

ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
ด้วยเครื่องดนตรีไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2557

ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
ด้วยเครื่องดนตรีไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
ด้วยเครื่องดนตรีไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษাপฐมวัย

พฤษภาคม 2557

ศศกมล ศรีโพธิ์ช้าง. (2557). ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:

ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ์, ดร.พัฒนา ชัชพงศ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชายหญิง อายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวัน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 15 คน กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยจำนวน 24 แผน ในระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 20 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และแบบประเมินเชิงสถานการณ์ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่า t - test สำหรับ Dependent samples

ผลการวิจัยพบว่า หลังการได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

MUTIPLE INTELLIGENCES ABILITIES OF YOUNG CHILDREN OBTAINED TROUGH
RHYTHMIC AND MOVEMENT WITH THAI MUSICAL INSTRUMENTS ACTIVITY

AN ABSTRACT

BY

SASAKAMOL SRIPHOCANG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Early Childhood Education

At Srinakharinwirot University

May 2014

ต้นฉบับ ไม่มี บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
ด้วยเครื่องดนตรีไทย
ของ
ศศกมล ศรีโพธิ์ช้าง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2557

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษาหลักประธาน

(อาจารย์ ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... ที่ปรึกษาร่วมกรรมการ

(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์)

(อาจารย์ ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัย
จาก
กรุงเทพมหานคร

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความกรุณาอย่างสูงของอาจารย์ ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ์ ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ เสนอแนะแนวคิด และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่อย่างดี รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ ประธานคณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม ที่ลืมไม่ได้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ ที่เมตตาดูแลให้คำปรึกษาแนะนำกับผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ลักคณา เสนโนฤทธิ อาจารย์ประวีณา สุจริตกุล อาจารย์ธิดารัตน์ ธนะคำดี อาจารย์นาตยา หกพันนา และดร.วีรพล ดิษเกษม ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คุณค่าทั้งหลายที่ได้จากปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบเป็นกตัญญูทวี้แต่ผู้อำนวยการสิทธิศักดิ์ คุปติศิริรัตน์ ผู้อำนวยการชัยวัฒน์ ปัญญา ผู้อำนวยการวาลิกา สุขวิเศษ ผู้บริหาร และ คณะครูโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวันและผู้เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน ที่ให้โอกาสสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาด้วยดี อนึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณบุคลากรทุกท่านของกรุงเทพมหานคร ที่มอบทุน โครงการส่งข้าราชการไปศึกษาในประเทศ บิดา มารดา และญาติพี่น้องที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัย

ศศกมล ศรีโพธิ์ช้าง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา.....	8
ความหมายของพหุปัญญา.....	8
แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญา.....	9
ประเภทของพหุปัญญา.....	10
ลักษณะของพหุปัญญา.....	12
ลักษณะความสามารถทางพหุปัญญา.....	13
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพหุปัญญา.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การเคลื่อนไหวและจังหวะ.....	23
ความหมายของกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ.....	23
ความเป็นมาของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ.....	24

สารบัญ (ต่อ)

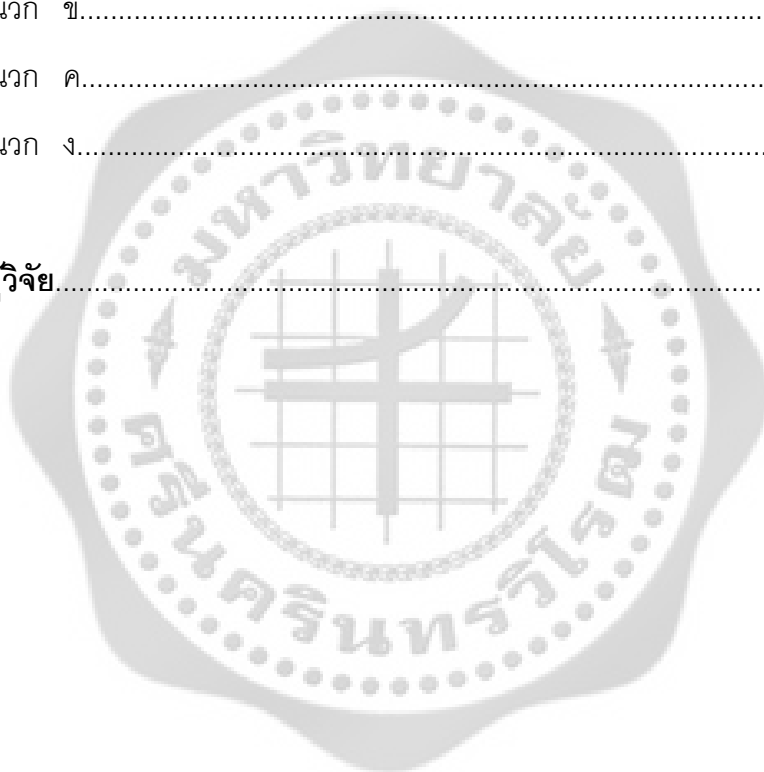
บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความสำคัญของการเคลื่อนไหวและจังหวะ.....	25
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ.....	26
หลักการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ.....	27
บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ.....	28
ประเภทของการเคลื่อนไหว.....	30
กิจกรรมพื้นฐานการเคลื่อนไหวและจังหวะ.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ.....	34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรี และดนตรีไทย.....	36
ความหมายของ ดนตรี.....	36
ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี.....	37
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมด้วยเครื่องดนตรี.....	38
พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในแต่ละช่วงวัย.....	40
ดนตรีกับการพัฒนาสมอง.....	41
ดนตรีกับเด็กปฐมวัย.....	43
เกณฑ์การคัดเลือกดนตรีและเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย.....	44
การคัดเลือกดนตรีและเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย.....	46
การจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีให้กับเด็กปฐมวัย.....	46
องค์ประกอบของดนตรี.....	47
ดนตรีไทยกับเด็กปฐมวัย.....	48
บรรยากาศและอารมณ์เพลง.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและดนตรีไทย.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การดำเนินการทดลอง.....	59
การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	67
สมมุติฐานของการวิจัย.....	67
ความสำคัญของการวิจัย.....	67
ขอบเขตของการวิจัย.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
วิธีดำเนินการทดลอง.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผล.....	70
ข้อสังเกต.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก.....	85
ภาคผนวก ข.....	101
ภาคผนวก ค.....	110
ภาคผนวก ง.....	113
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	115

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลักษณะความสามารถทางพหุปัญญา.....	14
2 กำหนดระยะเวลาการทดลอง.....	53
3 แบบแผนการทดลอง.....	59
4 ผลคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย.....	63
5 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยด้านดนตรี ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย.....	63
6 ภาพรวมคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย....	64
7 ผลคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย.....	65
8 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ ด้วยเครื่องดนตรีไทย.....	66
9 ภาพรวมคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ด้วยเครื่องดนตรีไทย.....	67

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปภาพเครื่องดนตรีไทยที่ใช้ในการประเพณีเชิงสถานการณ์ทางพหุปัญญา.....	104
2 เครื่องดนตรีไทยใช้ในการประเมินความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณ.....	107
3 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย.....	111

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กคืออนาคตของชาติและเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เพื่อที่จะได้พัฒนาให้เติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพต่อสังคมและประเทศชาติ (ศุภสี ศรีสุคนธ์. 2539: 1) การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืนและป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. 2550: 7) ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์ต่างๆรอบด้าน อันเนื่องมาจาก การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วให้ทันกระแสของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งในความล้มเหลวของการพัฒนา และความไม่พร้อมของปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของ “คน” อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของสังคม (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2545: 1) สอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2544: 1) ที่กล่าวไว้ว่าการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่พึงปรารถนา จำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพ และสมรรถนะของคน ให้เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดีและมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มสมรรถภาพของคนไทยให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวังนัง (2544: 5-6) กล่าวว่า ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานสำคัญของคน คือ ต้องเป็นคนที่คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง รู้จักนำเอาความรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 8) ระบุหลักสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กอายุ 3-4 ปี ควรเป็นการจัดการศึกษาควบคู่ไปกับการอบรมเลี้ยงดู โดยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดแนวการจัดการศึกษา ตามหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพ” แนวทางการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีพหุปัญญา ของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2544:15-19; อ้างอิงจาก Gardner. 1987, 1993,1999) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ที่อธิบายไว้ว่า คนเรามีศักยภาพความถนัดที่หลากหลาย และปัญญาที่หลากหลาย ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) เป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญญาและการทำงานของสมองของมนุษย์ การ์ดเนอร์ เชื่อว่า ปัญญาคือ

ความสามารถ ทางชีวภาพซึ่งแต่ละคนแสดงออกมาเป็นสิ่งที่ผสมผสานกันระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม และเชื่อว่า ปัญญาคือ ความสามารถทางชีวภาพซึ่งแต่ละคนแสดงออกมาเป็นสิ่งที่ผสมผสานกันระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม และเชื่ออีกว่าปัญญา หมายถึง โครงสร้างทางชีวจิตวิทยา (Biopsychological) ซึ่งเป็น ตัวแทนในการสร้างแหล่งความคิดของคนเรา และจะส่งผลต่อเนื้อหาแต่ละด้าน ตามสภาพแวดล้อม ซึ่งคนทั่วไปจะมีปัญญาหลากหลายด้าน โดยแต่ละด้านจะขึ้นอยู่กับความสามารถ และจะแสดงออกมาในรูปแบบที่แตกต่างกัน ปัญญาตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา มี 9 ด้าน ประกอบด้วย ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical – mathematical Intelligence) ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily – kinesthetic Intelligence) ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) ปัญญาด้านอัตถภาวนิยม จิตนิยมหรือ การดำรงคงอยู่ของชีวิต (Existential Intelligence) การ์ดเนอร์ มองปัญญาแยกเป็นส่วนๆและเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ทำงานไปพร้อมๆกัน และมักจะใช้ร่วมกันในขณะที่คนเราพัฒนาทักษะหรือแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งถึงแม้คนแต่ละคนจะมีปัญญาไม่เท่ากันแต่ก็สามารถพัฒนาได้ การพัฒนาศักยภาพความสามารถของผู้เรียนให้เป็นผู้รอบรู้ มีความสามารถหลายๆด้าน ตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาถือได้ว่า เป็นการมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นสำคัญ (สันติศักดิ์ ผาผาย. 2546: 2)

การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่ระบุไว้ในตารางกิจกรรมประจำวันตามที่ระบุไว้ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี มีด้วยกันด้วยกัน 6 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรีหรือกิจกรรมเล่นตามมุมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เหมาะกับเด็กปฐมวัย เพราะการเคลื่อนไหวเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กเพราะเด็กวัยนี้ไม่ชอบอยู่นิ่ง มีความกระตือรือร้น และการเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กับชีวิตส่วนหนึ่งของเด็ก เด็กรู้จักตนเองจากการเคลื่อนไหวของร่างกาย วิธีการเคลื่อนไหวหลายๆวิธี ช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการใช้ร่างกาย ทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อหยิบจับ แก้ปัญหา เพิ่มความรู้และเจตคติ (เบญจา แสงมลิ. 2545: 55) การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ความรู้ เจตคติ และพัฒนาการของเด็กแบบองค์รวม (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2546: 32)

เอวิน (Alvin. 1966: 91) กล่าวว่ากิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหวร่างกาย การฟัง การปฏิบัติตามคำสั่งและการใช้จินตนาการ การเคลื่อนไหวร่างกายทำได้หลายวิธี การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบดนตรี เป็นกิจกรรมแรกในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และดนตรีมีประโยชน์คือ เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการ พัฒนาสมอง ช่วยพัฒนาทางด้าน อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดจินตนาการ นอกจากนี้เสียงดนตรียังมีอำนาจกระตุ้นให้ร่างกายเคลื่อนไหวเป็นจังหวะ โลกรอบตัวเด็กประกอบไปด้วยดนตรี เด็กได้ยินเพลงโฆษณาสินค้า เพลงลูกทุ่งและลูกกรุงจากวิทยุและโทรทัศน์ เสียงเพลงกล่อมเด็กและเสียงเพลงที่ร้องเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน ดนตรีมีบทบาทสำคัญต่อเด็กในแง่การเรียนการสอน ช่วยสร้างเสริมให้เด็กเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้น เด็กที่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี จะเรียนรู้การฟัง เพิ่มสมาธิ ปรับปรุงการพูดให้ดีขึ้น พัฒนาด้านภาษา รู้เสียงและจังหวะ (เบญญา แสงมลิ. 2545: 48) ดังนั้น ดนตรีไม่ว่าจะเป็นดนตรีชนิดใด ย่อมมีบทบาทสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเสมอเพราะดนตรีช่วยพัฒนาเอกลักษณ์บุคคล เนื่องด้วยประสบการณ์ทางด้านดนตรีทำให้เด็กเข้าใจและรู้สึกถึงความสามารถของตนเอง และยังช่วยให้เด็กเข้าใจเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนเองด้วย (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์. 2532: 11-12)

ดนตรีไทยนับเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติ ที่มีจังหวะใกล้เคียงกับดนตรีสากลเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยใจคอของคนไทยว่า คนไทยหรือชาติไทย เป็นชาติที่มีอารมณ์เบิกบาน การที่เราได้ฟังดนตรีแล้วเกิดความรู้สึก คึกคัก ดีใจ เหล่านี้เกิดจากศิลปะของการดนตรีทั้งสิ้น (เรณู โกศินานนท์. 2522: 107) ดนตรีไทยเป็นดนตรีที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว เครื่องดนตรีแต่ละชิ้นมีเสียงที่สื่อความหมายได้ ดนตรีคือภาษาอย่างหนึ่ง ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้รับเข้าใจได้โดยเฉพาะดนตรีไทย เพียงระนาดเอก เครื่องมือเดียว ก็สามารถประดิษฐ์เสียงที่สื่อความหมายได้ไม่น้อยกว่า 20 เสียง (ประสิทธิ์ ถาวร. อ้างอิงจาก กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2546: 76) และจากงานวิจัย ของสุภาศรี ศรีสุคนธ์ (2539: 2) ที่ใช้ดนตรีไทยเข้ามาจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวพบว่า การใช้ดนตรีไทยบรรเลงเพลงประเภทสนุกสนานเร้าใจ แทนเครื่องให้จังหวะ จะช่วยให้การเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กดีขึ้นกว่าการไม่ใช้เสียงดนตรี ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ดนตรีไทยมีส่วนช่วยสนับสนุน และพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาได้ และยังถ้าเราสามารถนำเอาวัฒนธรรมแบบไทยๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย จะเป็นการปลูกฝังความเป็นไทยและเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยด้วย คงเป็นการดี และจากการที่ ดนตรีเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความสามารถทางพหุปัญญา ทำให้เด็ก มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น เปรียบเสมือนกุญแจดอกสำคัญในการไขไปสู่เส้นทางแห่งการกระตุ้นพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ (จเร ลำอานงค์. 2553: 34) และดนตรียังเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญของเด็กปฐมวัยอีกด้วย

การพัฒนาพหุปัญญาคือการส่งเสริมศักยภาพ และความสามารถ ของเด็กซึ่งมีความแตกต่างกัน และดนตรี เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สามารถกระตุ้นศักยภาพด้านต่างๆได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ศึกษาการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทย ที่สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของดนตรีไทย ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ และให้เด็กได้เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้กับเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ก่อนและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงผลของการใช้เครื่องดนตรีไทยประกอบการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เลือกใช้เป็นแนวทางในการใช้เครื่องดนตรีไทยประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวัน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวัน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอน

การสุ่มครั้งนี้ ชั้นตอนที่ 1 สุ่มนักเรียนจากจำนวน 4 ห้องเรียน มา 1 ห้องเรียน จากนั้นสุ่มนักเรียนจำนวน 15 คน โดยวิธีการจับฉลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย
2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถทางพหุปัญญา
 - 2.1 ด้านความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี
 - 2.2 ด้านความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง ชาย หญิง จำนวน 15 คน อายุระหว่าง 4 - 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวัน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. **ความสามารถทางพหุปัญญา** หมายถึงความสามารถของปัญญาแต่ละด้านตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ซึ่ง โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย 2 ด้าน ดังนี้

2.1 **ความสามารถด้านดนตรี** (Musical Intelligence) หมายถึงความสามารถในการฟังและจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทย เรียนรู้จังหวะดนตรีได้

2.2 **ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว** (Bodily – Kinesthetic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกาย ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะและสัญญาณจากเครื่องดนตรีไทย สนุกสนานกับการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบจังหวะของเครื่องดนตรีไทย เลียนแบบท่าทางของเพื่อนหรือสิ่งต่างๆ กล้าแสดงออก

ความสามารถทางพหุปัญญาในงานวิจัยนี้ สามารถวัดได้จาก แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3. **การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ด้วยเครื่องดนตรีไทย** หมายถึงการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวพื้นฐาน เคลื่อนไหวตามข้อตกลง เคลื่อนไหวตามคำสั่ง เคลื่อนไหวตามจังหวะและเสียงเพลง โดยใช้เสียงของเครื่องดนตรีไทยเป็นสื่อในการกำกับจังหวะในการจัดการเคลื่อนไหวร่างกายของเด็ก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดดังกล่าวได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ดังนี้

1. ความสามารถทางพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ศึกษาจากทฤษฎีพหุปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์
2. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะศึกษาจาก ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

ตัวแปรอิสระ

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
ด้วยเครื่องดนตรีไทย

ตัวแปรตาม

ความสามารถทางด้านพหุปัญญา
1.ความสามารถทางด้านดนตรี
2.ความสามารถทางด้านร่างกายและการ
เคลื่อนไหว

สมมุติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย มีความสามารถทางพหุปัญญาในด้านดนตรีสูงขึ้น
2. เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย มีความสามารถทางพหุปัญญาในด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังนี้

ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียบเรียง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไว้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา
 - 1.1 ความหมายของพหุปัญญา
 - 1.2 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญา
 - 1.3 ประเภทของพหุปัญญา
 - 1.4 ลักษณะของพหุปัญญา
 - 1.5 ลักษณะความสามารถทางพหุปัญญา
 - 1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพหุปัญญา
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.2 ความเป็นมาของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.3 ความสำคัญของการเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.5 หลักการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.6 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.7 ประเภทของการเคลื่อนไหว
 - 2.8 กิจกรรมพื้นฐานการเคลื่อนไหวและจังหวะ
 - 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรี และดนตรีไทย
 - 3.1 ความหมายของ ดนตรี
 - 3.2 ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี
 - 3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมด้วยเครื่องดนตรี
 - 3.4 พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในแต่ละช่วงวัย
 - 3.5 ดนตรีกับการพัฒนาสมอง
 - 3.6 ดนตรีกับเด็กปฐมวัย

- 3.7 เกณฑ์การคัดเลือกดนตรีและเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3.8 การคัดเลือกดนตรีและเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3.9 การจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีให้กับเด็กปฐมวัย
- 3.10 องค์ประกอบของดนตรี
- 3.11 ดนตรีไทยกับเด็กปฐมวัย
- 3.12 บรรยากาศและอารมณ์เพลง
- 3.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและดนตรีไทย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีพหุปัญญา

1.1 ความหมายของพหุปัญญา

ทฤษฎีพหุปัญญา เป็นแนวคิดทฤษฎีของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ นักจิตวิทยาและนักการศึกษา แห่งมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับ ศักยภาพและความถนัดของบุคคล โดยมีผู้สนใจ ศึกษาและให้ความหมายไว้ ดังนี้

การ์ดเนอร์ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2554: 18 -19; อ้างอิงจาก Gardner.1983)ให้ความหมาย ของ “พหุปัญญา” ว่า พหุปัญญา เป็น “ ความสามารถเชิงชีวจิตวิทยา” (Biopsycological Potential) นั่นคือคนทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์ประกอบแห่งปัญญาที่เขาสามารถพัฒนาความสามารถที่ มนุษย์มีอยู่ในตัวอย่างหลากหลายตามบริบทต่างๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน เขามองปัญญาว่า มีหลากหลายลักษณะ และเชื่อว่า “ปัญญาของแต่ละคนจะเป็นกระบวนการทางจิตใจ หรือ ความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหา ออกแบบงานและผลงานชนิดต่างๆ ในสถานการณ์ธรรมชาติ หรือสร้างผลผลิตที่มีคุณค่า เป็นที่ยอมรับของสังคม”

ประเวศ วะสี (นภเนตร บวรธรรม. 2545: 9; อ้างอิงจาก ประเวศ วะสี. 2535) กล่าวว่า พหุปัญญา หมายถึง ความฉลาดของมนุษย์ที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเซลล์ในสมอง แต่ขึ้นอยู่กับ การ เชื่อมโยงกันของเซลล์ประสาทที่จะออกงอกออกมาเป็นวงจรสมอง ถ้าสมองได้รับการกระตุ้นมาก วงจร ของสมองก็จะยิ่งมากขึ้นทำให้ฉลาด ถ้าได้รับการกระตุ้นน้อย การเชื่อมโยงของเซลล์ประสาทก็จะน้อย ตามกันไปด้วย ดังนั้น สิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงดูจึงมีความสำคัญต่อการกำหนดโครงสร้างและ โปรแกรมในสมองมาก

นภเนตร บวรธรรม (2545: 8) กล่าวว่า พหุปัญญา หมายถึง ความสามารถของคนที่ใช้สมอง ซึ่งจัดเป็นอวัยวะที่มีความสำคัญมากกว่าร่างกายมนุษย์ เพราะนอกจากจะทำหน้าที่ควบคุมเกี่ยวกับ สติปัญญา ความคิด การเรียนรู้ พฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์แล้ว สมองยังทำหน้าที่ควบคุม การทำงานของอวัยวะอื่นๆด้วย

สรุปได้ว่า พหุปัญญา หมายถึงความสามารถทางปัญญาของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาในรูปแบบและ ความถนัดที่ต่างกัน เราสามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาได้โดยการกระตุ้น และการฝึกฝน

1.2 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญา

การ์ดเนอร์ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2544: 2-3; อ้างอิงจาก Gardner.1993) เป็นนักวิทยาศาสตร์ระบบประสาทแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลาย ของปัญญา โดยการคิดทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences: MI) ขึ้น และจำแนก ปัญญาของคนเอาไว้ในหนังสือชื่อ “โครงสร้างของจิตใจ” (Frame of Mind) และหนังสือเรื่อง “พหุปัญญา” (Multiple Intelligences. 1993) โดยการ์ดเนอร์ ศึกษาผู้ที่มีสมองบกพร่องในบางส่วน และพบว่าผู้ที่ถูกศึกษา ยังมีความสามารถในส่วนที่เหลืออยู่ ซึ่งเป็นการพิสูจน์ว่า สมองของมนุษย์แบ่งเป็นส่วนๆ แต่ละส่วน กำหนดความสามารถเป็นเรื่องหรือมีปัญญาหลายๆอย่าง ซึ่งถือกำเนิด มาจากสมองเฉพาะส่วน แตกต่างที่กัน การ์ดเนอร์ใช้ฐานความคิดจากศาสตร์ทางการรับรู้ (Cognitive Science) และศาสตร์การทำงานของสมอง (Neuro Science) และให้คำจำกัดความ “ปัญญา” ว่า เป็นความสามารถเชิงชีวจิต (Biopsychological Potential) นั่นคือ คนทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์ แห่งปัญญาที่เขาสามารถและพัฒนาความสามารถนั้นกับบริบทต่างๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน เขามองปัญญาในหลายลักษณะ เขาเชื่อว่าปัญญาแต่ละด้านจะเป็นกระบวนการทางจิตใจหรือความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหา และสร้างผลผลิตที่คุณค่าเป็นที่ยอมรับของสังคม

การ์ดเนอร์ เขียนหนังสือ Frames of Mind (1983) บรรยายถึงทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ซึ่งทำให้การเรียนการสอนในห้องเรียนเปลี่ยนแปลงไปมากโดยเฉพาะใน ระยะ 5 ปีที่ผ่านมา คำว่า “ปัญญา” (Intelligence) นั้น การ์ดเนอร์ให้คำอธิบายไว้ว่า ความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหาหรือทำอะไรสักอย่างที่มีค่าในสังคมเดียวหรือหลายสังคม ความสามารถนั้นต้องมีส่วนของสมองเป็นฐานรองรับ มีประชาชนบางกลุ่มที่เก่งในปัญญานั้นๆ และบางกลุ่มไม่เก่งเลย และปัญหาหรือความสามารถนั้นๆ ปรากฏในสัตว์อื่นๆ นอกจากมนุษย์ในประวัติศาสตร์ของวิวัฒนาการบ้างหรือไม่ ในตอนแรกการ์ดเนอร์บอกว่ามีปัญญา 7 ด้าน และได้เพิ่มด้านที่ 8 คือด้านธรรมชาติ และ ด้านที่ 9 คือ ด้านอัตถภาวนิยม/ จิตนิยม หรือ การดำรงคงอยู่ของชีวิต

สรุปได้ว่า ทฤษฎีทางพหุปัญญาคือ ทฤษฎีที่ กล่าวถึงความสามารถของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย แต่ละคนก็มีความสามารถที่แตกต่างกันไป มากบ้างน้อยบ้าง แต่ ก็สามารถพัฒนาได้เพื่อนำ ปัญญาหรือความสามารถนั้นมาใช้ในการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งดีในสังคม

1.3 ประเภทของพหุปัญญา

การ์ดเนอร์ (เยาเวพา เดชะคุปต์.2544: 3-4; อ้างอิงจาก Gardner.1983) จำแนกความสามารถทางพหุปัญญาเอาไว้ 9 ด้าน ได้แก่

1.3.1 ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการไวต่อภาษาพูดและภาษาเขียน ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อบรรจุเป้าหมาย รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อแสดงออกถึงความเป็นตัวตน ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง และการใช้ภาษาเป็นแนวทางในการจดจำข้อมูล รวมทั้งความสามารถในการจัดกระทำเกี่ยวกับโครงสร้างของภาษา เสียง ความหมายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา เช่น ความสามารถในการหาความหมาย การอธิบาย เป็นต้น ผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษาสูง ได้แก่ นักเล่านิทาน นักพูด นักการเมือง หรือด้านเขียน เช่น กวี นักเขียนบทละคร บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์

1.3.2 ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical – Mathematical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาเชิงตรรกะ การแก้โจทย์ปัญหา การทดสอบหัวข้อต่างๆ เชิงวิทยาศาสตร์ตามแนวความคิดของการ์ดเนอร์ การจับแบบแผน การเข้าใจเชิงเหตุผลการอนุมาน การคิดเชิงตรรกะ ปัญญาด้านนี้จะเชื่อมโยงกับการคิดเชิงวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ การมองเห็นความสัมพันธ์ แบบแผน ตรรกวิทยา การคิดเชิงนามธรรม และการคิดที่เป็นเหตุผล(Cause – Effect) และการคิดคาดการณ์ (If – Then) วิธีการที่ใช้ในการคิด ได้แก่ การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน สรุปการคิดคำนวณ การตั้งสมมติฐาน ผู้ที่มีความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข ได้แก่ นักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ และผู้ให้เหตุผลที่ดี ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์

1.3.3 ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะในการแสดงออก การแต่งและขึ้นชมในแบบแผนของดนตรี และหมายรวมถึง การจำและแต่ง จังหวะเสียง และจังหวะดนตรี ปัญญาี้รวมถึงความไวในเรื่องจังหวะ ทำนอง เสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ดนตรีการ์ดเนอร์เชื่อว่า ปัญญา ด้านดนตรีควรจะมิอยู่ในทุกโครงสร้างเช่นเดียวกับปัญญาด้านภาษา ผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้สูง ได้แก่ นักแต่งเพลง นักดนตรี นักวิจารณ์ดนตรี

1.3.4 ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily – Kinesthetic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ร่างกายของตนแสดงความคิด ความรู้สึก ได้แก่ นักแสดง นักแสดงท่าเต้น นักกีฬา นาฏกร นักฟิสิกส์ และความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ เช่น นักปั้น ช่างซ่อมรถยนต์ ศัลยแพทย์ ทักษะทางกาย เช่น ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส

1.3.5 ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการรู้จักและใช้แบบแผนของที่ว่างและบริเวณได้อย่างเหมาะสม ความไวต่อสี เส้น รูปร่าง เนื้อที่ และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเหล่านั้น นอกจากนี้ ยังหมายถึงความสามารถ ที่จะมองเห็น และแสดงออกเป็นรูปร่างถึงสิ่งที่เห็น และความคิดเกี่ยวกับพื้นที่ผู้ที่มีความสามารถในการมองเห็นพื้นที่ ได้แก่ นายพราน ลูกเสือ ผู้นำทาง และ ผู้ที่สามารถปรับปรุงวิธีการใช้เนื้อที่ได้ดี ได้แก่ สถาปนิก มัณฑนากร ศิลปิน นักประดิษฐ์

1.3.6 ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถที่เกี่ยวกับความตั้งใจ การกระตุ้น และแรงปรารถนาของผู้อื่น ความสามารถในด้านนี้จะช่วยให้คนเราสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับผู้อื่น คือความสามารถในการเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความไวในการสังเกตน้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูงในการรู้ถึงลักษณะต่างๆ ของสัมพันธ์ภาพของมนุษย์ และความสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เช่น ความสามารถทำให้บุคคลหรือชุมชนปฏิบัติตามบุคคลที่มีความสามารถด้านนี้ ได้แก่ ครู นักสังคมสงเคราะห์ นักแสดง นักการเมือง พนักงานขาย ของ

1.3.7 ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจตนเอง การชื่นชมความรู้สึก ความกลัว และแรงเสริมในความคิดของการ์ดเนอร์ เขาเชื่อในรูปแบบเกี่ยวกับตัวตนของเราที่มีประสิทธิภาพ และความสามารถในการใช้ข้อมูลต่างๆเพื่อพัฒนาตนเอง คือ ความสามารถในการรู้จักตนเอง และสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้ด้วยตนเอง ความสามารถในการรู้จักตนเอง ได้แก่ การรู้จักตนเอง ตามความเป็นจริง เช่น มีจุดอ่อน จุดแข็งในเรื่องใด มีความรู้ทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตน มีความสามารถในการฝึกฝนตนเองและเข้าใจตนเอง บุคคลที่มีความสามารถด้านนี้ ได้แก่ นักจิตวิทยา

1.3.8 ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติ เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงความสามารถของตนเอง ที่จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เข้าใจถึงพัฒนาการของมนุษย์ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิด จนตาย เข้าใจและจำแนกความเหมือนกันของสิ่งของ เข้าใจการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสสาร บุคคลที่มีความสามารถด้านนี้ ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์

1.3.9 ปัญญาด้านอัตถวาทนิยม จิตนิยมหรือการดำรงคงอยู่ของชีวิต (Existential Intelligence) หมายถึง ความเป็นอิสระและความสามารถในการจับประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับการดำรงคงอยู่ของมนุษย์ เช่น ความหมายของชีวิต ทำไมคนเราจึงตาย และเราอยู่ที่นี่ได้อย่างไร เด็กที่เรียนรู้บริบทของการดำรงคงอยู่ของมนุษย์มักจะถามคำถามว่า “ทำไมเราอยู่ที่นี่” และ “เรามีบทบาทอะไรบ้างในโลกนี้” ความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเอง (Deep Self-Awareness) ความเข้าใจความสัมพันธ์ของร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ เข้าใจสัจธรรมของโลกและชีวิต ซึ่งปัญญาข้อนี้จะแสดงให้เห็นได้ในหลักของปรัชญาต่างๆ เป็นปัญญาที่การ์ดเนอร์ ได้นำเสนอไว้ในปี ค.ศ. 2004 ในหนังสือ (Intelligences Refamjf) บุคคลที่มีความสามารถด้านนี้ได้แก่ นักคิด นักปรัชญา ผู้นำทางศาสนา

1.4 ลักษณะสำคัญของพหุปัญญา

Gardner. (1983) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของพหุปัญญาไว้ว่า ทฤษฎีพหุปัญญา (MI Theory) ไม่เพียงแต่อธิบายปัญญาทั้ง 9 ด้านเท่านั้นแต่ยังอธิบายลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1.4.1 ปัญญามีลักษณะเฉพาะด้าน

1.4.2 ทุกคนมีปัญญาทั้ง 9 ด้าน มากบ้างน้อยบ้าง ต่างกันไป ซึ่งบางคนอาจจะมีปัญญาทั้ง 9 ด้าน และสูงมากทุกด้าน แต่บางคนอาจจะมีเพียงหนึ่ง หรือสองด้าน ส่วนอื่น อาจไม่สูงนัก

1.4.3 ทุกคนสามารถพัฒนาปัญญาแต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับใช้งานได้ ถ้ามีการให้กำลังใจ ฝึกฝน อบรม มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ความร่วมมือของผู้ปกครอง การได้ประสบการณ์ ก็อาจจะเสริมสมรรถภาพของปัญญาด้านต่างๆได้

1.4.4 ปัญญาด้านต่างๆสามารถทำงานร่วมกันได้ การ์ดเนอร์ชี้แจงว่า การแบ่งลักษณะของปัญญาแต่ละด้าน เป็นเพียงการอธิบายลักษณะของปัญญาแต่ละด้านเท่านั้น แต่ที่จริงแล้วปัญญาหลายๆด้านอาจทำงานร่วมกัน เช่น ในการประกอบอาหาร ก็ต้องสามารถ อ่านวิธีทำ (ด้านภาษา) คิดคำนวณปริมาณของส่วนผสม (ด้านคณิตศาสตร์) เมื่อประกอบอาหารเสร็จก็ทำให้สมาชิกทุกคนในบ้านพอใจ (ด้านมนุษยสัมพันธ์) และทำให้ตนเองมีความสุข(ด้านการเข้าใจและรู้จักตนเอง) เป็นต้น การกล่าวถึงปัญญาแต่ละด้าน เป็นเพียงการนำลักษณะพิเศษเฉพาะออกมาศึกษา เพื่อหาทางใช้ให้เหมาะสม

1.4.5 ปัญญาแต่ละด้านจะมีการแสดงความสามารถหลายอย่าง เช่น บางคนไม่มีความสามารถ ด้านการอ่าน ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีความสามารถทางภาษา เพราะเขาอาจจะเป็นคนที่ เล่นนิทานและเล่าเรื่องเก่ง ใช้ภาษาพูดได้คล่องแคล่ว หรือ คนที่ไม่มีความสามารถทางกีฬา

ก็อาจจะใช้ร่างกายได้ดีในการถักทอผ้า หรือเล่นหมากรุกได้เก่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้แต่ในปัญญาด้านใดด้านหนึ่ง ก็จะมีการแสดงออกถึงความสามารถที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า คนแต่ละคน มีความสามารถทางปัญญาแต่ละด้านไม่เท่ากัน แต่ก็สามารถพัฒนาได้โดยครูผู้สอนควรจัดประสบการณ์ หรือจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก

1.5 ลักษณะความสามารถทางพหุปัญญา

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2554: 23 – 24) อธิบายถึงลักษณะความสามารถทางพหุปัญญา มี 9 ด้าน ประกอบด้วย

ปัญญาชุดที่ 1 คือปัญญาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ปัญญาด้านตรรกะและ คณิตศาสตร์ (Logical – Mathematical Intelligence) ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily – Kinesthetic Intelligence) และ ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence)

ปัญญาชุดที่ 2 คือปัญญาส่วนตัว (Personal Intelligence) ได้แก่ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) และ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)

ปัญญาชุดสุดท้าย คือปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) และ ปัญญาด้านอัตถภาวนิยม จิตนิยม หรือการดำรงคงอยู่ของชีวิต (Existential Intelligence)

ลักษณะความสามารถทางพหุปัญญา แสดงไว้ดังตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 1 ลักษณะความสามารถทางพหุปัญญา (Multiple Intelligences)

ปัญญา	ลักษณะ	ประเภท ของบุคคล
1.ด้านภาษา (Linguistic Intelligence)	- เข้าใจคำสั่งและความหมายของคำ - ชอบอ่าน เขียน เล่าเรื่อง - อธิบายได้ชัดเจน - ชอบสอนและชอบเรียน และเรียนได้ดี ถ้ามีโอกาสได้พูด ฟัง และเห็น - มีอารมณ์ขัน - มีความจำดี จำสถานที่ วัน เดือน ปีและสิ่งละอันพันละน้อยได้ - สามารถวิเคราะห์ด้านภาษาได้ดี	- กวี - นักเขียน - นักพูด - นักได้วาที
2.ปัญญา ด้านตรรกะ และ คณิตศาสตร์ (Logical – mathematical Intelligence)	- สามารถจำสิ่งที่เป็นแบบแผนที่เป็นนามธรรมได้ - มีเหตุผลเชิงสรุปความ - สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆได้ - ชอบทำการทดลอง ค้นหาคำตอบ ทำงานกับตัวเลข - หาคำตอบด้านรูปแบบและความสัมพันธ์ - ชอบคณิตศาสตร์ คิดเชิงเหตุผลและสามารถแก้ปัญหาลักษณะต่าง - เรียนได้ดี โดยการจัดหมวดหมู่ แยกประเภท	- นักวิทยาศาสตร์ - นักคณิตศาสตร์ - นักคิด - นักสถิติ

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัญญา	ลักษณะ	ประเภท ของบุคคล
3. ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence)	- ชอบร้องเพลง ฟังเพลง ชอบเล่นดนตรี และตอบสนองต่อเสียงเพลง - แยกแยะ จำทำนอง เรียนรู้จังหวะดนตรีได้เร็ว - เรียนจังหวะ เสียง และดนตรีได้ดี - รู้จักโครงสร้างของดนตรี โครงสร้างในการฟังเพลง - ไวต่อเสียง - คิดท่วงทำนอง / จังหวะได้ - สัมผัสคุณภาพของเสียงได้	- นักดนตรี - นักแต่งเพลง - วาทยากร
4. ปัญญาด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว (Bodily – Kinesthetic Intelligence)	- สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย - รู้จักส่วนต่างๆของร่างกายและสามารถแสดงออกได้ - ชอบการเคลื่อนไหว สัมผัส พุด และใช้ภาษาทางกาย (Body Language) - ทำกิจกรรมที่ต้องใช้ร่างกาย เช่น กีฬา เต้นรำ การแสดง และประดิษฐ์สิ่งของได้ดี - มีความสามารถในการแสดงท่าทาง - สามารถพัฒนาการทำงานของร่างกาย - เรียนได้ดีถ้ามีโอกาสสัมผัส เคลื่อนไหวและมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง และการสัมผัส	- นักกีฬา - นักเต้นรำ - ศัลยแพทย์ - นักประดิษฐ์
5. ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence)	- สามารถมองเห็นแง่มุมต่างๆได้ - เห็นความสัมพันธ์ของพื้นที่ - สามารถแสดงออกด้วยภาพ - สามารถมองเห็นรูปลักษณะของสิ่งต่างๆ - สามารถหาทิศทางในที่ว่างๆได้ - สามารถจัดรูปฟอร์มต่างๆในสมองได้ - มีจินตนาการที่ดี มองเห็นการเปลี่ยนแปลง อ่านแผนที่ แผนภูมิได้ดี	- นักเดินเรือ - นักบิน - ประติมากร - ศิลปิน - นักวาดภาพ

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัญญา	ลักษณะ	ประเภท ของบุคคล
	- เรียนได้ดีถ้าต้องใช้จินตนาการ มีโอกาสใช้ความคิดอย่างอิสระ (ผัน) ทำงานด้วยสี และสีกับภาพ - ชอบที่จะวาด สร้าง ออกแบบ ผัน ศึกษาภาพนิ่ง ภาพยนตร์ และทดลองกับเครื่องจักรกล	- สถาปนิก
6.ปัญญาด้านความ เข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence)	- เข้าใจผู้อื่น นำผู้อื่น จัดกลุ่ม สื่อสาร ระวังข้อพิพาทได้ - ทำงานเป็นกลุ่มได้ - แยกแยะความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ - สามารถสื่อความหมายโดยไม่ใช้ภาษาพูดได้ - ชอบมีเพื่อนมากๆ ชอบพูดกับคนและร่วมสังสรรค์กับคนอื่น - เรียนได้ดีถ้ามีโอกาสได้แบ่งปัน/ร่วมทำงาน - เปรียบเทียบ สัมพันธ์ให้ความร่วมมือ และมีโอกาสสัมผัสกับผู้อื่น	- ครู - นักสังคมสงเคราะห์ - นักการเมือง - พนักงานขายของ
7. ปัญญาด้านความ เข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)	- มีสมาธิดี - เป็นคนที่มีจิตใจอ่อนโยน - มีความเข้าใจตนเอง ชอบคิดฝัน และหมกมุ่นอยู่กับความรู้สึก/ความคิดของตนเอง ให้สัญชาตญาณเป็นเครื่องนำทาง - ตระหนักและแสดงความรู้สึกของตนเอง ได้หลายๆอย่าง - มีความรู้สึกที่เกี่ยวกับตัวตนของตัวเอง - มีความคิดระดับสูง และมีเหตุผล - ชอบที่จะทำงานคนเดียว และสนใจติดตามสิ่งที่ตนเองสนใจเป็นพิเศษ เรียนได้ดีถ้ามีโอกาสทำงานโดยลำพัง ทำโครงการเดี่ยวๆ - แสวงหาความสำเร็จในความสนใจ และเป้าหมายของตนเอง และต้องการเป็นผู้นำสร้างสรรค์	- นักจิตวิทยา

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัญญา	ลักษณะ	ประเภทของบุคคล
	- เรียนโดยวิธีเรียนด้วยตนเอง ตามจังหวะการเรียนรู้เฉพาะตน	
8.ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)	- เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และปรากฏการณ์ธรรมชาติ - เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงความสามารถของตนที่จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ	-นักวิทยาศาสตร์
8.ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)	- เข้าใจถึงพัฒนาการของมนุษย์ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตาย - เข้าใจและจำแนกความเหมือนกันของสิ่งของ - เข้าใจการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสสาร	
9.ปัญญาด้านอัตถวาทนิยม จิตนิยม หรือการดำรงคงอยู่ของชีวิต (Existential Intelligence)	- ไหวและสามารถในการจับประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับการดำรงอยู่ของมนุษย์ - เข้าใจความหมายของชีวิต - เข้าใจว่าทำไมคนเราจึงตาย เข้าใจว่าเราอยู่ที่นี่ได้อย่างไร - เรียนรู้บริบทของการดำรงคงอยู่ของมนุษย์ - ถามคำว่า “ทำไมเราจึงอยู่ที่นี่” “เรามีบทบาทอะไรบ้างในโลกนี้” - เข้าใจความสัมพันธ์ของร่างกาย จิตใจ และความเป็นจริงในโลก	-นักคิด -ผู้นำทางศาสนา

ที่มา: เยาวพา เดชะคุปต์ (2541). แปลมาจากบทความเรื่อง (Multiple Intelligences). โดย (ลีนาเรต ฟินเกลสไตน์ และ ลีล่า ฟินเกลสไตน์). (2541). เอกสาร (ประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ทักษะการคิดและรูปแบบการเรียนรู้ (Thinking Skill; & Learning Style) ณ ห้องประชุมตึกชาวนิสิทธ์ระหว่างวันที่ 6 – 8 กุมภาพันธ์ 2541. แปลและปรับปรุงเพิ่มเติม)

1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาปัญหา

การ์ดเนอร์ (อาร์ สัตถหวิ. 2543: 13 อ้างอิงจาก Gardner. 1983) อธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาปัญหาไว้ว่า ปัญหาจะพัฒนาขึ้นได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยต่อไปนี้

1. สภาพทางชีววิทยาของบุคคล ได้แก่ กรรมพันธุ์ หรือการกระทบการเทือนของสมอง ก่อนตั้งครรภ์ ระหว่างตั้งครรภ์ และเมื่อเกิดมาแล้ว
2. ประวัติชีวิตของแต่ละคน ได้แก่ ประสบการณ์ที่มีกับ พ่อแม่ ครู พี่น้อง และเพื่อนฝูง ซึ่งอาจจะเป็นประสบการณ์ที่ช่วยพัฒนาปัญหา หรือทำให้การพัฒนาปัญหายะงักงัน
3. พื้นฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ตลอดจนเวลาและสถานที่ที่เกิดและเติบโต จะมี ส่วนสำคัญในการส่งเสริมปัญหาบางด้านและไม่ส่งเสริมปัญหาบางด้าน

ตัวกระตุ้นและตัวบั่นทอนปัญหา

อาร์ สัตถหวิ (สันติศักดิ์ ฝาผาย. 2546: 23 – 24; อ้างอิงจาก อาร์ สัตถหวิ. 2543: 14-15) อธิบายถึงสิ่งที่กระตุ้น และสิ่งที่บั่นทอนปัญหา ได้แก่ ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึก (ช่วยกระตุ้น) กับประสบการณ์ที่บั่นทอนเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาของปัญหา “ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึก” เป็นคำที่ เฟลแมน (David Feldman) แห่งมหาวิทยาลัยทัฟส์ ได้คิดค้น และการ์ดเนอร์ได้นำไปใช้อย่างกว้างขวาง ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึกเป็นจุดสำคัญในการพัฒนาปัญหาและความสามารถ ประสบการณ์นี้มักจะเกิดขึ้นแต่ปฐมวัยแต่ก็อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างอายุต่างๆ ตัวอย่าง เช่น อัลเบิร์ต ไอนสไตน์ นักวิทยาศาสตร์ที่สำคัญของโลก เมื่ออายุ 4 ขวบ พ่อเขาได้ให้เล่นกับ เข็มทิศ เขาได้เล่นในชีวิตประวัติดว่า เข็มทิศนี้ทำให้เขาสนใจอยากที่จะรู้เรื่องของโลกและจักรวาลมาก ประสบการณ์ของเขาจึงปลูกความสามารถของเขาอยู่เสมอ ทำให้เขาเริ่มคิดและสนใจศึกษาจนเป็น นักวิทยาศาสตร์บันลือโลก จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึกจะเป็นประสบการณ์ที่ปลูกเร้าปัญหาที่มีอยู่ให้พัฒนาจนขึ้นสูงสุด

ในทางตรงกันข้าม “ประสบการณ์ที่บั่นทอน” หมายถึง ประสบการณ์ที่ตัดรอนการพัฒนาของปัญหา เช่น ในช่วงวัยอนุบาลประจวบเหมาะจะเรียน ผลงานศิลปะของท่าน ต่อหน้าเพื่อนๆ เหตุการณ์ครั้งนั้น อาจจะเป็นจุดที่ตัดพัฒนาการของปัญหาด้านมิติของท่านไปโดยสิ้นเชิง หรือพ่อแม่ที่ตะโกนดุว่า เวลาที่ท่านเล่นเปียโน ท่านก็อาจจะไม่ต้องเปียโนอีกเลย ประสบการณ์บั่นทอน จะเป็นประสบการณ์ที่ทำให้คนรู้สึกโกรธ อาย กลัว หรือเกิดอารมณ์อื่นไม่พึงประสงค์ทั้งหลายอันสัมพันธ์กับปัญหาคความสามารถด้านใดก็จะบั่นทอนตัดรอน พัฒนาการของปัญหาและความสามารถทางด้านนั้นๆ

ประสบการณ์ต่อไปนี้เป็นสิ่งแวดล้อมที่ช่วยพัฒนาหรือบั่นทอนการพัฒนาของปัญญา

1. การมีอุปกรณ์เหมาะสมหรือครูดี เช่น ถ้าเกิดมาในครอบครัวที่ยากจนก็อาจจะไม่มีทุนที่จะซื้อเครื่องดนตรี หรือไปเข้าเรียนพิเศษวิชาดนตรี ปัญญาทางด้านดนตรีก็อาจจะไม่มีโอกาสได้แสดงออก

2. องค์ประกอบทางประวัติศาสตร์ – วัฒนธรรม เช่น ถ้าเป็นนักเรียนที่มีแนวโน้มและชอบวิชา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อย่างสุดซึ้ง มีการให้ทุนอย่างมากมาย ปัญญาทางด้านคณิตศาสตร์ก็จะได้รับการสนับสนุนได้มาก

3. องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ เช่น ถ้าเกิดมาในท้องถิ่นที่เป็นไร่นา ก็จะได้พัฒนาปัญญาทางกายมากกว่าคนที่เกิดในคอนโดมิเนียม ชั้นที่ 30 บนถนนเจริญกรุง

4. องค์ประกอบทางครอบครัว เช่น ถ้าอยากจะเป็นนักวาดแต่พ่อแม่ต้องการให้เป็นนักกฎหมาย บางทีอิทธิพลของพ่อแม่ทำให้ต้องพัฒนาทางด้านภาษา ส่วนปัญญาด้านศิลปะอาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนเลย

5. องค์ประกอบด้านสถานการณ์ เช่น เมื่อเลิกๆต้องดูแลน้องเพราะเป็นครอบครัวใหญ่จึงไม่มี เวลาที่จะพัฒนาปัญญาหรือความสามารถพิเศษใดๆ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพหุปัญญา ได้แก่ ประสบการณ์ที่ดีจากการส่งเสริมโดยครอบครัว ครู พี่น้องและเพื่อน การได้ครูที่ดีเปิดโอกาสให้เด็กได้อยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีสิ่งเหล่านี้ จะมีผลทั้ง ช่วยพัฒนาพหุปัญญาหรือทำให้ปัญญาชะงักงัน ก็ได้

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา

งานวิจัยในต่างประเทศ

Mueller (1995: 3828) ทำการวิจัยเรื่อง “The Educational of Multipel Intelligences Grouping within a Cooperative Learning Environment ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการรับรู้ระหว่างกลุ่มที่ไม่มีความแตกต่างกันทางความสามารถทางสติปัญญาและกลุ่มที่มีความแตกต่างกันทางความสามารถทางสติปัญญา โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ การศึกษาเป็นการวิจัยกึ่งทดลองผสมผสานกับวิจัยเชิงคุณภาพ นักเรียนทุกคนได้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเรียนแบบร่วมมือ มีส่วนจำเป็นต่อการสอนทักษะทางสังคมควบคู่ไปด้วย การแบ่งกลุ่มการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญา ไม่มีผลเสียต่อการเรียนรู้รายวิชาและส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

Sweeney (1998: 1909) ทำการศึกษา เรื่อง “ Multipel Intelligences Profiles:Enhancing Self – Esteem and Improving Academic Achivcment ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และการแสดงออกของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองของรัฐฟลอริดา โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของนักเรียนระดับอนุบาล จำนวน 19 คน โดยใช้เวลาศึกษา 18 สัปดาห์ จากการวิจัยพบว่าในระหว่างการเรียนมีจำนวนนักเรียนจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า มีความสามารถทางสติปัญญาในด้านต่างๆ สูงขึ้น และยังพบว่าปัญหาด้านการมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Herman (1994: 97 – 98) ศึกษาการนำแนวคิดพหุปัญญาไปใช้ในระดับประถมศึกษาของครูรัฐฟลอริดา ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการนำแนวคิดพหุปัญญาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

งานวิจัยในประเทศ

สันติศักดิ์ ผาผาย (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อเรียนรู้ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญา เพื่อการเรียนรู้และแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีความสามารถทางพหุปัญญา ได้แก่ความสามารถทางด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านความเข้าใจตนเอง และ ด้านธรรมชาติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางสูงขึ้นตลอดช่วงของการจัดกิจกรรม

วิไลดา พงศ์ธราธิก (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบทดสอบความสามารถทางพหุปัญญา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ แบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญา 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านความเข้าใจตนเอง และแบบสำรวจความสามารถทางพหุปัญญาอีก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และด้านดนตรี ผลการวิจัยพบว่า

ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์ (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ทางวิทยาศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถทางพหุ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านได้แก่ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านความเข้าใจตนเอง และ ด้านธรรมชาติ สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบและความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

วันดี สุดสิน (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาของตนเอง แก้ปัญหาตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย หลังจากจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีค่าสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปราณี อุปฮาด (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบการคิดเชิงเหตุผล ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีการคิดเชิงเหตุผลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เยาวพา เดชะคุปต์ (2551: 245-247) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมไทย ผลของการวิจัยพบว่า รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมไทย มีประสิทธิภาพ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก มีจำนวนร้อยละ 78.2 – 85.1 ครูปฐมวัยที่ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนมีความเห็นว่ารูปแบบการสอนตามรูปแบบพหุปัญญามีความเหมาะสมในระดับมาก และพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้และความพึงพอใจในรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ในระดับมาก

สิรินทร์ รัตดากลม (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาและศึกษาความสัมพันธ์ของความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้น โดยความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน พัฒนาจากระดับต่ำ เป็นความสามารถระดับปานกลางและความสามารถระดับสูง โดยใช้ช่วงเวลาของการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน จากการวิจัยยังพบความสัมพันธ์ของความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงเวลา ยกเว้น ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ที่ไม่พบความสัมพันธ์ ดังกล่าว

วรรณิษา บัวสุข (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยก่อนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามีความสามารถทางพหุปัญญาแต่ละ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง หลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาแต่ละด้านอยู่ในระดับสูง

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านการเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านความเข้าใจตนเอง และ ด้านธรรมชาติ สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภรภัทร นิยมชัย (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมดังกล่าว มีความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านความเข้าใจตนเอง และ ด้านธรรมชาติ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกช่วงเวลาระหว่างการทดลอง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพหุปัญญา สามารถบูรณาการไปใช้ในการจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายสนับสนุนรูปแบบการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของเด็กปฐมวัย สามารถพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนไปในทางที่ดีขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.1 ความหมายของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เหมาะสมกับพัฒนาการ และความต้องการของเด็กในวัยนี้ที่ชื่นชอบการเคลื่อนไหวมากกว่าการอยู่นิ่งๆ จากการศึกษาให้ผู้ให้ความหมายของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะไว้ดังนี้

รังสฤษฎ์ บุญชะลอ (2539: 13) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ร่างกายและจิตใจมีปฏิริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรี เสียงเพลง หรือจังหวะต่างๆให้เข้ากับอัตราความช้า หรือความเร็วของตัวโน้ตในรูปแบบต่างๆกัน

พิชิต ภูตจันทร์ (2533: 3) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะหมายถึง การที่ร่างกายและจิตใจ มีปฏิริยาตอบสนองต่อดนตรีและจังหวะ ซึ่งจังหวะนั้นหมายถึง อัตราช้า เร็วของการเคลื่อนไหว ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการตบมือ เคาะไม้ เคาะเหล็ก ตีกลอง ฉิ่ง ฉาบ เป็นต้น

นางนุช พรพรรณชูล (2554: 32) กล่าวว่า กิจกรรมเข้าจังหวะคือ กิจกรรมที่ช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยมีปฏิริยาตอบสนองต่อเสียงและความกระตือรือร้นต่อดนตรี เพลง จังหวะหรืออุปกรณ์ต่างๆโดยการแสดงท่าทางหรือเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายได้อย่างอิสระ มีการแสดงอารมณ์ การจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ร่างกายมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรี เสียงเพลง จังหวะต่างๆ โดยการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ให้เข้ากับจังหวะ ช้า เร็ว อย่างอิสระ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะทางร่างกาย จิตใจ เป็นอย่างดี

2.2 ความเป็นมาของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากสำหรับเด็กปฐมวัยและยังช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางร่างกายและจิตใจ มีผู้กล่าวถึงความเป็นมาของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ไว้ดังนี้

พิชิต ภูติจันทร์ (2531: 4 - 5) กล่าวถึงความเป็นมาของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะเกิดขึ้นพร้อมกับที่มนุษย์ได้ก่อกำเนิดขึ้นในโลก เพราะมนุษย์มีความเกี่ยวพันกับจังหวะอยู่ตลอดเวลา อาจเป็นจังหวะตามธรรมชาติ ได้แก่การไหลของกระแสน้ำ ลมพัด น้ำขึ้นน้ำลง การเปลี่ยนฤดูกาล กลางวัน กลางคืน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่สามารถหยุดยั้งได้ และจังหวะประกอบกิจวัตรประจำวันของมนุษย์ ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การขึ้นบันได การกระโดด ล้วนแต่ต้องอาศัยจังหวะทั้งสิ้น นอกจากนี้ ยังมีจังหวะที่เกิดขึ้นภายในร่างกายและประสาทหรือสมองของมนุษย์ ได้แก่ การเต้นของหัวใจ การหายใจ การย่อยอาหาร การขับถ่าย การฟัง การพูด เป็นต้น จังหวะที่เกิดภายในร่างกายเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ เป็นเหมือนตัวจังหวะ ซึ่งตัวจังหวะเหล่านี้ทำงานประสมประสานสัมพันธ์กันตามธรรมชาติในรูปแบบของการเคลื่อนไหว และรูปแบบของท่าทางขึ้น

เบญญา แสงมลิ (2545: 55) กล่าวว่ารูปแบบการเคลื่อนไหวของเด็ก จะเกิดในเวลาที่แตกต่างกันตลอดชีวิตเด็ก บางครั้งจะปรากฏในวัยทารก บางครั้งอายุ 2 ขวบ 3 ขวบหรือแม้แต่ 4 ขวบ เด็กอายุ 2 ขวบ สามารถเดินขึ้นบันไดได้ แต่กระโดดไม่ได้ จนกระทั่งอายุ 4 ขวบ การก้าวกระโดดของเด็กอาจเป็นไปได้ เมื่อเด็กมีอายุ 4 ½ - 5 ขวบ รูปแบบการเคลื่อนไหวควรเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก ดังนั้นจึงควรปล่อยให้เด็กสร้างรูปแบบหรือคิดหาวิธีเพื่อความก้าวหน้าของเด็กขึ้นเอง

สรุปได้ว่า การดำเนินชีวิตของมนุษย์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะตลอดเวลา ทั้งจังหวะที่เกิดจากธรรมชาติ จังหวะในชีวิตประจำวัน และจังหวะที่เกิดจากร่างกายมนุษย์ ซึ่งเด็กแต่ละช่วงอายุจะมีรูปแบบของการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันไปตามระดับพัฒนาการ

2.3 ความสำคัญของการเคลื่อนไหวและจังหวะ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะนับว่ามีความจำเป็นและสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์มาก ช่วยให้บุคคลได้ระบายออกทางความรู้สึก ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจได้ดี มีความสนุกสนานร่าเริงจากการเคลื่อนไหวแบบต่างๆ (พิชิต ภูติจันทร์. 2533: 1)

เบญจา แสงมลิ (2545: 55) อธิบายถึงความสำคัญของการเคลื่อนไหวและจังหวะไว้ว่า การเคลื่อนไหวเป็นการให้การศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในวัยเด็กเล็ก เด็กส่วนมากจะแข็งแรงและกระตือรือร้น การเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กับชีวิตส่วนหนึ่งของเด็ก เด็กจะรู้จักตนเอง จากการเคลื่อนไหวของร่างกาย และวิธีการเคลื่อนไหวหลายๆวิธี ช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการใช้ร่างกาย ทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อหยาบจับ แก้ปัญหาเพิ่มความรู้และเจตคติ

ฝ่ายนิเทศระดับปฐมวัยและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2549: 16-17) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาทุกส่วนให้มีความสัมพันธ์กันดี ในการเคลื่อนไหว
2. เพื่อสนองความต้องการตามธรรมชาติ ความสนใจ และความพอใจของเด็ก
3. เพื่อให้เด็กเกิดความซาบซึ้ง และมีสุนทรียภาพในการเคลื่อนไหวและจังหวะ
4. เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด
5. เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ สนุกสนานรื่นเริง จากการเล่นกิจกรรมเคลื่อนไหวและ

จังหวะแบบต่างๆ

6. เพื่อพัฒนา ด้านสังคม การปรับตัว และความร่วมมือในกลุ่ม
7. เพื่อให้โอกาสเด็กได้แสดงออกและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

มัทนี ตูลยากร. (2528: 63) กล่าวว่า กิจกรรมเข้าจังหวะเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอวัยวะทุกส่วนของเด็กให้มีความสัมพันธ์อันดีในการเคลื่อนไหว ส่งเสริมให้เด็กได้รับความสนุกสนาน กล้าแสดงออก ตามความคิด โดยไม่ต้องก้าวร้าวผู้อื่น นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาทางด้านภาษา และสังคมความร่วมมือในหมู่คณะ ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กและเด็กมีมากขึ้น

สรุปได้ว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะ มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนทั้งทางด้านร่างกาย ความคิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา เป็นการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ได้รับประสบการณ์ ควบคู่กับการเล่น ช่วยให้ผ่อนคลายความตึงเครียด สนับสนุนการกล้าแสดงออก ตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็ก ช่วยในการพัฒนาอวัยวะต่างๆของร่างกายให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อการเคลื่อนไหว

2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะที่ใช้เป็นแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523: 9; อ้างอิงจาก Piaget .1952) กล่าวถึง ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ไว้ว่า เพียเจต์ถือว่าการให้เด็กได้สัมผัสกับวัตถุต่างๆ จะส่งเสริมให้เด็กเกิด การเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัย ซึ่งอาศัยการรับรู้เป็นสื่อในการกระตุ้นทางความคิดของเด็ก จำเป็นต้องให้เด็ก ได้มีโอกาสเคลื่อนไหวและสัมผัสสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว จะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

เพียเจต์ แบ่งกระบวนการพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กออกเป็น 4 ขั้น โดยเริ่มตั้งแต่ แรกเกิด ดังนี้

1. ขั้นการใช้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) ขั้นนี้อยู่ระหว่าง แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัว โดยการใช้ประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว เช่น พังเสียงต่างๆ ที่เกิดขึ้นมองสำรวจสิ่งแวดล้อมทั่วไปที่อยู่รอบตัว รวมทั้งการดม กลืนสิ่งต่างๆ ด้วย และเมื่อเคลื่อนไหวได้ก็จะเข้าไปหยิบจับสิ่งของในลักษณะต่างๆ กัน เช่น ดึง เคาะ เขย่า ทูบกับพื้น หรืออาจจะหยิบมาใส่ปากเพื่อดูหรือกัด เป็นต้น

2. ขั้นใช้ความคิดก่อนการปฏิบัติการ (Pre – operational Stage) ขั้นนี้อยู่ระหว่าง อายุ 2 - 6 ปี ในขั้นนี้เด็กจะได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น สามารถใช้คำพูดบอกความหมายของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวได้เข้าใจความหมายที่ผู้อื่นพูดได้มากขึ้น

3. ขั้นปฏิบัติการคิดอย่างมีเหตุผลในสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ขั้นนี้อยู่ระหว่างอายุ 7 – 11 ปี ในระยะนี้เด็กจะรู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลกับสิ่งต่างๆ ที่เป็น รูปธรรมได้ เด็กสามารถเข้าใจได้ถึงความจริงของน้ำหนักวัตถุ ถึงแม้ว่ารูปร่างของวัตถุจะเปลี่ยนไป อย่างไร แต่วัตถุนั้นก็จะมีน้ำหนักเท่าเดิม

4. ขั้นปฏิบัติการคิดอย่างมีเหตุผลในสิ่งที่เป็นนามธรรม (Formal operational Stage) ขั้นนี้อยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี เด็กในวัยนี้สามารถจะคิดอย่างมีเหตุผลได้กับสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมและ นามธรรม เด็กสามารถตั้งสมมติฐานเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ได้ และสามารถที่จะคิดได้ถึงอนาคต ช่างหน้าได้ด้วย ความคิดของเด็กในระยะนี้จะพัฒนาไปเกือบเท่าผู้ใหญ่ ซึ่งจะต่างกันตรงที่ความคิด ของเด็กจะไม่กว้างไกลเท่ากับผู้ใหญ่เพราะมีประสบการณ์น้อยกว่า

ทฤษฎีของเพียเจต์ สรุปได้ว่าเด็กในแต่ละช่วงอายุจะมีพัฒนาการที่ต่างกัน ความรู้ความ เข้าใจของเด็กนั้นจะพัฒนาได้ดีถ้าเด็กได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่มีจะเพิ่มขึ้น ตามประสบการณ์ที่พบ ช่วยให้เด็กสามารถ ผูกการคิดอย่างมีเหตุผลได้ดี

2.5 หลักการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

ในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะให้เหมาะสมกับเด็กและเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา เด็กอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเราควรศึกษาหลักการจัดกิจกรรม ที่ถูกต้องและเหมาะสม

ฝ่ายนิเทศระดับปฐมวัยและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.

(2549: 16-17) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะไว้ดังนี้

1. ควรเริ่มกิจกรรมจากการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ และมีวิธีที่ไม่ยุ่งยากนัก เช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ภายในห้องหรือบริเวณที่ฝึก และให้เคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของเด็ก
2. ควรให้เด็กแสดงออกด้วยตนเองอย่างอิสระและเป็นไปตามความนึกคิดของเด็กเอง ผู้สอนไม่ควรชี้แนะ พยายามกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายให้มากที่สุด
3. ควรเปิดโอกาสให้เด็กคิดหาวิธีเคลื่อนไหวทั้งที่ต้องเคลื่อนที่และไม่ต้องเคลื่อนที่เป็นรายบุคคล เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ตามลำดับและกลุ่มไม่ควรเกิน 5 - 6 คน
4. ควรใช้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เศษวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ เศษผ้า ท่อนไม้ เข้ามาช่วยในการเคลื่อนไหวและให้จังหวะ
5. ควรกำหนดจังหวะสัญญาณ นัดหมายในการเคลื่อนไหวต่างๆ หรือเปลี่ยนท่า หรือหยุดให้เด็กทราบเมื่อทำกิจกรรมทุกครั้ง
6. ควรสร้างบรรยากาศอย่างอิสระ ช่วยให้ได้รู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลิน และรู้สึกสบาย สนุกสนาน
7. ควรจัดให้มีเกมการเล่นบ้างนานๆ ครั้ง เพื่อช่วยให้เด็กสนใจมากขึ้น
8. กรณีเด็กไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรม ผู้สอนไม่ควรใช้วิธีบังคับ ควรให้เวลาและโน้มน้าว ให้เด็ก สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ
9. หลังจากเด็กได้ออกกำลังกายแล้วต้องให้เด็กพักผ่อนโดยอาจให้นอน เล่นบนพื้นห้อง นั่งพัก หรือเล่นสมมติเป็นตุ๊กตา อาจเปิดเพลงจังหวะช้าๆ เบาๆ ที่สร้างความรู้สึกให้เด็กอยากพักผ่อน
10. การจัดกิจกรรมควรจัดตามกำหนดตารางกิจวัตรประจำวันและควรจัดให้เป็นที่น่าสนใจ เกิดความสนุกสนาน

พวงทอง ไสยวรรณ (2530: 65) เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวว่า ควรได้กระจายอยู่ภายในห้อง และการเคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของเด็ก

1. ควรเริ่มการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ ไม่ควรมีระเบียบและวิธีการที่ยึดยากนัก เช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ภายในห้อง และการเคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของเด็ก
2. ครูควรให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเองอย่างมีอิสระ และเป็นไปด้วยความนึกคิดของเด็กเอง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. พยายามใช้สิ่งของที่อยู่กับใกล้ตัวเด็ก เศษวัสดุต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก ท่อนไม้ เมล็ดพืช มาเป็นอุปกรณ์ในการเคลื่อนไหวและให้จังหวะ
4. ครูควรกำหนดจังหวะสัญญาณนัดหมายในการเคลื่อนไหวต่างๆ หรือเมื่อเปลี่ยนท่า หรือหยุดเด็กให้ได้ทราบเมื่อทำกิจกรรมทุกครั้ง
5. ควรสร้างบรรยากาศอย่างอิสระในห้องที่จัดกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลิน
6. ครูไม่ควรบังคับเด็กเข้าร่วมกิจกรรม เด็กที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะค่อยๆ เข้ามาร่วมกิจกรรมเอง
7. หลังจากเด็กได้ทำกิจกรรมออกกำลังเคลื่อนไหวร่างกายแล้ว สิ่งสำคัญที่ครูจะควรให้เด็กได้เรียนรู้อีกอย่างหนึ่ง คือการพักผ่อนหลังจากออกกำลังกาย ครูอาจให้เด็กนอนเล่นบนพรมภายในห้องโดยไม่ต้องเคลื่อนไหวชั่วคราวหรือให้เด็กเล่นสมมติเป็นตุ๊กตา ครูอาจเปิดเพลงจังหวะช้าๆ ที่สร้างความรู้สึกให้เด็กอยากพักผ่อน
8. ครูต้องเตรียม จัดบทเรียนทุกครั้งให้เป็นที่น่าสนใจ เกิดความสนุกสนานและทำกิจกรรมนี้ทุกวัน วันละประมาณ 15 – 20 นาที

สรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะให้กับเด็กนั้นควรคำนึงถึง ความต้องการ และความสนใจของเด็ก กิจกรรมต้องเริ่มจาก ง่าย ไปหายาก จากสิ่งใกล้ตัว กระตุ้นให้เด็กได้ใช้สัดส่วนของร่างกายมากที่สุด หลีกเลี่ยงการบังคับแต่ควรใช้วิธี โน้มน้าวให้เด็กสนใจและอยากทำกิจกรรม

2.6 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับเด็กซึ่งนอกจากจะจัดกิจกรรมแล้วครูยังควรที่จะสังเกตพฤติกรรมของเด็ก เพื่อพัฒนาและปรับปรุง กิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กต่อไป ดังนั้นครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528: 3) กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะดังนี้

1. สนับสนุนให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์
 2. ครูควรสร้างบรรยากาศที่จะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในการเล่นกล้าแสดงออกและมีความสุขนาน
 3. ไม่ควรชี้แนะเด็กในเรื่องความคิด มากเกินไป แต่ควรพูดในเชิงเสนอแนะเมื่อเด็กบางคนยังคิดไม่ออก
 4. ก่อนที่กิจกรรมสิ้นสุดลง ครูควรให้เด็กพักผ่อนนิ่งๆ อย่างน้อย 2 นาที โดยให้เด็ก นั่งหรือนอนลง ถ้าพื้นสะอาด ให้เด็กล้มอยู่ในท่านั่ง ไม่เคลื่อนไหวสักครู่ จะเป็นการพักผ่อนหลังจากการออกกำลังกาย
 5. ควรจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ วันละไม่น้อยกว่า 15 – 20 นาที
 6. ในระยะแรกควรให้เด็กออกมาทำกิจกรรมทีละกลุ่ม ๆ ละไม่เกิน 10 คน แต่ในระยะต่อไป เมื่อเด็ก เข้าใจสัญญาณกิจกรรมและอาจเพิ่มจำนวนเด็กมากขึ้น
 7. ครูอาจใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะสัมพันธ์กับทักษะทางคณิตศาสตร์ เช่น เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ครูสั่งให้เด็กจับกลุ่ม จำนวน 3 คน
- พัชรี ผลโยธิน (2523: 127 – 130) ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการก่อกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้
1. ควรเริ่มจากการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ ไม่ควรมีระเบียบและวิธีการยุ่งยากนัก เช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ภายในห้องและเคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของเด็ก
 2. ให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเองอย่างมีอิสระและเป็นไปตามธรรมชาติความนึกคิดของเด็กเอง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงความนึกคิด ความรู้สึกต่างๆ
 3. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กคิดหาวิธีการเคลื่อนไหว ทั้งแบบที่ต้องการเคลื่อนไหวที่เป็นรายบุคคล เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ตามลำดับ
 4. ให้เด็กได้แสดงเลียนแบบในเรื่องต่างๆ เช่น
 - 4.1. กิจกรรมตามธรรมชาติ เช่น ตกปลา พายเรือ ว่ายน้ำ การยก แบก หาม เป็นต้น
 - 4.2. ชีวิตรอบตัวเด็ก เช่น ชีวิตในบ้าน ในโรงเรียน
 - 4.3. ชีวิตสัตว์ต่างๆ
 - 4.4. ปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ลม ฝน พายุ เป็นต้น
 - 4.5. เครื่องเล่นต่างๆ เช่น เรือ เครื่องบิน รถไฟ
 - 4.6. ความรู้สึกนึกคิด เช่น หัวเราะ ร้องไห้ ตกใจ รักเกลียด

4.7. เสียงต่างๆ เช่น เปาะแปะ ตึกตอก ฯลฯ

5. กิจกรรมเหล่านี้ ครูควรจัดให้เด็กได้แสดงออก เป็นท่าทาง หรือ การเคลื่อนไหว อิริยาบถในแบบต่างๆ

6. พยายามใช้สิ่งของที่อยู่รอบตัวเด็ก เศษวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก เข้ามาช่วยในการเคลื่อนไหว

7. ครูควรกำหนดจังหวะ สัญญานนัดหมายในการเคลื่อนไหวต่างๆ หรือเมื่อเปลี่ยนท่า หรือหยุดให้เด็กได้ทราบเมื่อทำกิจกรรมทุกครั้ง

8. การสร้างบรรยากาศ อิสระในห้องเรียน ช่วยให้เด็กมีความรู้สึก อบอุ่นและเพลิดเพลิน รู้สึกสบายและสนุกสนาน

9. ครูไม่ควรบังคับให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม เด็กที่อยู่นิ่งๆ ไม่ก็คนนั้นจะค่อยๆ เข้าร่วม กิจกรรมเอง

10. ครูควรจัดให้มีเกมการเล่น ซึ่งจะช่วยให้เด็กสนใจมากขึ้น

11. หลังจากเด็กได้ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายแล้ว ครูอาจเปิดเพลงจังหวะช้าๆ ที่ สร้างความรู้สึกให้เด็กสงบและอยากพักผ่อน หรืออาจแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ผลัดกันทำกิจกรรม เพื่อที่เด็กจะได้พักผ่อนในตัว

12. ครูต้องเตรียมจัดกิจกรรมทุกครั้งให้เป็นที่น่าสนใจ สนุกสนาน และทำกิจกรรมทุกวัน วันละประมาณ 15-20 นาที

สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ควรสนับสนุนให้เด็กได้ คิด ได้แสดงออกอย่างมั่นใจ เริ่มจากกิจกรรมที่ อิสระไม่ยุ่งยาก เปิดโอกาสให้เด็กคิดวิธีการเคลื่อนไหว เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และที่สำคัญต้องหลีกเลี่ยงการบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม พยายามจัด กิจกรรมให้น่าสนใจ

2.7 ประเภทของการเคลื่อนไหว

ฝ่ายนิเทศระดับปฐมวัยและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2549: 17-19) กล่าวถึง การเคลื่อนไหวและจังหวะ จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้คือ

การเคลื่อนไหวพื้นฐาน คือ การเคลื่อนไหวร่างกายไม่ต้องเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่ หนึ่ง แต่เป็นการใช้ร่างกายทุกส่วนให้สนองต่อการเคลื่อนไหวได้แก่

1. **การก้มตัว** คือการงอ พับข้อต่างๆของร่างกายที่จะทำให้ร่างกายส่วนบนเข้าใกล้กับ ส่วนล่าง

2. **การยืดเหยียดตัว** คือการเคลื่อนไหวที่ตรงข้ามกับการก้มตัว โดยพยายามยืดเหยียดทุกส่วนของร่างกายให้มากที่สุด
3. **การบิดตัว** คือ การเคลื่อนไหวร่างกายโดยการบิดลำตัว ซึ่งทำให้เท้าต้องหมุนตามไปด้วย
4. **การโยกตัว** คือ การย้ายน้ำหนักจากส่วนหนึ่งของร่างกาย ไปยังอีกส่วนหนึ่งของร่างกาย โดยส่วนทั้งสองจะต้องแตะพื้นคนละครั้ง สลับกันไป
5. **การแกว่งหรือการหมุนเหวี่ยง** คือ การเคลื่อนไหวส่วนใดส่วนหนึ่ง โดยหมุนรอบจุดใดจุดหนึ่ง ให้เป็นรูปโค้งหรือรูปวงกลม หรือแบบลูกตุ้มนาฬิกา เช่น การแกว่งแขน ขา ลำตัว
6. **การเอียง** คือ คล้ายกับการโยก ส่วนโค้งจะเป็นโค้งเข้าหาพื้นการเอียงนี้ จะไม่รู้สึกล้อคล้อยและการกดสิ่งของ
7. **การดัน** คือ การเคลื่อนไหวโดยการดัน มักจะเป็นการดันออกจากร่างกาย เช่น การดันสิ่งของ และการกดสิ่งของ
8. **การดึง** คือ การเคลื่อนไหวที่ตรงข้ามกับการดัน คือมักเป็นการดึงเข้าหาร่างกาย หรือดึงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งโดยเฉพาะ
9. **การสั่น** คือ การเคลื่อนไหวที่มีการสั่นสะเทือนของส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือทุกส่วน เช่นการเต้นรำจะมีการจับมือเขย่า การแสดงอาการตกใจหรือการสั่นในการเต้น
10. **การตี** คือ เป็นการเคลื่อนไหวที่มาเร็วแล้วหยุด นอกจากนี้ยังมีการปรบมือ ผงกศีรษะ ชันเข่า เคาะเท้า มือและแขน มือและนิ้วมือ เท้าปลายเท้า

การเคลื่อนไหว เคลื่อนที่ คือการเคลื่อนไหวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ได้แก่

1. **การเดิน** คือการเคลื่อนที่ตามจังหวะโดยการก้าวเท้าสลับกันไปทิศทางใดก็ได้ เท้าที่เป็นหลักจะสัมผัสกับพื้นตลอดเวลา จนกว่าการถ่วงน้ำหนักตัวไปอีกเท้าหนึ่งจะเสร็จสิ้นน้ำหนักตัวจะตกบนเท้าทั้งสองข้างเท่าๆกัน ลำตัวตั้งตรงอยู่ในลักษณะสบายๆ ปล่อยแขนให้อยู่ตามธรรมชาติ การก้าวเท้าให้ก้าวเรียบๆ ไปตามจังหวะ
2. **การก้าวกระโดด** คือ การสปริงตัวขึ้นจากพื้น และลงสู่พื้น ด้วยเท้าทั้งสองพร้อมกัน
3. **การกระโดดเขย่ง** คือการสปริงตัวขึ้นจากพื้นและลงสู่พื้น ด้วยเท้าข้างใดข้างหนึ่งเพียงอย่างเดียว
4. **การวิ่งเหย่ง** คือ การทิ้งน้ำหนักตัวไว้บนเท้าหนึ่ง แล้วสปริงตัวขึ้น จากพื้นด้วยเท้าเดิมนั้น สปริงอีกเท้าไปข้างหน้า เพื่อที่จะรับน้ำหนักตัวในขณะที่ลงสู่พื้น

5. **การวิ่งสลับเท้า** คือ การก้าวกระโดดเขย่ง เว้นแต่จังหวะที่ใช้ในการกระโดดสลับเท้านั้นเร็วและเป็นจังหวะ แบ่งก้าวเท้าซ้ายกระโดดเขย่งด้วยเท้าซ้ายและก้าวเท้าขวากระโดดเขย่งด้วยเท้าขวา

6. **การลื่นไถล** คือ การก้าวออกไปข้างๆ แล้วลากเท้าขวาไปชิดเท้าซ้ายหรือลากเท้าซ้ายไปชิดเท้าขวาการลากเท้าไปชิดแต่ละครั้งต่อไม่ให้เท้าพื้นพื้นและให้เข้ากับจังหวะดนตรี

7. **การควมม้า** การเคลื่อนที่ไปข้างหน้าด้วยการก้าวแล้วตามชิดอีกเท้าหนึ่งเข้าไปชิดเท้าหน้า เท้าเดิมจําหน่ายหน้าอยู่เสมอ

8. **การชิดก้าว** คือ การเคลื่อนที่ไปข้างหน้าด้วยการก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ชิดเท้าขวาไปหาเท้าซ้าย ทิ้งหนักหนักตัวมาไว้ที่เท้าขวา ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าอีกครั้ง- พัก - ทำซ้ำด้วยเท้าขวาชิดเท้าซ้าย

ในการเคลื่อนไหวและจังหวะอาจส่งเสริมให้มีการอุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่งเรียกว่า การเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์หรือวัตถุ

สรุปได้ว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะ จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การเคลื่อนไหวพื้นฐาน คือการเคลื่อนไหวร่างกายที่ไม่ต้องเคลื่อนที่ แต่เป็นการใช้ร่างกายทุกส่วนให้ตอบสนองต่อการเคลื่อนไหว เช่น การก้มตัว การยืดตัว เป็นต้น และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ คือการเคลื่อนไหวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เช่น การก้าวกระโดด การกระโดดเขย่ง เป็นต้น ในการเคลื่อนไหว เราอาจใช้อุปกรณ์เข้ามาเป็นส่วนประกอบได้ด้วย

2.8 กิจกรรมพื้นฐานการเคลื่อนไหวและจังหวะ

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ครูควรศึกษารูปแบบการสอนที่ถูกต้อง และเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดและฝึกเด็ก โดยเรียนรู้จากธรรมชาติของเด็กในแต่ละวัย

คุชฎี บริพัตร ณ อยุธยา (2522: 12-13) เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมพื้นฐานการเคลื่อนไหวและจังหวะ มีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ สำหรับในการวิจัยของเด็กปฐมวัยครั้งนี้ประกอบด้วย

5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การรู้จักส่วนต่างๆของร่างกาย

การเตรียมร่างกายให้พร้อมทุกส่วน เพื่อให้มีความคล่องตัวถือว่า เป็นการปูพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญอย่างหนึ่ง เด็กต้องรู้ว่าร่างกายแต่ละส่วนเคลื่อนไหวอย่างไร และอย่างน้อยเพียงใด ร่างกายเป็นเครื่องมือของการเคลื่อนไหว เด็กจะต้องฝึกหัดให้เข้าใจถึงลักษณะ สภาพ และการใช้

ร่างกายของตนเองว่าสามารถเคลื่อนไหวแต่ละส่วนได้อย่างไร ร่างกายส่วนไหน เรียกว่าอะไร อยู่ตรงไหน มีขนาดสั้น ยาว เล็กใหญ่ แคบกว้าง อย่างไร เช่น ไค้ง งอ บิด เบี้ยว เอียง หรือขยับเขยื้อน ส่วนใดได้บ้าง ให้เด็ก หัดเอง ลองเอง การฝึกหัด เช่นนี้เป็นการเตรียมตัวเด็กให้พร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. บริเวณและเนื้อที่

การเคลื่อนไหวนั้น ไม่ว่าจะเป็นเพียงการขยับเขยื้อนร่างกายบางส่วนหรือการเคลื่อนตัวย่อมต้องการบริเวณและเนื้อที่ที่จะเคลื่อนไหวได้ จากจุดหนึ่ง ไปยังอีกจุดหนึ่งอยู่ตลอดเวลา บริเวณเนื้อที่จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเคลื่อนไหว

3. ระดับของการเคลื่อนไหว

ระดับของการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวทุกชนิด หากไม่มีการเปลี่ยนระดับ ความสวยงาม ความสมดุล ความเหมาะสมและท่าทางที่หลากหลายจะไม่เกิดขึ้น จะปรากฏแต่ความจำเจ ซ้ำซาก ความแข็งกระด้าง ไม่น่าดู ท่าของนาฏศิลป์ต่างๆ ที่งดงาม จะมีการเปลี่ยนระดับของการเคลื่อนไหวตลอดเวลา เช่น เชิงอิสาน หรือรำกลองยาว มีการก้ม เงย แขนโยกขึ้นลง มียืน นั่ง กระโดด ฯลฯ การเปลี่ยนระดับทำให้เกิดความท่าทางและการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันออกไป การที่เราให้เด็กเคลื่อนตัวทั้ง 3 ระดับ คือ สูง กลาง และต่ำนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะปกติ จะเคลื่อนตัวอยู่ในระดับเดียวเท่านั้น การเริ่มปูพื้นฐาน ครูจึงต้องใช้เทคนิควิธี เช่น การสมมติให้เด็กเป็นสัตว์ สิ่งของ อะไรก็ได้ที่สูงที่สุดหรือต่ำที่สุด การทำตัวเป็นลูกโป่งลอย ใบบัวร่วงลงสู่พื้น ฯลฯ เป็นการทำให้เด็กเข้าใจระดับเสียก่อน แล้วพยายามกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนระดับ

4. ทิศทางของการเคลื่อนไหว

การเคลื่อนไหวย่อมมีทิศทางไปข้างหน้า ไปข้างหลัง ไปข้างๆ หรือเคลื่อนตัวไปรอบทิศ (คือหมุนตัวไปทุกทิศทุกทาง) ถ้าไม่ได้รับการฝึกไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ มักจะเคลื่อนตัวไปข้างหน้า แต่เพียงอย่างเดียว ในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวสำหรับเด็ก โดยให้เด็กเปลี่ยนทิศทางต่างๆ ตลอดเวลา จะช่วยให้ทุกคนเคลื่อนตัวไปโดยอิสระด้วยความเชื่อมั่นและเป็นตัวของตัวเอง

5. การฝึกจังหวะ

การทำจังหวะนั้นมีได้หมายถึงการกำกับจังหวะด้วยการตบมือ เคาะเท้า หรือใช้เครื่องให้จังหวะ อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น แต่หมายถึงการทำจังหวะด้วยวิธีต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นขยับเขยื้อนเคลื่อนไหวร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่ง การเปล่งเสียงออกจากลำคอ การทำให้ร่างกายส่วนต่างๆ เกิดเสียงก็ได้ทั้งสิ้น การทำจังหวะแบ่งออกเป็น 4 วิธี ดังนี้

5.1 การทำจังหวะด้วยการใช้ส่วนต่างๆ (Body Percussion) เริ่มต้นด้วยการให้ขยับเขยื้อน ร่างกายตามจังหวะ เช่น พักหน้า โคลงศีรษะ ขยับปลายจมูก เป่าแก้ม ขยับศอก ฯลฯ และฝึกให้ใช้ร่างกายที่ทำให้เด็ก เสียงดังชัดเจนสี่แบบด้วยกันคือ ตบมือ ตบตัก ตบเท้า และตีดมือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่า สามารถทำเสียงประกอบจังหวะให้ดังชัดเจนกว่าส่วนอื่น นอกจากนี้ยังมีการสัมผัสร่างกายล้วนๆ หรือสลับกับทำร่างกายให้เกิดเสียงโดยให้เด็กได้คิดเองหรือช่วยกันคิดก็ได้

5.2 การทำจังหวะด้วยการเปล่งเสียง (Voice Percussion) คือ การใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำจังหวะได้ อาจเป็นพยางค์โดย ทั้งที่มีความหมายและไม่มี ความหมาย เช่น อ้อแอ้ ตุ่ม ตูบปอง ฯลฯ หรือเป็นคำที่มีความหมาย อาจเป็นชื่อคน สัตว์ สิ่งของ เช่นเด็ก ออกเสียงคำว่า มยุรี ก็เกิดเป็นจังหวะขึ้นในตัวของมันเอง

5.3 การทำจังหวะด้วยการใช้เครื่องเคาะจังหวะ เครื่องมือทุกชนิด ซึ่งเคาะ ตี ขยับ เขย่า ใช้ทำจังหวะได้ ควรให้เด็กได้สำรวจและหาเสียงจากเครื่องให้จังหวะให้ได้เสียงมากที่สุด

5.4 การทำจังหวะด้วยการเคลื่อนไหว ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวที่มีเสียงประกอบ หรือการเคลื่อนไหวที่ไม่มีเสียงประกอบเช่น การก้าวเท้าพร้อมตบมือ การย่อเข้าหรือการโยกตัว สลับซ้ายขวา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ ถ้าทำซ้ำกันก็จะใช้เป็นจังหวะได้

สรุปได้ว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมพื้นฐานการเคลื่อนไหวและจังหวะ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สอนให้เด็กรู้จักส่วนต่างๆของร่างกายฝึกการเคลื่อนไหวจากร่างกายตนเอง เพื่อให้พร้อมจะเคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การเคลื่อนไหวต้องเคลื่อนไหวที่ไปทั่วๆบริเวณพื้นที่นั้นๆ 3) การเคลื่อนไหว ต้องมีการเปลี่ยนแปลงระดับของการเคลื่อนไหว สูง ต่ำ 4) การเคลื่อนไหวต้องเคลื่อนไหวอย่างมีทิศทาง 5) การฝึกจังหวะ ด้วยการใช้ส่วนต่างๆของร่างกาย การเปล่งเสียง การเคาะ การเคลื่อนไหว ซึ่งทุกองค์ประกอบ มีความสำคัญและสัมพันธ์กัน

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ

งานวิจัยในต่างประเทศ

Metz (1987: 3691- A) ศึกษาการเคลื่อนไหวตอบสนอง ดนตรีของเด็กปฐมวัยในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่มีโอกาสเลือกได้โดยวิธีทางธรรมชาติ โดยผู้วิจัยได้ยึดทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมชาติของการเคลื่อนไหวในการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนอนุบาล วิจัยนี้เป็นวิจัยพื้นฐานซึ่งอาศัยทฤษฎีต่างๆประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่โรงเรียนอนุบาลอริโซนา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 2, 3 , และ 4 ปี แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิดีโอเทปบันทึก เก็บข้อมูลได้ วิเคราะห์พิจารณาเกี่ยวกับสถานการณ์ปฏิสัมพันธ์ และผลที่ได้รับเกี่ยวกับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตอบโต้ ด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายซึ่งอาศัย 3 ทฤษฎี ในการสังเกตการณ์เคลื่อนไหวตอบสนองดนตรี ได้แก่

ทฤษฎีที่ 1 ประกอบด้วยทางด้านการรับรู้ ลำดับขั้นการพัฒนาการและลักษณะการเป็นผู้นำ ทฤษฎีที่ 2 ประกอบด้วยการแสดงเป็นตัวอย่างการอธิบายและแนะนำทฤษฎีที่ 3 ประกอบด้วยการเคลื่อนไหวสนองต่อดนตรี และไม่มีดนตรี รวมทั้งหมด 7 ประการ ผลการสังเกต พบว่า การเคลื่อนไหวตอบสนองดนตรีในเด็กปฐมวัยนั้น เกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น

Hwang (1987: 190) ศึกษาเพื่อทำการตรวจสอบประสิทธิภาพของการเคลื่อนไหวและการกระตุ้นทางดนตรีที่ใช้ในโปรแกรมศิลป์ ในด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์และการสร้างสรรค์ทางศิลปะ ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการออกแบบโดยผ่านการเคลื่อนไหวหรือละครเชิงสร้างสรรค์มากระตุ้นความคิดของเด็ก เปรียบเทียบกับการกระตุ้นทางศิลปะด้วยการสอนแบบเดิมโดยใช้การตั้งคำถามทางภาษา ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การกระตุ้นด้วยการเคลื่อนไหวในบทเรียนศิลปะ มีประสิทธิผล เช่นเดียวกับการตั้งคำถามทางภาษา

Kogan (1989: 116) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนทางด้านพลศึกษามีประโยชน์แก่เด็กประถม ถ้าเริ่มต้นได้เร็วเท่าใดก็จะเกิดผลกับเด็กเท่านั้น แต่ไม่มีการยืนยันถึงผลของการเคลื่อนไหวที่มีต่อสมองส่วนกลาง ผลการจัดกิจกรรมดังกล่าวจึงยังอยู่บนพื้นฐานที่ไม่มั่นคง พอที่จะอธิบายว่า การเคลื่อนไหวสามารถใช้ในการบำบัดความไม่ปกติทางปัญญาได้ แต่สัมพันธ์กับทักษะทางกลไก และเนื้อหาสาระ รวมทั้งทักษะทางสังคม หากเด็กได้รับการส่งเสริมด้านการเคลื่อนไหวอย่างเต็มที่ ก็จะส่งผลสัมฤทธิ์ ผลทางการเรียนของเด็กเป็นอย่างดี

งานวิจัยในประเทศ

นิรัตน์ กรองสะอาด (2535: บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อความหมายที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อความหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์ ระดับก่อนประถมศึกษา ชั้นเด็กเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

ขวัญแก้ว ดำรงค์ศิริ (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยเน้นจุดประสงค์ที่มีต่อความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบ ความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเน้น จุดประสงค์ กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด

ประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวสูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะแบบปกติ

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจและอธิบายการใช้ปัจจัยตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป ในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะและจังหวะที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยใช้ปัจจัยตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป 5 ประการได้แก่ วัสดุ การกระทำ การเลือก การใช้ภาษาของเด็ก และการสนับสนุนของผู้ใหญ่ ในปริมาณที่แตกต่างกัน ในแต่ละระยะ พบว่าเด็กมีการพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ตามระยะเวลา โดยในระยะที่ 1 เด็กไม่กล้าคิดทำทางด้วยตนเอง และแสดงออกด้วยท่าทางมากกว่าวาจา ระยะที่ 2 เด็กเริ่มคิดทำทางด้วยตนเอง สนทนาด้วยข้อความที่ยาวขึ้น ระยะที่ 3 เด็กแสดงออกด้วยท่าทางที่หลากหลาย สนทนาด้วยข้อความที่ยาว กล้าที่จะอาสาสมัครเป็นผู้นำ ทำกิจกรรมเป็นคู่และกลุ่มได้อย่างมั่นใจ โดยครูลดบทบาทในการแนะนำกิจกรรม ในแต่ละระยะ เพื่อกระตุ้นให้เด็กใช้ความคิดในการเลือกและตัดสินใจมากขึ้น

กิตติมา เฟื่องฟู (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงแอโรบิค การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงแอโรบิคที่มีระยะเวลาต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงแอโรบิคมีพัฒนาการด้านร่างกายเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมและ ระยะเวลาที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัย เห็นได้ว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ ทั้งยังเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สามารถส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทุกๆด้าน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

3.1 ความหมายของดนตรี

ดนตรีเป็นสิ่งสวยงาม เป็นเสียงที่ได้รับการเรียบเรียงอย่างเป็นระบบระเบียบ มีผู้ให้ความหมายของดนตรีไว้หลายแบบ

ALivin (1966: 97) กล่าวว่าดนตรีหมายถึง เสียงสูงๆ ต่ำๆ ที่ได้รับการเรียบเรียงไว้อย่างมีแบบแผน เป็นเสียงที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์ ดนตรี นับเป็นภาษาสากลที่ทำให้ชนชนิตต่างๆ สามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยไม่ต้องอาศัยคำพูด

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 195) กล่าวว่า กิจกรรมดนตรีเป็นศิลปะเชิงการแสดงออก (Expressive Art) ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของความจริงของงานและการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ ดนตรีเป็นประสบการณ์สำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กเรียนรู้การฟัง การเคลื่อนไหว การร้องเพลง และการเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆในห้องเรียนที่แวดล้อมไปด้วยบรรยากาศที่ส่งเสริมทางด้านดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541: 19) ได้ให้ความหมายของดนตรีไว้ว่า ดนตรีคือภาษาหนึ่งที่ใช้ถ่ายทอดความรู้สึก ซึ่งในภาษาอื่นไม่สามารถถ่ายทอดได้ แทนที่จะเป็นคำพูดหรือท่าทาง ดนตรีจะใช้เสียงและจังหวะเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้สึกโดยนัยแห่งภาษาที่คนใช้สื่อสารกัน

สรุปได้ว่า ดนตรีใช้เสียงและจังหวะเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้สึก โดยการ การเรียบเรียงระดับของเสียงให้เกิดความไพเราะ ของผู้ประพันธ์ และผู้บรรเลงผ่านเสียงดนตรี ดำรงคงอยู่คู่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์ และเป็นสื่อสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย

3.2 ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี

พระราชดำริสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้สัมภาษณ์แก่วิทยุเสียงอเมริกา เมื่อคราวที่เสด็จเยือนสหรัฐอเมริกาในปี 2503 ไว้ว่า “ ดนตรีคือสิ่งประณีตงดงาม และทุกคนควรนิยมในคุณค่าของดนตรีทุกประเภท เพราะว่าดนตรีแต่ละประเภท ต่างก็มี ความเหมาะสมตามแต่โอกาส และอารมณ์ที่แตกต่างกันไป”

Verny; & Kelly (1982: 36) กล่าวว่าทารกในครรภ์สามารถมีปฏิกิริยา ได้ตอบเสียงดนตรี โดยมีอัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้นภายใน 2 นาที เมื่อให้มารดาฟังเพลงโดยใช้หูฟัง (Headphone) และถ้าให้ทารกที่อยู่ในท้องฟังกล่องดนตรี (Sound Box) ที่วางบนท้องของมารดาจะมีปฏิกิริยาตอบสนองโดยมีการเพิ่มอัตราการเต้นของหัวใจเร็วขึ้นภายใน 5 วินาที นอกจากนั้นยังพบว่าทารกในครรภ์มีการเคลื่อนไหวมากขึ้นเมื่อได้ยินเสียงดนตรี ปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรีของทารกในครรภ์ขึ้นอยู่กับความดัง ค่อย เสียงสูง ต่ำ และสภาพของทารกในครรภ์ด้วย

จเร ลำอางค์ (2553: 15) กล่าวว่าดนตรี เป็นภาษา ภาษาหนึ่งที่สื่อได้กับบุคคลทุกเพศทุกวัย เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีประโยชน์มากมายมหาศาล ปัจจุบันมีการนำเอาดนตรีไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์ต่างๆอย่างกว้างขวาง เช่น วงการแพทย์ได้นำเสียงดนตรีมาใช้บรรเทาความเจ็บปวด ลดความเครียด ปรับสภาวะอารมณ์ให้กับผู้ป่วย ดนตรีสามารถช่วยบำบัดรักษาเด็กที่มีความผิดปกติทางสมอง เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น ด้านกีฬา ดนตรีสามารถช่วยเพิ่มสมาธิ ผ่อนคลาย และบางครั้งก็ใช้ดนตรี ช่วยกระตุ้นการตื่นตัวของร่างกายให้กับนักกีฬา ในช่วงก่อนการแข่งขัน ดนตรีถูกนำไป

ผสมผสานกับ ศาสตร์ต่างๆ หลายแขนง และถูกนำไปปรับใช้อย่างหลากหลาย รวมถึง การนำดนตรีเข้ามาช่วยเสริมสร้างพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก

จเร ลำอางค์ (2550: 48) ยังกล่าวถึงข้อดีของเสียงดนตรีไว้อีกว่า เสียงดนตรีก่อให้เกิดความสนใจ และกระตุ้นอารมณ์ เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย ทำให้จิตใจสงบและมีสมาธิ สามารถส่งเสริมพัฒนาทางด้านทักษะทางสังคม ทำให้ รู้จักและเข้าใจตัวเองมากขึ้น มีการสื่อสารและรับรู้และแสดงออกทางอารมณ์ที่ดี

พัชรี วาศวิท (2534: 38-48) กล่าวว่า ดนตรีเข้ามามีบทบาทและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย ดนตรีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กในวัยนี้เพราะ ดนตรีทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นสุข สนุกสนาน ทำให้เขาได้ใช้จินตนาการ ความนึกฝันส่วนตัว เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และสังคมของเด็กให้พัฒนาไปได้อย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมให้ได้แสดงออกทางดนตรี เด็กจะได้พัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ ความคิด จินตนาการ สังคม การสื่อความหมายและการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนคุณลักษณะลีลาท่าทางที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันให้เด็กมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสุขภาพจิต สุขภาพกายดี ตลอดจนเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2552) กล่าวว่า คุณค่าของเสียงดนตรีมีผลต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็ก ดังนี้

1. ดนตรีก่อให้เกิดความสว่างแก่จิตใจ (Enlightenment)
2. ดนตรีก่อให้เกิดความสุข (Well – Being)
3. ดนตรีก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่ (Affection)

สรุปได้ว่า ดนตรีเกี่ยวข้องกับมนุษย์ตั้งแต่เกิด ดนตรีเป็นสิ่งที่คู่กับเด็ก โดยธรรมชาติ มีอำนาจในการกระตุ้นร่างกาย การเคลื่อนไหว ก่อให้เกิดความผ่อนคลาย พัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ ของเด็กได้เป็นอย่างดีส่งเสริมให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น บางขณะดนตรียังมีผลต่อการบำบัดอีกด้วย

3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมด้วยเครื่องดนตรี

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมด้วยเครื่องดนตรี ที่ใช้เป็นแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523: 9; อ้างอิงจาก Piaget.1952) กล่าวถึง ทฤษฎีพัฒนาของเพียเจต์ไว้ว่า เพียเจต์ถือว่าการให้เด็กได้สัมผัสกับวัตถุต่าง ๆ จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัย ซึ่งอาศัยการรับรู้เป็นสื่อในการกระตุ้นทางความคิดของเด็ก จำเป็นต้องให้เด็กได้มีโอกาสเคลื่อนไหวและสัมผัสสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว จะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

เพียเจต์ แบ่งกระบวนการพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กออกเป็น 4 ขั้น โดยเริ่มตั้งแต่แรกเกิด ดังนี้

1. ขั้นการใช้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) ขั้นนี้อยู่ระหว่างแรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัว โดยการใช้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว เช่น พังเสียงต่างๆ ที่เกิดขึ้นมองสำรวจสิ่งแวดล้อมทั่วไปที่อยู่รอบตัว รวมทั้งการดมกลิ่นวิ่งต่างๆ ด้วย และเมื่อเคลื่อนไหวได้ก็จะเข้าไปหยิบจับสิ่งของในลักษณะต่างๆ กัน เช่น ดึง เคาะ เขย่า ทูบกับพื้น หรืออาจจะหยิบมาใส่ปากเพื่อดูหรือกัด เป็นต้น

2. ขั้นใช้ความคิดก่อนการปฏิบัติการ (Pre – operational Stage) ขั้นนี้อยู่ระหว่างอายุ 2 - 6 ปี ในขั้นนี้เด็กจะได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น สามารถใช้คำพูดบอกความหมายของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวได้เข้าใจความหมายที่ผู้อื่นพูดได้มากขึ้น

3. ขั้นปฏิบัติการคิดอย่างมีเหตุผลในสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ขั้นนี้อยู่ระหว่างอายุ 7 – 11 ปี ในระยะนี้เด็กจะรู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลกับสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ เด็กสามารถเข้าใจได้ถึงความจริงของน้ำหนักวัตถุ ถึงแม้ว่ารูปร่างของวัตถุจะเปลี่ยนไปอย่างไร แต่วัตถุนั้นก็จะมีน้ำหนักเท่าเดิม

4. ขั้นปฏิบัติการคิดอย่างมีเหตุผลในสิ่งที่เป็นนามธรรม (Formal operational Stage) ขั้นนี้อยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี เด็กในวัยนี้สามารถจะคิดอย่างมีเหตุผลได้กับสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เด็กสามารถตั้งสมมติฐานเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ได้ และสามารถที่จะคิดได้ถึงอนาคตข้างหน้าได้ด้วย ความคิดของเด็กในระยะนี้จะพัฒนาไปเกือบเท่าผู้ใหญ่ ซึ่งจะต่างกันตรงที่ความคิดของเด็กจะไม่กว้างไกลเท่ากับผู้ใหญ่เพราะมีประสบการณ์น้อยกว่า

ทฤษฎีของเพียเจต์ สรุปได้ว่าเด็กในแต่ละช่วงอายุจะมีพัฒนาการที่ต่างกัน ความรู้ความเข้าใจของเด็กนั้นจะพัฒนาได้ดีถ้าเด็กได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่มีจะเพิ่มขึ้นตามประสบการณ์ที่พบ ช่วยให้เด็กสามารถ ฝึกการคิดอย่างมีเหตุผลได้ดี

3.4 พัฒนาการทางดนตรีของเด็กแต่ละช่วงวัย

เด็กในแต่ละช่วงวัย มีพัฒนาการทางด้านดนตรีที่แตกต่างกันไปในการสอนดนตรี ครูจึงควรที่จะศึกษาพัฒนาการด้านดนตรีของเด็กในแต่ละช่วงวัย เพื่อการจัดการกิจกรรมทางด้านดนตรีกับผู้เรียน

อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์ (โพธิสุข). (2545: 48) กล่าวว่า เด็กในแต่ละช่วงวัย มีพัฒนาการทางด้านดนตรีขึ้นอยู่กัวัย เพราะขีดความสามารถทางสมอง ร่างกาย ประสบการณ์ ฯลฯ มีการแบ่งช่วงอายุคร่าวๆ ที่จะเห็นชัดว่า เด็กแต่ละช่วงวัยแตกต่างกัน คือ

0 – 6 ขวบ เด็กอายุ 2 ขวบ สามารถร้องเพลงเป็นท่อนสั้นๆ อาจผิดเสียง พอ 3 ขวบก็อาจร้องได้ทั้งเพลง 4 ขวบก็ร้องถูกจังหวะจะโคนทั้งเนื้อร้องและทำนอง แต่ก็ยังไม่สามารถทำเสียงตามดนตรีได้ ถึงแม้ว่าโดยทั่วไป เด็กจะทำได้คล้ายคลึงกันเพราะเด็กทุกคนมีดนตรีในหัวใจเป็นทุนอยู่แล้ว แต่เด็กที่สนใจหรือมีพรสวรรค์ทางดนตรี ก็จะแสดงออกถึงความสนใจในเสียง ผิดกับเด็กวัยเดียวกันโดยที่พ่อ แม่อาจยังไม่แน่ใจ

5 – 7 ขวบ มีความก้าวหน้าทางดนตรีอย่างชัดเจน ผิดไปจากวัยต้นๆ วัยนี้อาจส่อแววชัดเจนขึ้นว่าจะเป็น “ศิลปินเดี่ยว”

7 – 11 ขวบ เป็นช่วงที่พัฒนาการทางดนตรีสูงที่สุด และเด็กที่มีความเป็นเลิศทางดนตรีจะฉายแววชัดเจนในวัยระหว่าง 6 - 10 ขวบมากที่สุด

ในระหว่างวัยนี้เด็กจะแสดงออกถึงความสามารถเกือบเต็มรูปแบบ เรียกว่าทั้งฟัง ทั้งร้อง ทั้งเต้นบางคน ก้าวหน้าถึงขนาดเขียนเนื้อเพลงง่ายๆ ได้แล้วร้องตามไปตามใจปรารถนา ในช่วงวัยนี้พบว่าเด็กผู้หญิงจะพบ “ ความฉายแวว ” มากกว่าเด็กผู้ชาย แต่เมื่อโตขึ้น ก็ไม่ค่อยจะแตกต่างกันมากเท่าไรนัก

จเร ลำอาจค์ (2553: 50 – 52.) กล่าวถึงพัฒนาการทางดนตรีของเด็ก ในแต่ละช่วงวัยดังนี้

เด็กวัยเตาะแตะหรือปฐมวัย เวลาที่มีเสียงดนตรีดังขึ้น เด็กจะสนใจฟัง และเริ่มขยับร่างกายเพื่อความสนุกสนาน เด็กอยู่ในช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อผ่านการเคลื่อนไหวต่างๆ และดนตรีสามารถช่วยกระตุ้น การเคลื่อนไหวของเด็ก การเคลื่อนไหวตามเสียงดนตรีเป็นธรรมชาติของเด็ก เมื่อเด็กกำลังเต้น โยกตัว หรือเต้นตัวไปมาหมายความว่า เด็กกำลังรับรู้และรู้สึกถึงจังหวะคงที่ (Steady Beat) ที่อยู่ภายในตัวจากการเคลื่อนไหวนั้นๆ เด็กจะชอบเสียง และสามารถได้ยินเสียงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเสียงผิว เสียงแมลง จนกระทั่งเสียงเครื่องดนตรี เด็กอาจทำจังหวะจากอุปกรณ์ หรือการเคาะ การปรบมือของตนเอง

เด็กก่อนวัยเรียน (3 – 6 ปี)

เด็กอายุ 3 – 4 ปี จะเริ่มเข้าใจดนตรีมากขึ้น สามารถตอบสนองต่อท่วงทำนองและจังหวะดนตรี ได้อย่างสร้างสรรค์ ไร้ขีดจำกัด มีจินตนาการไปกับเสียงดนตรีที่ได้ยินกิจกรรมการฟังถือเป็นกิจกรรมหลักสำคัญในวัยนี้ ดนตรีจะแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์และความช่างคิดของเด็ก ควรหากิจกรรมดนตรีง่ายๆ เช่น การตบมือเข้าจังหวะ การเต้นสนุกๆ ช่วยเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหวและใช้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ เด็กในวัยนี้จะสนุกสนานกับการได้เล่นด้วยกัน การใช้เสียงง่ายๆ หรือใช้เครื่องเคาะต่างๆ เด็กพร้อมที่จะฝึกรูปแบบของเสียงที่ซ้ำๆ กันได้ อาจเป็นท่อนเพลงที่เด็กชอบและคุ้นเคย เด็กอาจจะเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆ ได้ เด็กจะตอบสนองต่อดนตรีอย่างอิสระ เราสามารถให้เด็กเริ่มเรียนรู้การจำโน้ตและจังหวะของดนตรีได้แล้ว เพราะเด็กวัยนี้เริ่มรู้เรื่องคำและจำนวน

เด็กอายุ 5 – 6 ปี สามารถเข้าใจเนื้อหาของเพลงมากขึ้นเพราะโตขึ้นอีกนิดแล้ว เริ่มที่จะขยับมือได้ตรงจังหวะ และทำกิจกรรมดนตรีได้หลากหลายมากขึ้น สามารถทำกิจกรรมประกอบเพลง หรือเล่นเพลงง่ายๆ ได้แล้ว เมื่อเด็กมีความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้นและมีโอกาสได้แสดงความสามารถนี้ออกมาจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนานมากขึ้นด้วย

สรุปได้ว่าเด็กในแต่ละช่วงวัย จะมีความสามารถทางดนตรีที่แตกต่างกัน แต่ที่เห็นได้ชัดเจนคือ เด็กกับดนตรีเป็นสิ่งคู่กัน การร้อง การฟัง การเต้น เป็นธรรมชาติและเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตเด็ก และนอกจากนี้ ยังมีปัจจัยภายนอก เช่น การเรียนการสอน การดูแล สิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางดนตรีของเด็กด้วย

3.5 ดนตรีกับการพัฒนาสมอง

จากการศึกษามากมาย พบว่า ดนตรีเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาสมองของเด็กได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ จึงมีผู้นำเอาดนตรีมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมต่างๆ สำหรับเด็กปฐมวัย

อุษณีย์ อนุรุทวงศ์ (โพธิกุล). (2545: 44 – 45) กล่าวว่า ดนตรีเป็น“น้ำทิพย์” จำเป็นสำหรับบ่มเพาะสมองให้งอกงามและเพิ่มพลังแห่งจินตนาการ เป็นวิธีเพาะบ่มญาณปัญญา (Intuition) เมื่อเล่นดนตรียังช่วยให้สมองสองด้าน ทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะอารมณ์สุนทรีย์เกี่ยวข้องกับการทำงานของสมองซีกขวา ในขณะที่การอ่านโน้ตเพลงใช้การทำงานของสมองซีกซ้าย ดังนั้นเมื่อเด็กเล่นดนตรีด้วยความสุขและมีอารมณ์สัมพันธ์กับเพลง เด็กจึงใช้สมองทั้งสองข้าง

จเร สำอาง (2553: 70-72) กล่าวว่า การฟังและการเล่นดนตรีจะช่วยให้สมองถูกกระตุ้น และเกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสมองในระยะยาวได้ ดนตรีมีความซับซ้อน มีหลาย

องค์ประกอบ และหลายมิติ การฝึกดนตรีเป็นการใช้ทักษะ สัมผัสและการสั่งการหลายๆส่วน (Multisensory Motor) ต้องอาศัยความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ความตั้งใจ ความรู้สึก อารมณ์ และสมาธิสูง สภาพของมนุษย์ที่มีความยืดหยุ่นหรือที่เราเรียกว่า เบรน พลาสติซิตี (Brain Plasticity) สมอจะมีความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็วต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป การกระตุ้นที่กระทำซ้ำ อย่างการฝึกดนตรี สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสมองทั้งในเชิงโครงสร้างและการทำงานของสมองได้อย่างน่าทึ่งและยั่งยืน

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2542) อธิบายไว้ว่า เบรน พลาสติซิตี หมายถึง ความสามารถของสมองที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือการทำงานของสมองให้มีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสมองรวมถึงความยาวของเส้นใยประสาท การสร้างจุดเชื่อมต่อ การเพิ่มการทำงานของเซลล์พุง (Glial Cell) และการเปลี่ยนแปลงของสารเคมี ซึ่งประสบการณ์จะเป็นตัวกระตุ้นสมองให้มีการเปลี่ยนแปลง อาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของจุดเชื่อมต่อเดิมหรือสร้างจุดเชื่อมต่อใหม่ก็ได้ สมองยังมีความสามารถที่จะเปลี่ยนหรือใช้สมองส่วนที่เดิมมาชดเชยสมองส่วนที่ถูกทำลายได้ ซึ่งพบได้มากในเด็กเล็กๆ ความสามารถนี้จะมีมากในเด็กและลดน้อยลงไป เมื่อเด็กโตขึ้นหรือมีการพัฒนามากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สมองสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมองที่มีอยู่ให้มากขึ้นได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2549: 16 – 17) อธิบายถึงดนตรีกับการพัฒนาสมองไว้ว่า เด็กจะสัมผัสกับดนตรีได้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ทารกในครรภ์จะสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านการสัมผัส แสง และเสียง เสียงมีบทบาทในการเรียนรู้ของมนุษย์ตั้งแต่ในครรภ์จนเติบโต โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงวัยต้นของชีวิต ซึ่งเสียงมี 2 ประเภทคือ

1. เสียงที่มีระบบระเบียบ เช่น เสียงดนตรี ฯลฯ
2. เสียงที่ไร้ระเบียบ เช่น เสียงพูด เสียงบัน เสียงนก เสียงสุนัข ฯลฯ

การส่งเสริมพัฒนาการสมองทารก จำเป็นอย่างยิ่งที่พ่อแม่ ต้องพูดด้วยเสียงที่ไพเราะ และได้ฟังเสียงไพเราะๆ ซึ่งพ่อแม่ก็สบายใจ เจ้าตัวน้อยในท้องก็สบายใจ แต่ถ้าพ่อแม่ ทะเลาะกันเสียงดังเป็นประจำ เด็กในท้องก็จะตัวงอด้วยความหวาดกลัว แล้วก็ไม่มีความสุขกับเสียงนั้นๆ หรือสะสมความก้าวร้าวไว้ กลายเป็นคนที่ไม่มีความสุขหรือหาความสุขยาก

การฝึกฝนการใช้สมองให้มีประสิทธิภาพ สิ่งหนึ่งที่ช่วยพัฒนาสมองเด็กได้ ก็คือดนตรี เพราะเสียงดนตรี มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสารเคมีในสมองและร่างกาย เสียงของดนตรี ช่วยให้สมองส่วนที่ทำหน้าที่ด้านความเข้าใจในความเกี่ยวพันของรูปทรง (มิติสัมพันธ์) ทำงานดีขึ้น จังหวะของดนตรีช่วยให้ความเข้าใจเรื่อง เวลา และเศษส่วนของเด็กดีขึ้น

สรุปได้ว่า เด็กสามารถ รับรู้ถึงเสียงต่างๆ ได้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา เสียงที่ได้ยิน มีผลต่อความรู้สึก และการพัฒนาสมองของเด็กอย่างต่อเนื่องด้วย ดังนั้นเสียงดนตรีที่มีความไพเราะ จึงมีผลต่อการพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็ก ช่วยให้เด็กมีความสุข มีความคิด จินตนาการ สมองมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 ดนตรีกับเด็กปฐมวัย

เด็กที่ได้สร้างสรรค์และได้แสดงออกทางดนตรีจะมีความสุขที่ได้แสดงออกถึงความรู้สึกของตนเอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2557: 504) กล่าวว่า เด็กปฐมวัย ช่วงอายุประมาณ 3 -6 ปี เป็นวัยที่มีวุฒิภาวะและความพร้อมในการรับรู้และซาบซึ้ง กับเสียงดนตรีได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการที่เด็กมีอาการหงุดหงิด แต่เมื่อได้ฟังเพลงสักครู่ เด็กจะค่อยๆ คลายความหงุดหงิดลง เพราะความไพเราะของเสียงดนตรี ลีลา ตลอดจนท่วงทำนอง จะช่วยกล่อมอารมณ์ของเด็กได้ ทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินตามไปด้วย

จเร ลำอาจ. (2553: 35 – 44) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ดนตรีของเด็กไว้ ดังนี้

ดนตรีสร้างความสำเร็จด้านส่วนตัว

ดนตรีทำให้เด็กมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

1. **พัฒนาทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก** เด็กมีทักษะในการตอบสนองต่ออารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง สามารถควบคุมและจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. **พัฒนาการทางด้านร่างกาย** เด็กมีการตอบสนองต่อดนตรีด้วยการเคลื่อนไหวกับกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับเด็ก และมีผลโดยตรงต่อพัฒนาการด้านร่างกาย
3. **พัฒนาการทางด้านเอกลักษณ์บุคคล** ดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กติดต่อกับสัมผัสถึงความเป็นตัวตนของตนเองได้เป็นอย่างดี
4. **พัฒนาการทางด้านสุนทรียภาพ** ดนตรีเป็นเครื่องกล่อมเกลาร่าเริงและขัดเกลาคิดใจ อันเป็นสะพานเชื่อมไปสู่การคิดและการใช้เหตุผลเชิงศีลธรรม จริยธรรมในขั้นสูงต่อไป
5. **พัฒนาการทางด้านสติปัญญา** เด็กที่ได้เรียนดนตรีหรือเล่นดนตรีจะมีการนำทักษะที่ได้ จากการฝึกดนตรีมาประยุกต์กับ การเรียนรู้ต่างๆ เช่น มีสมาธิดีขึ้น มีระเบียบวินัยในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ ดนตรียังช่วยให้เด็กมีความมั่นใจ กล้าคิดกล้าทำมากขึ้น

ดนตรีสร้างความสำเร็จด้านครอบครัวและโรงเรียน

1. **ครอบครัว** เป็นสถานที่สำคัญที่สุดในการบ่มเพาะเด็กให้มีคุณภาพ พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการสร้างลูกที่มีคุณภาพ การที่พ่อแม่เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของดนตรี และนำดนตรีมาสู่กิจกรรมต่างๆของครอบครัวทำให้บรรยากาศในครอบครัวมีชีวิตชีวามากขึ้น กิจกรรมดนตรีจะช่วยสร้างเสริมความสามัคคี เพิ่มพูนความรัก ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว

2. **โรงเรียน** เปรียบเสมือนบ้านหลังที่ 2 ของเด็ก ครูประจำชั้นและครูดนตรีถือเป็นบุคคลสำคัญและควรเป็นผู้นำเสียงดนตรีเข้าสู่ชั้นเรียน ห้องเรียนและโรงเรียน ดนตรีทำให้เกิดสมาธิในการเข้าสู่บทเรียน เพิ่มทักษะในการสื่อสาร การแสดงความรู้สึก ช่วยให้เกิดตั้งใจเรียนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ดนตรียังสร้างเด็กให้มีระเบียบวินัย รู้จักใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ และไม่ออกนอกกลุ่มนอกทางไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดนตรีช่วยให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่นรมย์มากขึ้น ทำให้การไปโรงเรียนเป็นความสุขของเด็ก

ดนตรีสร้างความสำเร็จด้านสังคม

ดนตรีเปรียบเหมือนสะพานที่เชื่อมเด็กไปสู่ผู้อื่น โดยส่งผลขยายตัวกว้างขึ้นเริ่มจากตัวเอง ไปสู่บุคคลรอบข้าง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของเส้นใยโครงสร้างทางสังคม ดนตรีก่อให้เกิดวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถและคุณลักษณะของคนเรา ดนตรีเป็นสิ่งยึดเหนี่ยววัฒนธรรมและประสานให้เส้นใยโครงสร้างทางสังคมมีความเหนียวแน่นมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ การเรียนดนตรีจะช่วยปลูกฝังความหมั่นเพียรและความมีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่จะนำเด็กไปสู่การเรียนรู้และการงานที่ประสบความสำเร็จ เด็กจะมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี มีทักษะการสื่อสารอย่างเหมาะสม เมื่อเด็กสัมผัสดนตรีจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย มีความไว้วางใจในสิ่งแวดล้อม สังเกตได้จากพฤติกรรมการแสดงออก ซึ่งเด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดี มีความสามัคคีร่วมมือในการทำกิจกรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้อย่างดี

ความสำเร็จด้านการดำเนินชีวิต

เด็กที่ได้สร้างสรรค์และได้แสดงออกทางดนตรีจะมีความสุข มีความอึดเอิบใจที่ได้แสดงออกถึงความรู้สึกของตนเอง และการแสดงออกโดยอิสระอย่างต่อเนื่อง ดนตรีจะช่วยพัฒนาความกล้าในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ รู้สึกมีคุณค่าในตนเองที่ได้ให้หรือได้ช่วยผู้อื่น และความรู้สึกดีๆอีกหลายสิ่งหลายอย่างจะเกิดขึ้นโดยผ่านกิจกรรมดนตรี

สรุปได้ว่าดนตรีทำให้เด็ก มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาสมอง ซึ่งทั้งที่บ้าน และทางโรงเรียนต่างก็มีส่วนช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะต่างๆด้วย ทั้งดนตรีจะช่วยกระตุ้นการทำงานของสมอง ช่วยฝึกสมาธิ ทำให้เด็กผ่อนคลาย สบายใจ ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่มีหน้าที่ เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ควรหาโอกาสทำกิจกรรมทางดนตรี ให้กำลังใจ และสนับสนุน เพราะดนตรี เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก

3.7 เกณฑ์การคัดเลือกดนตรีและเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2549: 59 – 60) กล่าวถึงเกณฑ์ในการคัดเลือกดนตรี และเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

การเลือก ดนตรี /เพลง สำหรับเด็กปฐมวัย มีเกณฑ์การคัดสรร ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา (เน้นความเหมาะสม /สอดคล้องกับวัยของเด็ก)

- 1.1 สร้างสรรค์ จรรโลงใจ สุภาพ ไม่ดูดนิน ไม่หยาบคาย
- 1.2 ดนตรีที่มีจังหวะสอดคล้องกับการเต้นของหัวใจ เหมาะกับสภาวะร่างกาย ที่ผ่อนคลาย และสมองที่ตื่นตัว
- 1.3 ดนตรีบรรเลงของโมสาร์ท เหมาะกับสภาวะร่างกายที่ต้องการสมาธิจดจ่อกับ กิจกรรมที่ทำ
- 1.4 ดนตรีที่มีทำนองอ่อนหวาน จังหวะเบาๆ หรือเสียงธรรมชาติเหมาะกับสภาวะ ร่างกายที่ผ่อนคลายอย่างล้าลึก เหมาะกับการสร้างสรรค์งาน

2. ประเภท ของดนตรี /เพลง

- 2.1 ดนตรี / เพลง เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหว เพลงประกอบกิจกรรม เพลงประกอบ การเล่นบทบาทสมมติ เช่น เสียงหมาเห่า นกร้อง
- 2.2 ดนตรี / เพลง เพื่อพัฒนาสมองผ่อนคลาย (RELAXATION SONG) เป็นเพลง บรรเลง ที่มีทำนองเบาๆและจังหวะชัดเจน
- 2.3 ดนตรี / เพลง เพื่อพัฒนาการฟัง เพื่อพัฒนาสมาธิและความสงบเป็นเพลงที่มี จังหวะ ช้า – เร็ว นก – เบา ดัง – ค่อย
- 2.4 ดนตรี / เพลง ที่ปลูกฝังความรัก และอนุรักษ์ความเป็นไทย เพลงพื้นบ้าน เพลง ท้องถิ่น และเพลงตามวัฒนธรรมต่างๆ เช่น ระเบียบ ร้องเงี้ยว ฟ้อนเล็บ ฯลฯ

2.5 เพลงกระตุ้นการเรียนรู้ (BACKGROUND SONG) จากผลการวิจัย GORDON SHAWR พบว่า เพลงกระตุ้นการเรียนรู้เป็นเพลงบรรเลงโดยใช้เครื่องดนตรีเปียโน ไวโอลิน พิณ และซอ มีอัตราจังหวะ ประมาณ 70 – 80 จังหวะต่อนาที

2.6 เพลงที่มีความหลากหลายทางดนตรี เช่น เพลงแจ๊ส (JAZZ) เพลงป๊อป (POP) เพลงคลาสสิก (CLASSIC) เป็นต้น

3.8 การเลือกเครื่องดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย

จเร ลำอาง (2550: 87) กล่าวว่า การเล่นเครื่องดนตรีในระยะเริ่มแรกสำหรับเด็กปฐมวัย นั้น ควรเน้นเครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ เช่น เครื่องเคาะต่างๆ เครื่องเขย่า เครื่องตี เนื่องจาก เป็นการเสริมสร้างกล้ามเนื้อและเตรียมความพร้อมทักษะด้านดนตรีที่สมบูรณ์ให้กับเด็ก หลังจากนั้น ก็ควรจะให้เด็กได้มีโอกาสเลือกเรียนเครื่องดนตรีที่ตนเองถนัดตามความชอบ โดยผ่านการแนะนำจากครู เครื่องดนตรีที่ใช้มือเล่นทั้ง 2 ข้าง จะกระตุ้นการทำงานที่ประสานกันของสมองซีกซ้าย และขวา เพื่อที่จะให้ข้อมูลหรือมวลประสบการณ์ที่เด็กได้รับมีการถ่ายทอดระหว่างสมองทั้ง 2 ซีก การทำงานร่วมกันของสมองทั้ง 2 ซีก ช่วยพัฒนาการเรียนรู้และรับรู้ของเด็กในด้านความจำ ทักษะการมองเห็น และสมาธิในการเรียน ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กให้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การเลือก ดนตรี และเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยมีเกณฑ์ในการเลือก 3 ด้านคือ ด้านเนื้อหาของเพลง โดยเน้นความเหมาะสม และความสอดคล้องกับวัยของเด็ก ดนตรีแต่ละประเภท จะมีความเหมาะสมกับสภาวะที่ต่างกันไป ด้านประเภทของดนตรีและเพลง ซึ่งมีความหลากหลาย สามารถพัฒนาเด็กได้ตามความต้องการโดยเลือกจากประเภทของเพลงและดนตรีอย่างเหมาะสม การเลือกเครื่องดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเลือกเครื่องดนตรีที่ใช้มือทั้งสองข้าง ในการเล่นเพื่อพัฒนาสมองทั้งสองซีก

3.9 การจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีให้กับเด็กปฐมวัย

จเร ลำอาง (2550: 89 – 90) กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

3.9.1 บ้าน การจัดมุมดนตรีในบ้าน พ่อแม่ควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการ พัฒนาด้านดนตรีได้โดยการจัดมุมๆหนึ่ง ไว้ในบ้านเป็นต้น รวมถึงการมีกิจกรรมทางดนตรีด้วย

3.9.2 สถานเลี้ยงเด็ก ครูผู้สอนควรมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับดนตรีสำหรับเด็ก เพราะเป็น สิ่งสำคัญต่อการพัฒนาของเด็กวัยนี้

3.9.3 ชุมชน บุคคลทั่วไป ควรตระหนักถึงประโยชน์ของดนตรีที่มีต่อเด็ก และจัดกิจกรรมทางดนตรีในชุมชน

สรุปได้ว่าควรมี การจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรี ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และส่งเสริม พัฒนาการทางดนตรีจะทำให้เด็กปฐมวัยมีพื้นฐานทางดนตรีที่ดีต่อไป

3.10 องค์ประกอบของดนตรี

โกวิท ชันธศิริ (2519: 99) กล่าวถึงองค์ประกอบของดนตรีดังนี้

1. **ทำนอง (Melody)** ทำนองของดนตรีมีความเกี่ยวข้องกับการรู้สึกตัวของบุคคลมากที่สุด ทำนองทำให้เกิดการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship) และลดความวิตกกังวล ทำให้รู้สึกสงบ ผ่อนคลายความรู้สึกในส่วนลึกของจิตใจ และทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. **จังหวะ หรือลีลา (Rhythm)** ลีลาของดนตรีที่มักจะทำให้มีความรู้สึกเชื่อมั่น ลีลาที่สงบราบเรียบสม่ำเสมอจะให้ความรู้สึก พอใจ ปลอดภัย และสงบ และลีลาที่ไม่สม่ำเสมอจะทำให้เกิดความสงสัย สนุกสนานได้
3. **ความดังหรือความเข้มของเสียง (Volume Intensity)** เสียงมีความหมายเกี่ยวข้องกับมนุษย์ มานานนับพันปี มนุษย์และสัตว์ได้ตอบกับเสียงต่างๆ เกิดขึ้นเพราะเกี่ยวข้องกับสัญญาณตอบรับที่มีในเสียงนั้น เสียงดังจะเร่งเร้าเตือนกระตุ้นอารมณ์ และการทำงานของต่อมไร้ท่อ และสัมพันธ์ระบบประสาท สิมพาเธอริค เสียงเบาสงบจะทำให้เกิดความรู้สึกสบาย
4. **ความเร็วของจังหวะดนตรี (Tempo)** ความเร็ว ช้า ของจังหวะดนตรีโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 50 mm. และ 120 mm., ต่อนาที (mm= Metronom)เป็นเครื่องจับจังหวะทางดนตรีที่โอนานที่ เปลี่ยนแปลงตามระดับของจังหวะต่างๆ จังหวะปกติในการตอบรับของร่างกายคนธรรมดาอยู่ระหว่าง 60 -80 mm. ต่อนาที เทียบกับการเดินและการเต้นของหัวใจความเร็ว ช้าของจังหวะ เมื่อนับเทียบกับเครื่องนับจังหวะ ถ้าเร็วกว่าการเต้นของหัวใจเรียกว่าจังหวะเร็ว และจังหวะที่ช้ากว่าการเต้นของหัวใจ เรียกว่าจังหวะช้า จังหวะที่เร็วจะเร่งความรู้สึก ทำให้ผู้ฟัง ตื่นเต้น ไม่สงบ และจังหวะช้ามีผลทำให้สงบ
5. **การประสานเสียง (Harmony)** เป็นการประสมประสานกันกันของเสียงหลายชนิดที่มีลักษณะแตกต่างกันโดยมีลีลา จังหวะและท่วงทำนองที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน เช่น การขับร้องประสานเสียง หรือการประสานกันของเสียง เครื่องดนตรีต่างชนิดกัน

6. **ความกังวานของเสียง (Sonority)** ความกังวานของเสียงเป็นส่วนประกอบที่บอกว่า เสียงมีความสมบูรณ์ ต้องกังวานภายในห้องของเสียงแต่ละเสียงในแต่ละวลีมีมากน้อยเพียงใด เป็นประเด็นสำคัญชี้ให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เพลง (Composer) ได้ฝากความไพเราะไว้ในเพลง หรือฝากความรู้สึกที่เหมือนจากนรก (Limbo) ให้กับผู้ฟัง โดยผ่านความกังวานของเสียงดนตรี

7. **ความรู้สึกของเสียงดนตรี (Expression of Music)** เป็นความรู้สึกของดนตรีที่แสดงออกทำให้ทราบถึงอารมณ์และบรรยากาศของเพลง เช่น เศร้า อ่อนหวาน ร่าเริง สนุกสนาน รุกเร้าใจ

สรุปได้ว่า ดนตรี ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก สามารถพัฒนาเด็กได้ทั้ง ทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ความช้า เร็ว และคุณภาพของเสียง ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของดนตรีด้วยเช่นกัน

3.11 ดนตรีไทยกับเด็กปฐมวัย

วิมลศรี อุปรมัย (2525: 40-46) กล่าวว่า ชีวิตไทย เกี่ยวข้องกับดนตรีมาตั้งแต่สมัยโบราณ คนไทยนั้น หากชีวิตมีความสุข มีความสนุกสนาน ชีวิตนั้นจะเป็นชีวิตที่ดีและสมบูรณ์ เรียกว่า ความสุข เป็นมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดี และดนตรีก็มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างสำคัญที่สุด เพราะลีลาแห่งชีวิตไทยในอดีต ขึ้นอยู่กับจังหวะต่างๆ เริ่มจาก การเกิดต้องมีการทำขวัญและโกนผมไฟ ให้ทารกที่เกิด ในขณะที่เลี้ยงดู แม่ก็จะร้องเพลงกล่อมเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน หลับง่าย และเกิดความอบอุ่นใจ เมื่อเด็กจะเข้าสู่วัยที่ถือว่าเป็นผู้ใหญ่ก็ต้องมีการโกนจุก หากเป็นชายก็ต้องมีการอุปสมบท จะมีพิธีทำขวัญนาค พิธีบวช ต่อจากนั้นก็ถึงพิธีสมรส มีการทำบุญครบห้ารอบ การแต่งงาน และเมื่อตายก็มีพิธีต่างๆ ตลอดงานศพ และงานในต่างๆ ที่กล่าวมาก็จะต้องมีดนตรี ประกอบการดำเนินพิธีนั้นๆ มีดนตรีบรรเลงขณะรับและส่งพระ บรรเลงขณะพระฉันเมื่อจบพิธีก็จะบรรเลงเพลงสนุกสนานเพื่อแสดงความยินดีเมื่อพิธีจบลง ชีวิตคนไทยสมัยก่อนจึงเต็มไปด้วยดนตรี นอกจากพิธีกรรมต่างๆ ที่กล่าวมานั้น การละเล่นพื้นเมือง เช่น เพลงข่อย เพลงอีแซว เพลงเหย่ยและเพลงระบำ หรือจนกระทั่ง การละเล่นมอญซ่อนผ้า หรืองูกินหางของเด็กสมัยโบราณ ผู้เล่นก็จำเป็นจะต้องร้องรำ ให้เข้ากับจังหวะดนตรี

สรุปได้ว่า ชีวิตคนไทยตั้งแต่อดีต มีความเกี่ยวข้องกับดนตรีไทยและจังหวะมาตั้งแต่เกิด เด็กได้สัมผัสและคุ้นเคยกับดนตรีไทยมาตั้งแต่วัยเยาว์ และถือว่าเป็นวัฒนธรรมอันควรค่าแก่การอนุรักษ์ต่อไป

3.12 บรรยายภาพและอารมณ์เพลง

สุกรี เจริญสุข (2550: 91-94) กล่าวถึงกลุ่มเพลงไทยที่ใช้สำหรับปลูกให้สมองตื่นไวว่า กลุ่มเพลงที่จะปลูกสมองให้ตื่น จะเป็นเพลงที่มีจังหวะและเสียงดัง หนักแน่น รัวใจ โดนเฉพาะอย่างยิ่ง เครื่องดนตรีที่ทำจังหวะ อาทิ เสียงตะโพน กลอง ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง ช้อง ระฆัง เป็นต้น บทเพลงกลุ่มนี้จะมีจังหวะกระชับ มีความเร็วมากกว่าจังหวะของการเต้นของหัวใจ ซึ่งเพลงพม่าเขวและเพลง ค้างคาวกินกล้วยจัดอยู่ในเพลงกลุ่มนี้ด้วย

เพลงพม่าเขว เป็นเพลงเก่า สำเนียงพม่า ในอัตราจังหวะชั้นเดียว ประเภทหน้าทับพม่า จัดอยู่ในประเภทเพลงเกร็ด คุณหญิงขึ้น ศิลปะบรรเลง ได้นำทำนองเพลงมาใส่เนื้อเป็นเนื้อเพลงสำหรับเด็ก เรียกว่าเพลงช้าง เนื่องจากเพลงพม่าเขวเป็นเพลงที่คนไทยคุ้นเคยมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งร้องเพลงช้างกันได้ทุกคน เมื่อนำเพลงมาเรียบเรียงใหม่ สร้างความคึกคักน่าสนใจ เสียงเพลงเข้ายวนเรียกร้องให้สมองตื่นขึ้นมาฟังด้วยความครึกครื้น

เพลงค้างคาวกินกล้วย เป็นเพลงเก่า เป็นทำนองเพลงที่ได้รับความนิยมมากและมีการนำทำนองเพลงไปบรรเลงในรูปแบบต่างๆ หลากหลาย ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ถูกนำมาเรียบเรียงทั้งเพลงบรรเลงและเพลงร้องสำหรับเพลงลูกทุ่งและเพลงไทยเดิม เป็นเพลงที่มีทำนองเพลงสนุกสนาน ปลูกกระตุ้นอารมณ์ ทำให้สมอง ร่างกายและจิตใจตื่นเต้น คึกคัก อยากออกกำลังกาย

สุกรี เจริญสุข (2550: 100) กล่าวถึงวิธีการนำบทเพลงไปใช้ไว้ว่า

1. เนื่องจากบทเพลงเป็นเรื่องของวัฒนธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความคุ้นเคย ต้องฟังบ่อยๆ ฟังซ้ำๆ และฟังอย่างต่อเนื่อง
2. เปิดเพลงฟังให้อยู่ในระดับของความพอใจ ไม่ดังเกินไปและไม่เบาจนไม่ได้ยิน
3. ในการฟังเพลงควรมีโอกาสหาข้อมูลหรืออ่านคำอธิบายเพลงเสียก่อน เพื่อจะได้รู้ข้อมูล สามารถจินตนาการได้ระหว่างที่ฟังเพลง
4. ควรตั้งสมาธิและมีสมาธิในการฟัง ไม่ควรเกร็งในขณะที่ฟัง ให้รู้สึกเป็นธรรมชาติ ฟังเพราะชอบและอยากจะฟัง ไม่ได้ฟังเพราะถูกบังคับให้ฟัง การบังคับจิตใจให้ฟังเป็นการเริ่มต้นที่ผิดพลาดในการฟังเพลงอย่างยิ่ง
5. ควรมีห้องในการฟังดนตรีที่ดี ไม่ควรเปิดดนตรีในห้องที่ไม่สามารถควบคุมสมาธิในการฟังได้เพราะบรรยากาศของห้องจะช่วยสร้างให้มีความพร้อมในการฟัง

สรุปได้ว่า เพลงที่ช่วยในการกระตุ้นสมองควรเป็นเพลงที่มีจังหวะเร็ว ตื่นเต้นรัวใจ ซึ่งเพลงแต่ละเพลงก็ให้อารมณ์เพลงที่ต่างกัน เราควรทำความเข้าใจ ฟังและสร้างความคุ้นเคย เลือกให้เหมาะสมกับความต้องการและความเหมาะสม

3.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

งานวิจัยในต่างประเทศ

Frankenberger (1979: 143) ศึกษา ผลของการใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมแบบผ่อนคลายกับเด็กที่มีการเรียนรู้ช้า และมีความก้าวร้าว ผลปรากฏว่า การใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมแบบผ่อนคลายช่วยให้เด็กมีการเรียนรู้ดีขึ้น และมีความก้าวร้าวทางอารมณ์ลดลง

Richman (1976: 5379 – B) ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานโดยใช้ดนตรีประกอบกันกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางสมอง 30 คน โดยให้ทำงานที่ต้องใช้มืออย่างซ้ำๆ และเป็นงานที่คล้ายคลึงกับชนิดของงานในโรงงาน เปรียบเทียบกับการทำงานที่ไม่ใช้ดนตรีประกอบ พบว่า การใช้ดนตรีประกอบช่วยปรับปรุงการทำงานได้เป็นอย่างมาก

Marcel Zentner; & Tuomas Eerola. งานวิจัยหัวข้อ Rhythmic Engagement With Music In Infancy ทดลองโดยให้ทารก 120 คน (อายุระหว่าง 5 – 24 เดือน) ฟังดนตรีและเสียงกระตุ้นเป็นจังหวะ รวมถึงจังหวะกลองที่ต่อเนื่อง ผลปรากฏว่าทารกขยับร่างกายตามจังหวะและเสียงเพลงไม่ก่น่าคำพูด รวมทั้งขยับร่างกายตามจังหวะและเสียงเพลงมากกว่าคำพูด รวมทั้งขยับตัวช้า เร็วตามจังหวะที่ได้ยินและระดับการเคลื่อนไหวไปตามดนตรีในเชิงบวกก็สัมพันธ์กับการแสดงออกเชิงบวกด้วย ซึ่งแปลง่ายๆได้ว่า เด็กทารกมีความสุขมากขึ้นเมื่อได้ขยับร่างกายตามเสียงดนตรี

งานวิจัยในประเทศ

ฉัตรชุต ธีรปริชา (2537: 53) ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยมีบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบ ผลปรากฏว่า หลังการทดลอง พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ศุภสี ศรีสุคนธ์ (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้ดนตรี เครื่องมือที่ใช้คือ เทปบันทึกเพลงบรรเลงด้วยวงดนตรีพื้นเมืองของไทย และแบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้ดนตรีไทยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐวรรณ นริวัณรัตน์ (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดนตรีไทยกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกลุ่มเจ้าพระยาสังัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความสามารถทางดนตรีไทยด้านทักษะการฟังและด้านทักษะการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือความสามารถทางดนตรีไทยด้านทักษะการฟัง ความสามารถทางดนตรีไทยทางด้าน

ทักษะการปฏิบัติไม่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชาย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนหญิงและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือระดับความสามารถทางด้านดนตรีไทยด้านการทักษะการฟัง และความสามารถทางดนตรีไทยด้านทักษะการปฏิบัติ

กิตติ อุตถาผล (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของนักศึกษาคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับดี นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทย ไม่ต่างกัน

เทพรัตน์ พานิชย์ (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ มีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ อย่างมีนัยสำคัญ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวัน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 -5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวัน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 เลือกนักเรียนจากจำนวน 4 ห้องเรียน มา 1 ห้องเรียน จากนั้น สุ่มนักเรียน จำนวน 15 คน โดยวิธีการจับฉลาก

การสร้างเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย
2. แบบประเมินเชิงสถานการณ์พหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว
3. เครื่องดนตรีไทยเพื่อประกอบการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
4. เพลงประกอบหน่วยการเรียนรู้

ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัย และสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการการเลือกเครื่องดนตรีและทำนองเพลงที่เหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เลือกเพลง ทำนองเพลงในการแต่งเพลงที่สัมพันธ์กับเนื้อหา และเครื่องดนตรีไทย ที่ใช้ในการประกอบการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย
3. สร้างแผนการจัดกิจกรรมด้วยเครื่องดนตรีไทย จำนวน 24 แผน โดยกำหนดรายละเอียดในการจัดกิจกรรม ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงกำหนดระยะเวลาการทดลอง

สัปดาห์ที่ /หน่วย	วันที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรมที่ทำ	เครื่องดนตรีไทย/ เพลง
สัปดาห์ที่ 1 หน่วย ไช่	วันที่ 1	- รู้จักกลองยาว	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณเสียงจากกลองยาว	- กลองยาว
	วันที่ 2	- เสียงของกลองยาว	- ฟังและจำแนกเสียงของกลองยาว	- กลองยาว - กรับ
	วันที่ 3	- กลองยาว แสนสนุก	- การปฏิบัติตามคำสั่ง	- กลองยาว
	วันที่ 4	- จังหวะจากเสียงเพลง	- เคลื่อนไหวประกอบทำนองเพลงกินไข่ ทำนองเพลงคางคากินกล้วย - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ –ผู้ตาม	- กลองยาว - เพลงกินไข่
สัปดาห์ที่ 2 หน่วย สัตว์บก	วันที่ 1	- รู้จักกรับ	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะ สัญญาณเสียงจากกรับ	- กรับ
	วันที่ 2	- เสียงของกรับ	- จำแนกเสียงระหว่างกรับและเสียงเครื่องดนตรีอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- กรับ - กลองยาว - ฉิ่ง

ตาราง 2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่ /หน่วย	วันที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรมที่ทำ	เครื่องดนตรีไทย
	วันที่ 3	- กรับहरखा	- เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์	- กรับ
	วันที่ 4	- จังหวะจาก เสียงเพลง	- จังหวะของฉิ่ง - เคลื่อนไหวประกอบเพลงช้าง - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ –ผู้ตาม	- กรับ - เพลง ช้าง
สัปดาห์ที่ 3 สัตว์น้ำ	วันที่ 1	- รู้จัก ฉิ่ง	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณจาก ฉิ่ง	- ฉิ่ง
	วันที่ 2	- เสียงของฉิ่ง	- จำแนกเสียงระหว่างกรับและเสียงเครื่อง ดนตรี/วัตถุอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- ฉิ่ง - กรับ - กลองยาว
	วันที่ 3	- ฉิ่งहरखा	- เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์	- ฉิ่ง
	วันที่ 4	- จังหวะจาก เสียงเพลง	- เคลื่อนไหวประกอบเพลงสัตว์น้ำ - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ –ผู้ตาม	- ฉิ่ง - เพลงสัตว์น้ำ
สัปดาห์ที่ 4 ต้นไม้	วันที่ 1	- รู้จัก โหม่ง	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณจาก โหม่ง	- โหม่ง
	วันที่ 2	- เสียงของโหม่ง	- จำแนกเสียงระหว่างโหม่งและเสียงเครื่อง ดนตรีอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- โหม่ง - กลองยาว - ฉิ่ง - กรับ
	วันที่ 3	- โหม่งहरखा	- การปฏิบัติตามข้อตกลง - ปรับมือตามจังหวะการตีโหม่ง	- โหม่ง

ตาราง 2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่ /หน่วย	วันที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรมที่ทำ	เครื่องดนตรีไทย
	วันที่ 4	- จังหวะจาก เสียงเพลง	- เคลื่อนไหวประกอบเพลง ต้นไม้ - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ –ผู้ตาม	- ฉิ่ง - เพลงต้นไม้
สัปดาห์ที่ 5 ข้าว	วันที่ 1	- รู้จัก อังกฤษ	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณจาก อังกฤษ	- อังกฤษ
	วันที่ 2	- เสียงของ อังกฤษ	- จำแนกเสียงระหว่างอังกฤษและเสียง เครื่องดนตรีอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- อังกฤษ - โหม่ง - กลองยาว - ฉิ่ง - กรับ
	วันที่ 3	- อังกฤษ - แสนสนุก	- การเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ - การปฏิบัติตามคำสั่ง	- อังกฤษ
	วันที่ 4	- จังหวะจาก เสียงเพลง	- เคลื่อนไหวประกอบเพลง ข้าว - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ –ผู้ตาม	- อังกฤษ - เพลงข้าว
สัปดาห์ที่ 6 ดนตรีไทย	วันที่ 1	- รู้จักระนาด	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณจาก ระนาด	- ระนาด
	วันที่ 2	- เสียงของ ระนาด	- จำแนกเสียงระหว่างระนาดและเสียง เครื่องดนตรีอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- ระนาด - อังกฤษ - โหม่ง - กลองยาว - ฉิ่ง - กรับ

ตาราง 2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่ /หน่วย	วันที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรมที่ทำ	เครื่องดนตรีไทย
	วันที่ 3	- ระนาด แสนสนุก	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะ - การปฏิบัติตามคำสั่ง	- ระนาด
	วันที่ 4	- จังหวะของฉัน	- เคลื่อนไหวประกอบเพลง ดนตรีไทย - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ – ผู้ตาม	- ระนาด - เพลงดนตรีไทย

จากตารางการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมในแต่ละวัน ซึ่งได้แยกออกเป็นการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะทั้งหมด 24 วัน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์ – วันพฤหัสบดี เวลา วันละ 20 นาที ในแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย กำหนดรูปแบบของแต่ละแผนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชื่นนำ
2. ชื่นดำเนินกิจกรรม
3. ชื่นสรุป

วิธีการหาคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

1. นำแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข ดังมีรายนามต่อไปนี้

- 1.1 อาจารย์ นาทยา หกพันนา ตำแหน่งอาจารย์หน้าสาขาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
- 1.2 อาจารย์ ลักกะณา เสนอฤทธิ์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ
โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ สำนักงานเขตสายไหม
- 1.3 อาจารย์ธิดารัตน์ ธนะคำดี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ
โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา”
จังหวัดสกลนคร

2. ปรับปรุง แก้ไข แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ให้เหมาะสม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงรูปแบบ การประเมินผล และตัวกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของกลุ่มตัวอย่างและกำหนดเครื่องดนตรีไทยที่ต้องการใช้ในแต่ละสัปดาห์อย่างชัดเจน

2.2 ปรับรูปแบบการประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสาระสำคัญ

3. นำแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยชั้น อนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนอนุบาลคุณแม่วัย 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4. นำแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยที่ปรับปรุงเหมาะสมแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการทดลองต่อไป

ขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญา ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ของเด็ก วัย 4-5 ขวบ

2. ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญา

3. สร้างแบบประเมินเชิงสถานการณ์ทางความสามารถพหุปัญญา ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงความสามารถด้านดนตรี ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว กำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมิน ด้านดนตรี 1 สถานการณ์ด้านร่างกายและจังหวะ 2 สถานการณ์ ประเมินความสามารถที่คาดหวัง จำนวน 23 ข้อ ประกอบไปด้วย

ด้านดนตรี

- ความสามารถในการจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทย จำนวน 7 ข้อ
ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว
- ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณ จำนวน 7 ข้อ
- ความสามารถในการทรงตัว จำนวน 9 ข้อ

4. นำแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจความสอดคล้องและความเหมาะสมด้านเนื้อหาและพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข จำนวน 3 ท่าน ดังมีรายนามต่อไปนี้

1.1 ดร.วีรพล ดิษเกษม	ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
1.2 อาจารย์ประวีณา สุจริตกุล	ตำแหน่ง อาจารย์สอนดนตรีหลักสูตรเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่
1.3 อาจารย์ธิดารัตน์ ธนะคำดี	ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา” จังหวัดสกลนคร

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว คือปรับเกณฑ์การให้คะแนนในการประเมินให้เหมาะสมและการคิดค่าคะแนน ปรับปรุงแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาให้ตรงกับการวัดอุปประสงค์ที่คาดหวัง

6. นำแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความสามารถทางพหุปัญญา กับจุดประสงค์ ซึ่งได้ค่าที่อยู่ในระหว่าง .06 – 1.00

7. นำแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญา ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ด้านดนตรี 1 สถานการณ์ จำนวน 7 ข้อ และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 2 สถานการณ์ จำนวน 16 ข้อ รวม 23 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยชั้น อนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ของโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวัน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

8. นำแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหวที่ปรับปรุงเหมาะสมแล้วไปจัดทำเป็นแบบประเมินเชิงสถานการณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 249)

ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลอง

ก่อนการทดลอง	การทดลอง	หลังการทดลอง
T ₁	X	T ₁

เมื่อ	T ₁	แทน	การประเมินเชิงสถานการณ์ทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวก่อนการทดลอง (Pretest)
	T ₂	แทน	การประเมินความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง (Posttest)
	X	แทน	การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยมีแผนการทดลองดังนี้

1. ประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้ แบบประเมินเชิงสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลา 5 วัน วันละ 30 นาที ในช่วงเวลา 14.30 - 15.00
2. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยจัดกิจกรรมในช่วงกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
3. เมื่อดำเนินการทดลองครบ 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลา 5 วัน วันละ 30 นาที ในช่วงเวลา 14.30 – 15.00 น.
4. นำคะแนนที่ได้จากการวัดก่อนและหลังการทดลองมาหาค่าทางสถิติพื้นฐานของความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย
2. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t-test Dependent Samples

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 หาคะแนนเฉลี่ย mean (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2521: 36) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

- 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard Deviation (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2521: 55)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D$	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง
	$(\sum x)^2$	แทน	กำลังของผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญา โดยใช้สูตร IOC (บุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์. 2545: 95)

$$IOC = \sum \frac{R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สูตร t - test สำหรับ Dependent Samples (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{(N \sum D^2 - (\sum D)^2)}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนรวมก่อนและหลังการทดลอง

#

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวเฉลี่ย ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปรความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
K	แทน	จำนวนข้อสอบ (คะแนนเต็ม)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{X}_{diff}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนน
t	แทน	สถิติที่ใช้การพิจารณาการแจกแจงแบบที (t – test)
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

#

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำคะแนนความสามารถด้านดนตรี ก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยของกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเด็กปฐมวัย ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 4 ตาราง 5 และตาราง 6

ตาราง 4 แสดงผลคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีเฉลี่ย ร้อยละของคะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

ด้านดนตรี	จำนวน นักเรียน		คะแนนเต็ม		ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	N	K			$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ความสามารถในการฟังและจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทย	15	21			1.67	2.70	18.60	1.68
รวม	15	15			1.67	2.70	18.60	1.68

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่าก่อนการทดลองโดยรวมเด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านดนตรีเฉลี่ยเท่ากับ 1.67 และหลังการทดลองมีความสามารถด้านดนตรีเฉลี่ยเท่ากับ 18.60

จากการผลคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี จะเห็นว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการจำแนกเสียงของเครื่องดนตรี สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยด้านดนตรี ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

ด้านดนตรี	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\bar{X}_{diff}$		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ความสามารถในการฟังและจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทย	1.67	2.6	18.60	1.68	16.93	2.52	26.02	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01#

#

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 ปรากฏว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีได้แก่ การเปรียบเทียบ ความสามารถในการฟังและจำแนกเสียงของเครื่องดนตรี ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 1.67 หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 18.60 ซึ่งคะแนนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า หลังจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ส่งผลให้เด็กปฐมวัย มีความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีสูงขึ้น

ตาราง 6 ภาพรวมคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ปรากฏดังตาราง 6

ความสามารถทางพหุปัญญา	การทดลอง	จำนวน นร.	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}_{diff}$	t	p
ด้านดนตรี	ก่อนการทดลอง	15	1.67	2.70	16.93	26.02	.000
	หลังการทดลอง	15	16.93	2.52			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 ปรากฏว่าความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยด้านดนตรี เมื่อเปรียบเทียบทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่าความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยด้านดนตรี หลังจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย มีคะแนนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำคะแนนความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยของกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเด็กปฐมวัย ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 7 ตาราง 8 และตาราง 9

#

ตาราง 7 แสดงผลคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	จำนวน	คะแนน	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	นักเรียน	เต็ม				
	N	K	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
	(15)	(18)				
ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณ	15	7	5.80	2.93	17.33	3.37
ความสามารถในการทรงตัว	15	9	12.40	1.76	24.60	1.99
รวม	15	24	18.40	3.67	41.93	4.90

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่าก่อนการทดลองโดยรวมเด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว เฉลี่ยเท่ากับ 18.40 และหลังการทดลองมีความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว เฉลี่ยเท่ากับ 41.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า

ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณ ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.80 หลังจากการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.33

ความสามารถในการทรงตัว ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยเฉลี่ยเท่ากับ 12.40 หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.60

จากการผลคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว จะเห็นว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการทรงตัว มากกว่าความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณ ทั้งก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

#

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

ด้านร่างกาย และการ เคลื่อนไหว	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\bar{X}_{diff}$		t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ความสามารถ ในการ เคลื่อนไหว ร่างกายตาม จังหวะและ สัญญาณ	5.80	2.93	17.33	3.37	11.53	2.85	15.67	.000
ความสามารถ ในการทรงตัว	12.40	1.76	24.60	1.99	12.20	2.11	22.38	.000
รวม	18.40	3.66	41.93	4.90	16.93	3.11	29.27	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 ปรากฏว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวได้แก่ ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณความสามารถในการทรงตัว หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 17.33, 24.60 ตามลำดับ ซึ่งคะแนนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ส่งผลให้เด็กปฐมวัย มีความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวสูงขึ้น

#

ตาราง 9 ภาพรวมคะแนนความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย
ปรากฏดังตาราง 9

ความสามารถทางพหุปัญญา	การทดลอง	จำนวน นร.	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}_{diff}$	t	p
ด้านร่างกายและ	ก่อนการทดลอง	15	18.40	3.66			
การเคลื่อนไหว	หลังการทดลอง	15	41.93	4.90	16.93	29.27	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 ปรากฏว่าความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว เมื่อเปรียบเทียบทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่าความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยด้านดนตรี หลังจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย มีคะแนนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญา ด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ในการพิจารณาเลือกกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริม ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวแก่เด็กปฐมวัยได้อย่าง เหมาะสม ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการวิจัยและผลของการวิจัย โดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และร่างกายและการ เคลื่อนไหว ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

สมมุติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย มีความสามารถ ทางพหุปัญญาในด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวสูงขึ้น

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงผลของการใช้เครื่องดนตรีไทยประกอบการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เลือกใช้เป็นแนวทางใน การใช้เครื่องดนตรีไทยประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาได้อย่าง เหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัย ชายหญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษา อยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวัน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย หญิง อายุระหว่าง 4 -5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนปลูกจิต สำนักงานเขตปทุมวัน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สุ่มนักเรียนจากจำนวน 4 ห้องเรียน มา 1 ห้องเรียน จากนั้น สุ่มนักเรียนจำนวน 15 คน โดยวิธีการจับฉลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ จัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย
2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถทางพหุปัญญา
 - 2.1 ด้านความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี
 - 2.2 ด้านความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยจำนวน 24 กิจกรรม ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้
 - 2.1 แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี 7 ข้อ และแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านด้าน ร่างกายและการเคลื่อนไหวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 16 ข้อ

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์ -วันพฤหัสบดี เวลา 08.50 น. – 09.10 น. รวมเวลาวันละ 20 นาที รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ทำการประเมินก่อนการทดลอง (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์

3. เมื่อครบ 6 สัปดาห์แล้วทำการประเมินหลังการทดลอง (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ฉบับเดียวกับแบบประเมินที่ใช้ก่อนการทดลอง

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินในข้อ 1 และ 3 มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t-test Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยมีความสามารถทางพหุปัญญา ได้แก่ ความสามารถด้านดนตรี (Musical Intelligence) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยมีความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily – Kinesthetic Intelligence) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย มีความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยช่วยให้เด็กมีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้นโดยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยส่งเสริมทักษะทางดนตรี ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ทักษะของการฟังและจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทย พัฒนาความสามารถทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย สนุกสนานกับการทำกิจกรรมและตระหนักถึงความสำคัญของดนตรีไทยซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ สอดคล้องกับ ต้องจิตต์ จิตดี (2547: 2) ที่กล่าวว่ากิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย ดนตรีเป็นวิชาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจในพัฒนาการเด็ก ในช่วง 5 – 6 ปี เด็กเรียนรู้และจำจดได้ดีผ่านการลงมือปฏิบัติและประสาทสัมผัสทั้ง 5 การจัดประสบการณ์ดนตรีและการเคลื่อนไหวเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ การเคลื่อนไหว และจินตนาการผ่านการเรียน ร้อง จังหวะ ทำนอง เล่น ฯลฯ รวมไปถึงเด็กจะได้รับความรู้สึกลึกซึ้งของสิ่งที่เขาได้ลงมือกระทำ เช่นเดียวกับ เบญจา แสงมลิ (2545: 55) กล่าวว่าการเล่นการเคลื่อนไหวเป็นการให้การศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในวัยเด็กเล็ก เด็กส่วนมากจะแข็งแรงและกระตือรือร้น การเล่นการเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กับชีวิตส่วนหนึ่งของเด็ก เด็กจะรู้จักตนเอง จากการเคลื่อนไหวของร่างกาย และวิธีการเคลื่อนไหวหลายวิธี ช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการใช้ร่างกาย ทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อหยิบจับแก้ปัญหาเพิ่มความรู้และเจตคติ สอดคล้องกับพัชรี วาศวิท (2534: 38-48) กล่าวว่า ดนตรีเข้ามามีบทบาทและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต คนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย ดนตรีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กในวัยนี้ก็เพราะ ดนตรีทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นสุข สนุกสนาน ทำให้เขาได้ใช้จินตนาการ ความนึกฝันส่วนตัว เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และสังคมของเด็กให้พัฒนาไปได้อย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมให้ได้แสดงออกทางดนตรี เด็กจะได้พัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ ความคิด จินตนาการ สังคม การสื่อความหมายและการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนลักษณะลีลาท่าทางที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันให้เด็กมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสุขภาพจิตสุขภาพกายดี ตลอดจนเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง วิมลศรี อุปรมัย (2525: 40-46) กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีไทยไว้ว่า ชีวิตไทย เกี่ยวข้องกับดนตรีมาตั้งแต่สมัยโบราณ คนไทยนั้น หากชีวิตมีความสนุกสนาน มีความสนุกสนาน ชีวิตนั้นจะเป็นชีวิตที่ดีและสมบูรณ์ เรียกว่า ความสนุก เป็นมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดี และดนตรีก็มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างสำคัญที่สุด เพราะลีลาแห่งชีวิตไทยในอดีต ขึ้นอยู่กับจังหวะต่างๆ เริ่มจาก การเกิดต้องมีการทำขวัญและโกนผมไฟให้ทารกที่เกิด ในขณะที่เลี้ยงดู แม่ก็จะร้องเพลงกล่อมเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน หลับง่ายและเกิดความอบอุ่นใจ เมื่อเด็กจะเข้าสู่วัยที่ถือว่าเป็นผู้ใหญ่ก็ต้องมีการโกนจุก หากเป็นชายก็ต้องมีการอุปสมบท จะมีพิธีทำขวัญนาค พิธีบวช ต่อจากนั้นก็ถึงพิธีสมรส มีการทำบุญครบห้ารอบ การแต่งงาน และเมื่อตายก็มีพิธีต่างๆ ตลอดจนงานศพ และงานในต่างๆ ที่กล่าวมาก็คงต้องมีดนตรีประกอบกระดำเนินพิธีนั้นๆ มีดนตรีบรรเลงขณะรับและส่งพระ บรรเลงขณะพระ

ฉันท้เมื่อจบพิธีก็จะบรรเลงเพลงสนุกสนานเพื่อแสดงความยินดีเมื่อพิธีจบลง ชีวิตคนไทยสมัยก่อนจึงเต็มไปด้วยดนตรีนอกจากพิธีกรรมต่างๆที่กล่าวมานั้น การละเล่นพื้นเมือง เช่น เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงเหย่ยและเพลงระบำ หรือจนกระทั่ง การละเล่นมอญซ่อนผ้า หรืองูกินหางของเด็กสมัยโบราณ ผู้เล่นก็จำเป็นจะต้องร้องรำ ให้เข้ากับจังหวะดนตรี

2. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยทำให้ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีก่อนการทดลอง มีค่าคะแนน 1.67 หลังการทดลองมีค่าคะแนน 18.60 แสดงว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก ดนตรีไทยเป็นวัฒนธรรมใกล้ชิดตัวเด็กทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคย ตลอดจนเด็กได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความสามารถในการจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทยดีขึ้น เนื่องด้วยดนตรีเป็นกระบวนการที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาสมองของเด็กได้เป็นอย่างดี สามารถส่งเสริมปัญญาด้านดนตรีได้ ดังที่การ์ดเนอร์ (เยาเวา เดชะคุปต์, 2544: 3-4 ; อ้างอิงจาก Gardner.1983) กล่าวว่า ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะในการแสดงออก การแต่งและชื่นชมในแบบแผนของดนตรี และหมายรวมถึง การจำและแต่งจังหวะเสียง และจังหวะดนตรี ปัญญานี้รวมถึงความไวในเรื่องจังหวะ ทำนอง เสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ดนตรีการ์ดเนอร์เชื่อว่า ปัญญา ด้านดนตรีควรมีอยู่ในทุกโครงสร้างเช่นเดียวกับปัญญาด้านภาษา ผู้ที่มีความสามารถในด้านนี้สูง ได้แก่ นักแต่งเพลง นักดนตรี นักวิจารณ์ดนตรี การใช้ดนตรีในการจัดกิจกรรมจึงมีผลต่อความสามารถทางด้านดนตรี สอดคล้องกับหรรษา นิลวิเชียร (2535: 195) กล่าวว่า กิจกรรมดนตรีเป็นศิลปะเชิงการแสดงออก(Expressive Art) ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของความเจริญงอกงามและการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ ดนตรีเป็นประสบการณ์สำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กเรียนรู้การฟัง การเคลื่อนไหว การร้องเพลง และการเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆในห้องเรียนที่แวดล้อมไปด้วยบรรยากาศที่ส่งเสริมทางด้านดนตรี เช่นเดียวกับเจร ลำอาจ (2553: 70-72) กล่าวว่า การฟังและการเล่นดนตรีจะช่วยให้สมองถูกกระตุ้นและเกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสมองในระยะยาวได้ ดนตรีมีความซับซ้อน มีหลายองค์ประกอบ และหลายมิติ การฝึกดนตรีเป็นการใช้ทักษะ สัมผัสและการสั่งการหลายส่วน (Multili Sensury Motor) ต้องอาศัยความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ความตั้งใจ ความรู้สึก อารมณ์ และสมาธิสูง สภาวะของมนุษย์ที่มีความยืดหยุ่นหรือที่เราเรียกว่า เบน พลาคสติซิตี (Brain Plastioidty) สมองมีความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็วต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การกระตุ้นที่กระทำซ้ำ อย่างการฝึกดนตรี สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสมองทั้งในเชิงโครงสร้างและการทำงานของสมองได้อย่างน่าทึ่งและยั่งยืน

3. การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยทำให้เกิดความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ก่อนการทดลองมีค่าคะแนน 18.40 หลังการทดลองมีค่าคะแนน 41.94 แสดงว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณมากขึ้น มีความสามารถในการทรงตัวเพิ่มมากขึ้น จเร ลำอาง (2553: 35 – 44) กล่าวว่า เด็กมีการตอบสนองต่อดนตรีด้วยการเคลื่อนไหวกับกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับเด็ก และมีผลโดยตรงต่อพัฒนาการด้านร่างกาย เช่นเดียวกับ เบญจา แสงมลิ (2545: 55) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวเป็นการให้การศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในวัยเด็กเล็ก เด็กส่วนมากจะแข็งแรงและกระตือรือร้น การเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กับชีวิตส่วนหนึ่งของเด็ก เด็กจะรู้จักตนเอง จากการเคลื่อนไหวของร่างกาย และวิธีการเคลื่อนไหวหลายๆวิธี ช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการใช้ร่างกาย ทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อหยาบจับ แก้ปัญหาเพิ่มความรู้และเจตคติ สอดคล้องกับ อธิภัทร สายนาค (2543) การเคลื่อนไหวและจังหวะยังเป็นกิจกรรมที่ร่างกายละจิตใจมีปฏิริยาตอบสนองจังหวะเสียงดนตรีและเสียงเพลงโดยการแสดง ท่าทาง หรือการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายได้อย่างมีอิสระ แสดงออกทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กับชีวิต ส่วนหนึ่งของเด็ก เด็กรู้จักตนเองจากการ เคลื่อนไหวของร่างกาย วิธีเคลื่อนไหวหลายๆวิธีช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการใช้ร่างกาย ทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อ การหยาบจับ และการแก้ปัญหาเพิ่มความรู้และเจตคติ (พวงทอง ไสยวรรณ. 2530: 56)

ข้อสังเกตที่รับจากการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ช่วยส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีและด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย เด็กได้พัฒนาความสามารถในการเคลื่อนไหวตามจังหวะ /สัญญาณความสามารถในการฟังและจำแนกเสียงของเครื่องดนตรี และความสามารถในการทรงตัว

2. ในช่วงสัปดาห์แรกของการทดลองเด็กยังเคลื่อนไหวไม่ตรงจังหวะ และยังไม่จำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทยไม่ค่อยได้ การเคลื่อนไหวร่างกายยังไม่คล่องเด็กบางคนยังไม่กล้าที่จะทำกิจกรรมครูจึงต้องให้คำแนะนำ และดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เด็กเกิดความมั่นใจกล้าที่จะทำ ซึ่งในระยะนี้เด็กจะยังไม่คล่องแคล่ว ขาดความมั่นใจในการทำกิจกรรม และเมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมซ้ำ ๆ บ่อยครั้ง ตั้งแต่ช่วงสัปดาห์ที่ 3 เป็นต้นไปเด็กทำกิจกรรมได้คล่องแคล่วและมั่นใจในการทำกิจกรรมมากขึ้น

3. เด็กมีความสนใจและสนุกสนานในการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ตรงจากการสัมผัสเครื่องดนตรีจริงเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมมากยิ่งขึ้น และเป็นการพัฒนาความสามารถทั้งทางด้านดนตรี และด้านร่างกายมากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ที่ถือว่าการให้เด็กได้สัมผัสกับวัตถุต่างๆ จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยการที่เด็กมีโอกาสเคลื่อนไหว สัมผัสสิ่งต่างๆ จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ซึ่งอาศัยการรับรู้เป็นสื่อในการกระตุ้นความคิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2553: 9)

4. เด็กได้เห็นคุณค่าของเครื่องดนตรีไทยซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติไทย จำชื่อเครื่องดนตรีจำแนกเสียงและใช้เครื่องดนตรีในการประกอบการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ย้ำในเรื่องของกิจกรรมและทบทวนหลายๆ ครั้งรวมถึงการให้คำชื่นชมในการทำกิจกรรมของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connectionisms Theory) ของ ธอร์นไดค์ นักการศึกษาและจิตวิทยาชาวอเมริกา ซึ่งการเรียนรู้ที่สำคัญด้วยกฎ 3 กฎ ได้แก่

1.1 กฎแห่งการฝึกหัดหรือการกระทำซ้ำ (The Law of Exercise or Repetition) เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำซ้ำๆ กันหลายครั้งนั่นเองเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ เด็กเกิดทักษะด้านต่างๆ ซึ่งจะทำให้ระบบประสาทและกล้ามเนื้อทำงานสัมพันธ์กัน

1.2 กฎแห่งผล (The Law of Effect) เด็กเรียนรู้ได้ดีขึ้นถึงผลของการกระทำนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางที่ดีขึ้นซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานและมีความพอใจ

1.3 กฎแห่งความพร้อม (The Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเด็กมีความพร้อมทั้งกายและใจเกี่ยวกับร่างกาย เพื่อเป็นการเตรียมการใช้กล้ามเนื้อและระบบประสาทให้สัมพันธ์กันเพื่อเป็นการฝึกทักษะเกี่ยวกับจิตใจเป็นความพ ร้อมทางด้านสมองหรือสติปัญญาและควรคำนึงถึงความพร้อมในวัยต่างๆ ด้วย ว่ามีความพร้อมแตกต่างกันอย่างไร เมื่อเด็กมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ จะส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี (เซาวลิต ภูมิภาค. 2532: 109 -110; อ้างอิงจาก Thorndike. Nd)

2. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองควรจะเป็นพอสำหรับเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมทั้งห้อง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทยโดยการใช้เครื่องดนตรีประเภทอื่นเพื่อความหลากหลายในการปฏิบัติกิจกรรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.). “ดนตรีจะมีค่า ถ้าเข้าใจภาษาดนตรี”,
ใน *อนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ นายประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง*
(ดนตรีไทย).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กิตติ อุตถาผล. (2553). *การศึกษาเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของนักศึกษาคณะศิลปศึกษาสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติมา เฟื่องฟู. (2550). *การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรม
เคลื่อนไหวเชิงแอโรบิค*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2546, 4 ตุลาคม). จากกิจกรรมการเคลื่อนไหวสู่การเรียนรู้. *วารสารการศึกษา
ปฐมวัย*. 7(4): 32.
- โกวิทย์ ชันธิศิริ. (2519, ตุลาคม). ดนตรีกับจิตใจและการประชาสัมพันธ์, *นิเทศสาร*. 2: 99 – 106.
- ขวัญแก้ว ดำรงศิริ. (2533). *ผลการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยเน้นจุดประสงค์ที่มีต่อความ
พร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2532). *เด็กก่อนวัยเรียนกับการเรียนรู้และหลักการ
สำคัญบางประการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.
- จเร ลำอาจค์. (2537). *สมองดี ดนตรีทำได้*. สมุทรปราการ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- จเร ลำอาจค์. (2553). *ดนตรีเล่น สมองแล่น*. สมุทรปราการ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ฉวีวรรณ จึงเจริญ. *เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน เล่ม 3*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย
- จันทรชูดา เขียวปรีชา. (2537). *พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมใน
บรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาวลิต ภูมิภาค. (2532). *การเคลื่อนไหวเคลื่อนไหวที่*. เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาควิชาพล
ศึกษา. มหาสารคาม: คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา

- ณรุทธิ์ สุทธจิตต์. (2532). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2534). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2541). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวรรณ หิรัญรัตน์. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดนตรีไทยกับความสามารถทางอารมณ์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกลุ่มเจ้าพระยา สังกัด กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. (2523). *พัฒนาการทางสติปัญญาตามทฤษฎีของเพียเจต์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา. (2522). *หนังสืออุเทศวิธีสอนดนตรี นาฏศิลป์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ต้องจิตต์ จิตต์ดี. (2547). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมดนตรีตามแนวแนวคิดของออร์ฟ*. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทวีป อภิสัทธ์. (2521). "การปลูกฝังคุณความดีโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ", *ประชาศึกษา*. 7: 24 – 27; กุมภาพันธ์.
- เทพรัตน์ พานิชยิ่ง. (2553). *ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพฯ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธวัชชัย นาควงศ์. (2543). *การสอนดนตรีสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นภเนตร บวรธรรม. (2545). *การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรัตน์ กรองสะอาด. (2535). *การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อความหมายที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นนุช พรพรรณชูล. (2554). ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นท่าทางสี่ด้านตึงประยุกต์ที่มีต่อพัฒนาการทางร่างกายของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บัณฑิต อึ้งรังสี. (2554). ดนตรีเป็นยาวิเศษ. สมุทรปราการ: เซอร์วิบุ๊ก

บุญเชิด ภิญโญนัตพงษ์. (2521). การวัดประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชา

พื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____. (2526). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์. แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2545). การวัดประเมินผลการเรียนรู้(การวัดประเมินแนวใหม่). กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เบญจา แสงมลิ. (2545). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์เสริมวิชาการ.

ปราณี อุปฮาด. (2550). การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ฝ่ายนิเทศระดับปฐมวัยและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2549).

แนวทางการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมระดับปฐมวัยโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พวงทอง ไสยวรรณ. (2530). กิจกรรมพลศึกษากับเด็กปฐมวัย. พิษณุโลก: ภาควิชาการอนุบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

พัชรี วาศิว. (2535). "ดนตรีสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน", วารสารคหเศรษฐศาสตร์. 31(2)

พัชรี ผลโยธิน. (2523). กายบริหารและจังหวะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน, เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. ม.ป.ท.

พิชิต ภูติจันทร์. (2533). กิจกรรมเข้าจังหวะ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พิมพ์ภา คงรุ่งเรือง. (2542). การศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป.

ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์. (2548). *ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภรภัทร นิยมชัย. (2553). *ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มณี เพือกวิไล. (2529). *ผลของการกระตุ้นโดยใช้ดนตรีต่อการเจริญเติบโตของทารกแรกคลอดก่อนกำหนด*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. กรุงเทพฯ: อัดสำเนา.
- มัทธนี ตุลยาทร. (2522). *เพลงประกอบกิจกรรมและเสริมประสบการณ์ ในระดับอนุบาลศึกษา*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เยาวนา ดลแมน. (2535). *ผลการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะกับกิจกรรมในวงกลมกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). *ดนตรี และกิจกรรมเข้าจังหวะ สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2541). *ทักษะการคิดและรูปแบบการเรียนรู้*. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ. ณ ห้องประชุมตึกชาญอิสระ. ระหว่างวันที่ 6 – 8 กุมภาพันธ์ 2541.
- _____. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- _____. (2542). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- _____. (2544). *พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ. ณ หอประชุมโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายประถม).ระหว่างวันที่ 18 – 20 เมษายน 2544.
- _____. (2551). *การพัฒนารูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมไทย*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2554). *พหุปัญญา มองคุณค่าทุกความต่าง*. กรุงเทพฯ: สาราเด็กและแปลนสารา.
- รังสฤษฎ์ บุญชะลอ. (2539). *กิจกรรมเข้าจังหวะ*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- เรณู โกศินานนท์. (2522). *ดนตรีศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

จำไพพรรณ ศรีโสภาค. (2611,พฤษภาคม). ดนตรีบำบัด. วารสารสมาคมแพทย์แห่งประเทศไทย.

1: 117 – 126.

_____. (2516,มีนาคม). ดนตรีกับผู้สูงอายุ. วารสารการแพทย์และอนามัย. 2/1 – 2/2.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2527). หลักและวิธีการสอนพลศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วรรณิษา บัวสุข. (2553). ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกม

การศึกษา. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2548). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.

กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ ๑๙๙๙.

วันดี สุดสิน. (2550). ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตาม

รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิมลศรี อุปรมย์. (2525). ดนตรีในระบบการเรียนการสอน. สมุทรปราการ:

วิไลดา พงศ์ธราธิก. (2547). ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม

การเล่นไทยกลางแจ้ง. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2542). สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร. สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และ ดารณี คำวัจนัง. (2544). สอนเด็กให้คิดเป็น. กรุงเทพฯ: เมธีปัส.

ศุภกิจ ศรีสุคนธ์. (2539). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ

เคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้ดนตรีไทย. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมชาย อมะรักษ์. (2542). ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบัน

ราชภัฏกาญจนบุรี.

สมโภชน์ รอดบุญ. (2518). สังคีตนิยมเบื้องต้นด้วยเพลงคลาสสิก. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.

สันติศักดิ์ ผาผาย. (2546). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด

กิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์. (2551). *การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกรี เจริญสุข. (2550). *ดนตรีเพื่อพัฒนาศักยภาพของสมอง*. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุโขทัยธรรมธิดา, มหาวิทยาลัย. (2537). *วรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัย*. หน่วยที่ 8 – 15.
ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *กระตุ้นสมองสอง
พัฒนาการ. คู่มือพ่อแม่ ผู้ปกครอง สำหรับเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย 0 – 5 ปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *สรุปรูปแบบการจัดกระบวนการ
เรียนรู้ของครูต้นแบบตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:
แคนคิดมีเดีย
- _____. กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (0 – 5 ปี)
ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *แนวทางจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมองของเด็กปฐมวัย*,
เอกสาร. 50 – 60. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ลำเจียร มณีเนตร. (2520). *กิจกรรมเข้าจังหวะ*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
กรุงเทพฯ: อัดสำเนา.
- หรรษา นิธิวิเชียร (ดร). (2535). *ปฐมวัยศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารี สันหนวี. (2542). (แปล) พหุปัญญาในท้องถิ่น: *วิธีการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาหลายด้าน*
กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.
- _____. (2543). *พหุปัญญาและการเรียนแบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ: จำไทยเพลส.
- อภิภัทร สายนาค. (2543). *การศึกษาเจตคติต่อการจัดการกิจกรรมเคลื่อนไหวของครูที่ใช้คู่มือการ
ประเมินการปฏิบัติการสอน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Alvin, Jultette. (1966.) *Music Therapy*. London. John Baker Publishers Ltd.,

- Burly Stock, Judith and others. (1996). Rater Agreement Indexes for Performance Assessment. *Education and Psychological Measurement*. 56,2: 256 April.
- Boulton-Lewis, G. and Catherwood, D. ed. (1994). *The Early Years: Developmental, Learning and Teaching*. Victoria : The Australian Council for Educational Research.
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences : The theory in practice*. New York: Basic Book, Harper Collins.
- Hwang, R.L. (1978) *The Creative Effectiveness of Movement and Music in Fifth Grade Children's Art Class Motivation*, Dissertation Abstract International. 47(8): 2857 – A; February,
- Kogan, S. (1989). *The Relationship Between Formal Movement Education in the Elementary School and Increased School Competency*, *Resources in Education*. 24(3): 116; March,
- Metz, E.R. "Movement As A Musical Response Among Preschool Children," *Dissertation Abstracts International*. 47(10): 3691 – A; April, 1987.
- Mueller. M. (1995). *The educational implications of Multiple Intelligences*
- Sweeney, Doris Evelyn Bolton. (1998, June). *Multiple intelligences profiles: enhancing self esteem and improving academic achievement*, *dissertation Abstracts International* 60/06. (1999): 1909.
- Teele, S. (1995). *The Relationship of multiple Intelligences to the instructional process*. *Dissertation Abstracts International: The University of California*. Photocopied. New York: International Universities Press.
- Thorndike Robert L. (1996). *Measurement and evaluation in psychology and education*. New York: Wiley.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย
- ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อส่งเสริมความสามารถทาง
พหุปัญญา ด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้วยเครื่องดนตรีไทย

คู่มือการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยด้วยเครื่องดนตรีไทย

คู่มือนี้จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายวิธีการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยและผู้สนใจเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการและเหตุผล

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการในวัยเด็ก เด็กจะแข็งแรง มีชีวิตชีวาในทุกด้าน รู้จักตนเองจากการเคลื่อนไหว ช่วยให้มีทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อได้เป็นอย่างดี เสียงดนตรียังสามารถกระตุ้นพัฒนาเด็กทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยใช้ดนตรีไทยซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรม ประจำชาติที่ ควรค่าแก่การสืบทอดและอนุรักษ์ เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน พร้อมทั้งเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย การจัดประสบการณ์ดังกล่าว ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาทางด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

ระยะเวลา

แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 24 วัน

เนื้อหา

ในงานวิจัยนี้ได้จัดกิจกรรม จำนวน 6 หน่วย เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่

- สัปดาห์ที่ 1 หน่วย ไช
- สัปดาห์ที่ 2 หน่วย สัตว์บก
- สัปดาห์ที่ 3 หน่วย สัตว์น้ำ
- สัปดาห์ที่ 4 หน่วย ต้นไม้
- สัปดาห์ที่ 5 หน่วย ข้าว
- สัปดาห์ที่ 6 หน่วย ดนตรีไทย

ตารางกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

สัปดาห์ที่ /หน่วย	วันที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรมที่ทำ	เครื่องดนตรีไทย/ เพลง
สัปดาห์ที่ 1 หน่วย ไช่	วันที่ 1	- รู้จักกลองยาว	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณเสียง จากกลองยาว	- กลองยาว
	วันที่ 2	- เสียงของฉิ่ง	- ฟังและจำแนกเสียงของกลองยาว	- กลองยาว - กรับ
	วันที่ 3	- กลองยาว แสนสนุก	- การปฏิบัติตามคำสั่ง	- กลองยาว
	วันที่ 4	- เคลื่อนไหว ประกอบเพลง	- เคลื่อนไหวประกอบทำนองเพลงกินไข่ ทำนองเพลงค้างคาวกินกล้วย - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ-ผู้ตาม	- กลองยาว - เพลงกินไข่
สัปดาห์ที่ 2 หน่วย สัตว์บก	วันที่ 1	- รู้จักกรับ	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะ สัญญาณเสียง จากกรับ	- กรับ
	วันที่ 2	- เสียงของฉิ่ง	- จำแนกเสียงระหว่างกรับและเสียงเครื่อง ดนตรีอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- กรับ - กลองยาว - ฉิ่ง
	วันที่ 3	- กรับหรรษา	- เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์	- กรับ
	วันที่ 4	- จังหวะของฉิ่ง	- จังหวะของฉิ่ง - เคลื่อนไหวประกอบเพลงช้าง - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ-ผู้ตาม	- กรับ - เพลง ช้าง

ตารางกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

สัปดาห์ที่ /หน่วย	วันที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรมที่ทำ	เครื่องดนตรีไทย
สัปดาห์ที่ 3 สัตว์น้ำ	วันที่ 1	- รู้จัก ฉิ่ง	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณจาก ฉิ่ง	- ฉิ่ง
	วันที่ 2	- เสียงของฉิ่ง	- จำแนกเสียงระหว่างกรับและเสียงเครื่อง ดนตรี/วัตถุอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- ฉิ่ง - กรับ - กลองยาว -
	วันที่ 3	- ฉิ่งหรรษา	- เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์	- ฉิ่ง
	วันที่ 4	- จังหวะของฉิ่ง	- เคลื่อนไหวประกอบเพลงสัตว์น้ำ - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ –ผู้ตาม	- ฉิ่ง - เพลงสัตว์น้ำ
สัปดาห์ที่ 4 ต้นไม้	วันที่ 1	- รู้จัก โหม่ง	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณจาก โหม่ง	- โหม่ง
	วันที่ 2	- เสียงของฉิ่ง	- จำแนกเสียงระหว่างโหม่งและเสียงเครื่อง ดนตรีอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- โหม่ง - กลองยาว - ฉิ่ง - กรับ
	วันที่ 3	- โหม่งหรรษา	- การปฏิบัติตามข้อตกลง - ประมวลตามจังหวะการตีโหม่ง	- โหม่ง
	วันที่ 4	- จังหวะของฉิ่ง	- เคลื่อนไหวประกอบเพลง ต้นไม้ - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ –ผู้ตาม	- ฉิ่ง - เพลงต้นไม้

ตารางกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

สัปดาห์ที่ /หน่วย	วันที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรมที่ทำ	เครื่องดนตรีไทย
สัปดาห์ที่ 5 ข้าว	วันที่ 1	- รู้จัก อังกะลุง	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณจาก อังกะลุง	- อังกะลุง
	วันที่ 2	- เสียงของฉัน	- จำแนกเสียงระหว่างอังกะลุงและเสียง เครื่องดนตรีอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- อังกะลุง - โหม่ง - กลองยาว - ฉิ่ง - กรับ
	วันที่ 3	- อังกะลุง - แสนสนุก	- การเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ - การปฏิบัติตามคำสั่ง	- อังกะลุง
	วันที่ 4	- จังหวะของฉัน	- เคลื่อนไหวประกอบเพลง ข้าว - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ-ผู้ตาม	- อังกะลุง - เพลงข้าว -
สัปดาห์ที่ 6 ดนตรีไทย	วันที่ 1	- รู้จักระนาด	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะสัญญาณจาก ระนาด	- ระนาด
	วันที่ 2	- เสียงของฉัน	- จำแนกเสียงระหว่างระนาดและเสียง เครื่องดนตรีอื่น - การปฏิบัติตามข้อตกลง	- ระนาด - อังกะลุง - โหม่ง - กลองยาว - ฉิ่ง - กรับ

ตารางกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

สัปดาห์ที่ /หน่วย	วันที่	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรมที่ทำ	เครื่องดนตรีไทย
	วันที่ 3	- ระนาด แสนสนุก	- การเคลื่อนไหวตามจังหวะ - การปฏิบัติตามคำสั่ง	- ระนาด
	วันที่ 4	- จังหวะของฉิ่ง	- เคลื่อนไหวประกอบเพลง ดนตรีไทย - การปฏิบัติตนเป็น ผู้นำ-ผู้ตาม	- ระนาด - เพลงดนตรีไทย

แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

หน่วยไข่

เรื่อง เสียงของกลองยาว

สัปดาห์ที่ 1

วันที่ 2 (เวลา 20 นาที 20)

เนื้อหา การจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีเป็นการฝึกประสาทสัมผัสทางการฟังและการสังเกตของเด็ก ในการฟังและสังเกตเสียงต่างๆจากการฟัง

จุดประสงค์

1. จำแนกเสียงระหว่างกลองยาวและเครื่องดนตรีอื่นได้
2. เคลื่อนไหวตามสัญญาณกลองยาวได้
3. เคลื่อนไหวตามข้อตกลงได้
4. เคลื่อนไหวตามคำสั่งได้

สาระสำคัญ

1. การจำแนกเสียงกลองยาวและเสียงจากวัตถุอื่น
2. การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย
3. การฟังและปฏิบัติตามสัญญาณกลองยาว
4. การปฏิบัติตามคำสั่ง
5. การปฏิบัติตามข้อตกลง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและเด็กสนทนาทบทวนถึง ชื่อ รูปร่างและลักษณะ ของกลองยาว
2. ให้เด็กสังเกตเสียงที่ได้ยิน ระหว่างเสียงกลองยาว เปรียบเทียบกับเสียงกรับโดยใช้คำถาม

ดังนี้

- เสียงที่ได้ยินเหมือนหรือต่างกันอย่างไร
3. กิจกรรมพื้นฐานครูใช้กลองยาวให้จังหวะให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย ไปรอบๆบริเวณโดยมี

การเปลี่ยนแปลงระดับและทิศทางการเคลื่อนไหวเช่น เคลื่อนไหวไปข้างหน้า / ข้างหลัง / เคลื่อนไหวในระดับสูง / ต่ำ / ซ้าย/ขวา ตามจังหวะกลองยาว อย่างอิสระ เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดในท่านั้นทันที

ขั้นสอน

- ครูให้เด็กเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆตามคำสั่ง ประกอบจังหวะกลองยาวโดยกำหนดดังนี้
 - ไปแตะกลองยาวที่ตั้งไว้บริเวณห้อง โดยให้เดินด้วยปลายเท้า
 - เดินกลับมาที่เดิมด้วยสันเท้า
- เด็กเคลื่อนไหวตามจังหวะกรับ อย่างอิสระ โดยครูและเด็กสร้างข้อตกลงร่วมกันว่า เมื่อได้ยินสัญญาณ หยุด ให้ปฏิบัติตามข้อตกลงดังนี้
 - ถ้าได้ยินเสียงรวักลองยาว ให้ทำท่าอริยาบทต่างๆที่เกี่ยวกับไข่ เช่น แม่ไก่กกไข่ ปอกเปลือกไข่ รับประทานไข่ ฯลฯ
 - ถ้าได้ยินเสียงครูเคาะจังหวะด้วยอุปกรณ์อื่นที่ไม่ใช่กลองยาว ให้หยุดนิ่ง

ขั้นสรุป

- เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงเสียงของกลองยาว และวัตถุอื่นที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

สื่อการสอน

- กลองยาว
- กรับ
- เสียง กลองยาว /กรับ

การประเมินผล

สังเกต

- การจำแนกเสียงกลองยาวและเครื่องดนตรีอื่น
- การฟังและปฏิบัติตามสัญญาณ จาก กลองยาว
- การปฏิบัติตามคำสั่ง
- การปฏิบัติตามข้อตกลง

แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

หน่วย ไข

เรื่อง จังหวะจากเสียงเพลง

สัปดาห์ที่ 1

วันที่ 4 (เวลา 20 นาที 20)

เนื้อหา การเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวเป็นการสรุปการเรียนรู้ จากการเคลื่อนไหวตาม จังหวะกลองยาวและการตีกลองยาว เพื่อเคลื่อนไหวเป็นท่าทางให้เพื่อนปฏิบัติตามได้

จุดประสงค์

1. เคลื่อนไหวประกอบจังหวะเพลง กิ๋นไข่ ได้
2. ตีกลองยาวประกอบประกอบจังหวะเพลงพม่าเขวได้
3. เป็น ผู้นำ – ผู้ตามในการทำกิจกรรมได้
4. เคลื่อนไหวตามคำสั่งได้
5. เคลื่อนไหวตามข้อตกลงได้

สาระสำคัญ

1. การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย
2. การฟังและปฏิบัติตามสัญญาณจากเครื่องดนตรีไทย
3. การเป็น ผู้นำ – ผู้ตาม
4. การปฏิบัติตนตามคำสั่ง
5. การปฏิบัติตนตามข้อตกลง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ชั้นนำ

1. ครูและเด็กสนทนาทบทวนถึง ชื่อ รูปร่าง ลักษณะ เสียง และการตีกลองยาว
2. กิจกรรมพื้นฐาน ครูใช้กลองยาวให้จังหวะให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย ไปรอบๆบริเวณโดยมีการเปลี่ยนแปลงระดับและทิศทางการเคลื่อนไหวเช่น เคลื่อนไหวไปข้างหน้า / ข้างหลัง / เคลื่อนไหวในระดับสูง / ต่ำ / ซ้าย/ขวา ตามจังหวะกลองยาว อย่างอิสระ เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดในทำนองทันที

ขั้นสอน

1. ครูให้เด็กเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆตามคำสั่ง ประกอบจังหวะกลองยาว โดยกำหนดดังนี้

- ไปแตะกำแพงห้องด้านหน้า โดยให้เดินไปด้วยข้างเท้าด้านนอก
- ไปแตะกำแพงห้องด้านหลัง โดยให้เดินไปด้วยข้างเท้าด้านใน
- ไปแตะประตูด้านซ้าย โดยให้เดินด้วยปลายเท้า
- จับคู่สองคน เคลื่อนไหวไปด้านหลังโดยให้ไหลชนกัน

2. เด็กยืนเป็นวงกลม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะกลองยาวประกอบเพลงกินไข่ โดยให้

อาสาสมัคร 1 คนออกมาเป็นผู้นำในการเคลื่อนไหว ให้เพื่อนปฏิบัติตาม

3. เด็กผลัดเปลี่ยนกันออกมาเป็นผู้นำในการเคลื่อนไหวร่างกาย

ขั้นสรุป

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนา เกี่ยวกับกิจกรรม

- การเคลื่อนไหวประกอบเพลงยากหรือไม่
- เด็กเคลื่อนไหวตามจังหวะของอะไร
- เด็กรู้สึกอย่างไรกับการตีกลองยาวเป็นจังหวะให้เพื่อนเคลื่อนไหว

2. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงการเคลื่อนไหวตามจังหวะ การตีกลองเป็นสัญญาณ ต้องดีด้วย

จังหวะสม่ำเสมอ เหมือนการเต้นของหัวใจ

สื่อการสอน

1. กลองยาว
2. เพลงกินไข่

การประเมินผล

สังเกต

1. การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายประกอบเพลง
2. การตีกลองยาวประกอบเพลง
3. การเป็น ผู้นำในการตีกลองยาวให้จังหวะการเคลื่อนไหว
4. การปฏิบัติตามคำสั่ง

5. การปฏิบัติตามข้อตกลง

เพลง กินไข่ (ทำนองเพลง ค้างคาวกินกล้วย)

(ศศกมล ศรีโพธิ์ช้าง)

กินไข่ นั้นมี ช้อดี	สารอาหาร โปรตีน มากมายจริงหนอ
กินไข่ เลยไม่ ต้องรอ	ไข่ต้ม ไข่ตุ๋น อร่อย อร่อย
ทำอาหาร ได้ตั้งมากมาย	หวาน คาว ทำได้ ช่วยให้แข็งแรง
ไข่ขาว และไข่แดง	ราคาไม่แพง ชั่งแสนน่ากิน
มา มา มากินไข่กัน	ลั่น ลา ลั่น ลา ลั่น ลา ลั่น ลา
พวกเรา มากินไข่กัน	ลั่น ลา ลั่นลา ลั่น ลา ลั่น ลา

แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

หน่วย ข้าว

หน่วย อังกะลุงแสนสนุก

สัปดาห์ที่ 5

วันที่ 3 (เวลา 20 นาที 20)

เนื้อหา การเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย โดยการเรียนรู้จากของจริง เป็นการส่งเสริมให้เด็กสังเกต เรียนรู้จากประสาทสัมผัสของตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม ได้สัมผัส เครื่องดนตรีจริง

จุดประสงค์

1. สัมผัสและเขย่าอังกะลุงให้เกิดเสียงได้
2. เคลื่อนไหวตามสัญญาณจากอังกะลุงได้
3. เคลื่อนไหวตามข้อตกลง
4. เคลื่อนไหวตามคำสั่ง

สาระสำคัญ

1. การสัมผัสและเขย่าอังกะลุง
2. การเคลื่อนไหวตามสัญญาณจากอังกะลุง
3. การปฏิบัติตนตามข้อตกลง
4. การปฏิบัติตนตามคำสั่ง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและเด็กสนทนาทบทวนถึง ชื่อ รูปร่างและลักษณะ และเสียงของอังกะลุง
2. กิจกรรมพื้นฐาน ครูใช้กลองยาวให้จังหวะให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย ไปรอบๆบริเวณโดยมีการเปลี่ยนแปลงระดับและทิศทางการเคลื่อนไหวเช่น เคลื่อนไหวไปข้างหน้า / ข้างหลัง / เคลื่อนไหวในระดับสูง / ต่ำ / ซ้าย/ขวา ตามจังหวะโหม่งอย่างอิสระ เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดในท่ายืนทันที

ขั้นสอน

1. ครูให้เด็กเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆตามคำสั่ง ประกอบจังหวะสัญญาณจากอังกะลุง โดยกำหนดดังนี้

- ไปเตะหน้าต่าง โดยให้เดินด้วยปลายเท้า
- ไปเตะประตู โดยให้เดินด้วยสันเท้า
- ไปเตะกำแพงห้องด้านหน้า โดยให้เดินไปด้วยข้างเท้าด้านนอก
- ไปเตะกำแพงห้องด้านหลัง โดยให้เดินไปด้วยข้างเท้าด้านใน
- จับคู่สองคนไปเตะกำแพงห้องด้านหน้า โดยให้หัวเข้าชนกัน
- จับคู่ไปเตะกำแพงห้องด้านหลัง โดยให้สะโพกชนกัน

2. เด็กเคลื่อนไหวตามจังหวะกลองยาวไปรอบบริเวณห้อง ประกอบการถืออังกะลุงเมื่อได้ยินสัญญาณ หยุด ให้หยุดนิ่ง และเด็กเขย่าอังกะลุงตามตัวโน้ตที่ครูเรียกปฏิบัติดังนี้

- เสียงโด
 - เสียงเร
 - เสียงมี
- ฯลฯ

ขั้นสรุป

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนา เกี่ยวกับกิจกรรม
 - เครื่องดนตรีไทยที่ใช้ในกิจกรรมวันนี้ชื่ออะไร
 - เมื่อสัมผัสแล้วเป็นอย่างไร
 - เสียงของอังกะลุงที่ฟังครูกับที่เด็กได้ปฏิบัติเอง เหมือนหรือต่างกันอย่างไร
 - การทำให้อังกะลุงเกิดเสียงด้วยการเขย่า ยาก หรือง่าย อย่างไร
2. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงชื่อเครื่องดนตรีไทยที่ใช้ให้สัญญาณประกอบเคลื่อนไหว และรูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรี

สื่อการสอน

1. อังกะลุง
2. กลองยาว
3. กรับ
4. ฉิ่ง

การประเมินผล

สังเกต

1. สัมผัสและตีโหม่งให้เกิดเสียง
2. เคลื่อนไหวตามสัญญาณจากโหม่ง
3. การปฏิบัติตนตามข้อตกลง
4. การปฏิบัติตามคำสั่ง

แผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วยเครื่องดนตรีไทย

หน่วย ดนตรีไทย

เรื่อง จังหวะจากเสียงเพลง

สัปดาห์ที่ 5

วันที่ 4 (เวลา 20 นาที 20)

เนื้อหา การเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวเป็นการสรุปผลการเรียนรู้ จากการเคลื่อนไหวตาม จังหวะสัญญาณจาก ระนาดเอก และการตีระนาดเอก เพื่อให้จังหวะประกอบเพลงเพื่อให้เพื่อน เคลื่อนไหวและเป็นผู้ดำเนินการเคลื่อนไหวประกอบเพลงได้

จุดประสงค์

1. เคลื่อนไหวประกอบจังหวะเพลงดนตรีไทยได้
2. เป็น ผู้นำ – ผู้ตามในการทำกิจกรรมได้

สาระสำคัญ

1. การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย
2. การฟังและปฏิบัติตามสัญญาณจากเครื่องดนตรีไทย
3. การเป็น ผู้นำ - ผู้ตาม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

3. ครูและเด็กสนทนาทบทวนถึง ชื่อ รูปร่าง ลักษณะ เสียง และการตีระนาดเอก
4. กิจกรรมพื้นฐาน ครูใช้โหม่งให้จังหวะให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย ไปรอบๆบริเวณโดยมีการ เปลี่ยนแปลงระดับและทิศทางการเคลื่อนไหวเช่น เคลื่อนไหวไปข้างหน้า / ข้างหลัง / เคลื่อนไหวใน ระดับสูง / ต่ำ / ซ้าย/ขวา ตามจังหวะกลองยาว อย่างอิสระ เมื่อได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดในท่ายืนทันที

ขั้นสอน

4. ครูให้เด็กเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆตามคำสั่ง ประกอบจังหวะจากรนาดเอก เช่น
 - ไปแตะกำแพงห้องด้านหน้า โดยให้เดินไปด้วยข้างเท้าด้านนอก
 - ไปแตะกำแพงห้องด้านหลัง โดยให้เดินไปด้วยข้างเท้าด้านใน
 - ไปแตะประตูด้านซ้าย โดยให้เดินด้วยปลายเท้า

- จับคู่สองคน เคลื่อนไหวไปด้านหลังโดยให้หน้าผากชนกัน

5. เด็กยืนเป็นวงกลม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะระนาดเอกประกอบเพลงดนตรีไทย โดยให้อาสาสมัคร 1 คนออกมาเป็นผู้นำในการเคลื่อนไหว ให้เพื่อนปฏิบัติตาม

6. เด็กผลัดเปลี่ยนกันออกมาเป็นผู้นำในการเคลื่อนไหวร่างกาย

ขั้นสรุป

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนา เกี่ยวกับกิจกรรม
 - การเคลื่อนไหวประกอบเพลงยากหรือไม่
 - เด็กเคลื่อนไหวตามจังหวะของอะไร
 - เด็กรู้สึกอย่างไรกับการตีระนาดเอกเป็นจังหวะให้เพื่อนเคลื่อนไหว
2. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงการเคลื่อนไหวตามจังหวะ ของเพลงต้องมีจังหวะที่สม่ำเสมอ

สื่อการสอน

1. ระนาดเอก
2. กลองยาว
3. เพลงดนตรีไทย

การประเมินผล

สังเกต

1. การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายประกอบเพลง
2. การเป็น ผู้นำในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ

เพลง ดนตรีไทย (ทำนองเพลงพม่าเขว)

(เนื้อร้อง ศศกมล ศรีโพธิ์ช้าง)

มา มา มา	มา รู้จักดนตรีไทย (ซ้ำ)
กลองยาว กรับ ฉิ่ง น้ันไ	โหม่งนั้น ดี ดังโหม่ง โหม่ง
ระนาด ดีเสียง ดังเต่งเต่ง	อังกะลุง อยากรฟัง ต้องเขย่า

ภาคผนวก ข

- คู่มือการใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว
- แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

คู่มือการใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญา

คำชี้แจง

1. แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีทั้งหมด 2 ด้าน แต่ละด้านกำหนดสถานการณ์เพื่อใช้ในการ ประเมิน โดยมีความสามารถที่คาดหวังจากเด็ก รวมทั้งหมดจำนวน 22 ข้อ คือ

1.1 ด้านดนตรี

- ความสามารถในการจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทย 7 ข้อ

1.2 ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 16 ข้อ

- ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณ 7 ข้อ

- ความสามารถในการทรงตัว 9 ข้อ

2. ใช้สังเกตช่วงระยะเวลาก่อนและหลังการทดลอง

3. ครูสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคลและทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องประเมิน พฤติกรรมที่ปรากฏ

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อดูพฤติกรรมทางพหุปัญญา ด้านดนตรี ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

1. ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence)

ความสามารถในการฟังและจำแนกเสียงของเครื่องดนตรีไทย

สถานการณ์ที่ใช้ : ครูให้เด็กฟังเสียงเทปบันทึกจากเครื่องดนตรีไทย ที่บันทึกไว้
ให้เด็กฟังแล้วบอกชื่อเครื่องดนตรีที่ได้ยินเสียงได้

คำสั่งที่ 1 เสียงกลองยาว

คำสั่งที่ 2 เสียงฉิ่ง

คำสั่งที่ 3 เสียงกรับ

คำสั่งที่ 4 เสียงระนาดเอก

คำสั่งที่ 5 เสียงโหม่ง

การให้คะแนน ข้อ 1 – 5

ระดับคะแนน 3 ตอบถูกต้องทันที

ระดับคะแนน 2 ตอบถูกต้องโดยใช้เวลาคิด

ระดับคะแนน 1 ตอบถูกต้องโดยครุ่นคิด

ระดับคะแนน 0 ปฏิบัติไม่ได้

คำสั่งที่ 6 เสียงกลองยาว – เสียงฉิ่ง

คำสั่งที่ 7 เสียงกรับ – เสียงระนาดเอก

การให้คะแนน ข้อ 6 – 7

ระดับคะแนน 3 ตอบถูกต้องทันที

ระดับคะแนน 2 ตอบถูกต้องโดยใช้เวลาคิด

ระดับคะแนน 1 ตอบถูกต้อง 1 เสียง

ระดับคะแนน 0 ปฏิบัติไม่ได้

เด็กปฏิบัติ : เด็กซึ่งรูปภาพเครื่องดนตรีที่ได้ยินเสียง

อุปกรณ์

1. เสียงเครื่องดนตรีไทยที่บันทึกไว้ ได้แก่ เสียงกลองยาว เสียงฉิ่ง เสียงกรับ เสียงอังกะลุง เสียงโหม่ง เสียงระนาดเอก
2. รูปภาพเครื่องดนตรีไทย ดังนี้

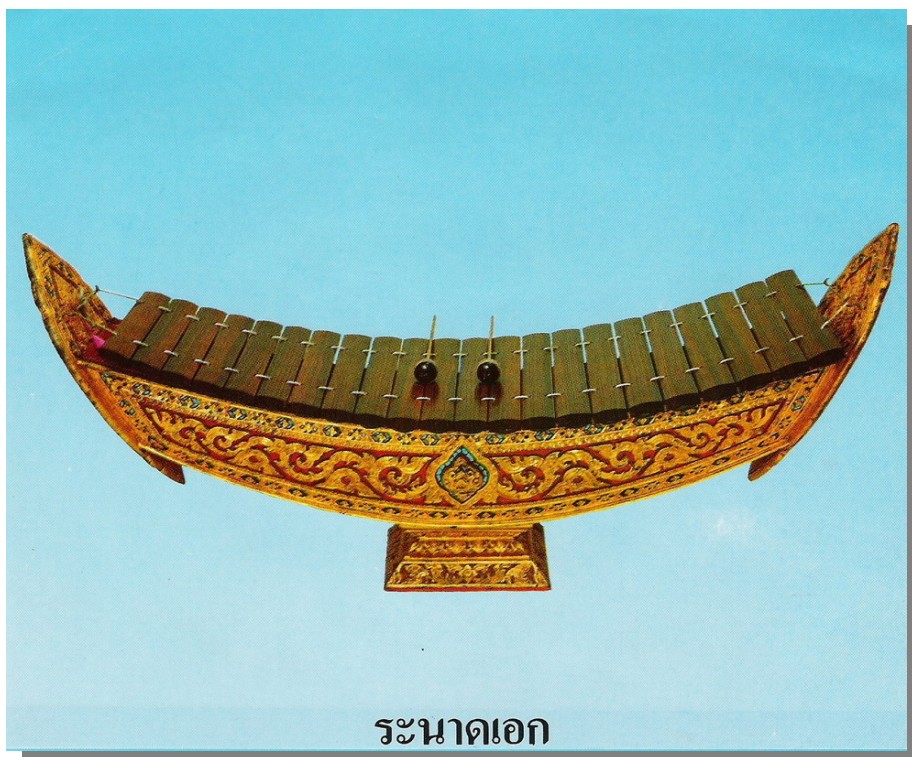

กรับไม้

ฆ้องโหม่ง

ระนาดเอก

แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

2. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence)

2.1 ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณ

สถานการณ์ที่ใช้ : ครูเคาะจังหวะ ด้วยกลอง ยาว และ จิ้ง ให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายอย่างอิสระ

คำสั่งที่ 1 เคลื่อนไหวตามจังหวะกลองยาว

คำสั่งที่ 2 เคลื่อนไหวตามจังหวะการจิ้ง

คำสั่งที่ 3 เคลื่อนไหวโดยการท่าทางเลียนแบบสัตว์

คำสั่งที่ 4 เคลื่อนไหวตามสัญญาณโดยใช้ปลายเท้า

คำสั่งที่ 5 เคลื่อนไหวตามสัญญาณโดยใช้ส้นเท้า

คำสั่งที่ 6 เคลื่อนไหวตามสัญญาณโดยใช้เข่าด้วยเท้าด้านใน

คำสั่งที่ 7 เคลื่อนไหวตามสัญญาณโดยใช้ด้วยเท้าด้านนอก

เด็กปฏิบัติ : เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะและสัญญาณ
การให้คะแนน

ระดับคะแนน 3 ปฏิบัติได้ คือเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายอย่างถูกต้องตามคำสั่ง และตรงตามสัญญาณ/จังหวะ ทันที

ระดับคะแนน 2 ปฏิบัติได้ คือเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายอย่างถูกต้องตามคำสั่ง และตรงตามสัญญาณ/จังหวะโดยมีการกระตุ้น

ระดับคะแนน 1 ปฏิบัติได้ คือเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายอย่างถูกต้องตามคำสั่ง แต่ไม่ตรงตามจังหวะสัญญาณ

ระดับคะแนน 0 ปฏิบัติไม่ได้หรือไม่ปฏิบัติ

อุปกรณ์

เครื่องดนตรีไทย ได้แก่ กลองยาวและจิ้ง

แบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

2. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence)

2.2 ความสามารถในการทรงตัว

สถานการณ์ที่ใช้ : ครูกำหนดฐานกิจกรรม

คำสั่งที่ 1 เด็กเดินต่อส้นเท้าไปข้างหน้าตามเส้นตรงยาว 2 เมตร

คำสั่งที่ 2 เด็กเดินต่อส้นเท้าไปด้านหลัง 2 เมตร

คำสั่งที่ 3 เด็กเดินตามเส้นรูปทรงสามเหลี่ยม ยาวด้านละ 1 เมตร

คำสั่งที่ 4 เด็กเดินตามเส้นรูปทรงสี่เหลี่ยม ยาวด้านละ 1 เมตร

คำสั่งที่ 5 เด็กเดินตามเส้นรูปทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เมตร

การให้คะแนน ข้อ 1- ข้อ 5

ระดับคะแนน 3 ปฏิบัติได้ คือเดินต่อส้นเท้าได้ชิดปลายเท้าและไม่ล้ม

ระดับคะแนน 2 ปฏิบัติได้ คือเดินต่อส้นเท้าได้ชิด ส้นเท้าห่างจากปลายเท้าไม่เกิน 1 นิ้ว และไม่ล้ม

ระดับคะแนน 1 ปฏิบัติได้ คือเดินต่อส้นเท้าได้แต่ส้นเท้าไม่ชิดปลายเท้า ใช้แขนช่วยในการทรงตัว

ระดับคะแนน 0 ปฏิบัติไม่ได้หรือไม่ปฏิบัติ

คำสั่งที่ 6 เด็กเดินเขย่งปลายเท้าไปด้านหน้า ตามเส้นตรงยาว 2 เมตร

การให้คะแนน

ระดับคะแนน 3 ปฏิบัติได้ คือเดินเขย่งปลายเท้าได้ตรงตามเส้นที่กำหนด ไม่ล้มและไม่พักเท้า

ระดับคะแนน 2 ปฏิบัติได้ คือเดินเขย่งปลายเท้าได้แต่ไม่ตรงตามเส้น ต้องใช้มือในการช่วยการทรงตัว

ระดับคะแนน 1 ปฏิบัติได้ คือเดินเขย่งปลายเท้าได้เป็นระยะสั้นๆและพักเท้าเป็นระยะ

ระดับคะแนน 0 ปฏิบัติไม่ได้

คำสั่งที่ 7 เด็กกระโดดขาเดียว ตามเส้นตรงยาว 2 เมตร

การให้คะแนน

- ระดับคะแนน 3 ปฏิบัติได้ คือกระโดด ขาเดียว ตรงตามเส้นที่กำหนด ด้วยจังหวะสม่ำเสมอ ไม่ล้ม
- ระดับคะแนน 2 ปฏิบัติได้ คือ กระโดดขาเดียวโดยจังหวะไม่สม่ำเสมอ ใช้แขนช่วยในการทรงตัว
- ระดับคะแนน 1 ปฏิบัติได้คือ กระโดดขาเดียวได้โดยพักเท้าเป็นระยะ
- ระดับคะแนน 0 ปฏิบัติไม่ได้หรือไม่ปฏิบัติ

คำสั่งที่ 8 เด็กยืนขาเดียว นาน 15 วินาที

การให้คะแนน

- ระดับคะแนน 3 ยืนขาเดียวได้ 11 – 15 วินาที
- ระดับคะแนน 2 ยืนขาเดียวได้ 6 – 10 วินาที
- ระดับคะแนน 1 ยืนขาเดียวได้ 1 – 5 วินาที
- ระดับคะแนน 0 ปฏิบัติไม่ได้หรือไม่ปฏิบัติ

คำสั่งที่ 9 เด็กยืนสองเท้ากระโดดไกล

การให้คะแนน

- ระดับคะแนน 3 กระโดดได้ไกล 59 ซม. ขึ้นไป
- ระดับคะแนน 2 กระโดดได้ไกล 31 - 59 ซม.
- ระดับคะแนน 1 กระโดดได้ไกล 10 -30 ซม.
- ระดับคะแนน 0 ปฏิบัติไม่ได้หรือไม่ปฏิบัติ

ภาคผนวก ค

รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การเคลื่อนไหวและปฏิบัติตามสัญญาณจากเครื่องดนตรีไทย

การปฏิบัติตามข้อตกลงโดยฟังสัญญาณจากเสียงของเครื่องดนตรีไทย

เด็กเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆตามคำสั่ง
ประกอบจังหวะและสัญญาณจากเครื่องดนตรีไทย

เด็กได้เรียนรู้จากการสัมผัส จับต้อง เครื่องดนตรีไทยจริง

ภาคผนวก ง

รายนามผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

รายนามผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะด้วย
เครื่องดนตรีไทย

- 1 อาจารย์ นาทยา หกพันนา
ตำแหน่ง อาจารย์หน้าสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
- 2 อาจารย์ ลักคณา เสนอฤทธิ์
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ สำนักงานเขตสายไหม
- 3 อาจารย์ธิดารัตน์ ธนะคำดี
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา”
จังหวัดสกลนคร

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำแบบประเมินเชิงสถานการณ์ความสามารถทางพหุปัญญา
ด้านดนตรี และด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

- 1 ดร.วีรพล ดิษเกษม
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร
- 2 อาจารย์ประวีณา สุจริตกุล
ตำแหน่ง อาจารย์สอนดนตรีหลักสูตรเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่
- 3 อาจารย์ธิดารัตน์ ธนะคำดี
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 2 “เชิงชุมอนุชนวิทยา”
จังหวัดสกลนคร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวศศกมล ศรีโพธิ์ช้าง
วันเดือนปีเกิด	7 สิงหาคม 2521
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	220/28 หมู่บ้านเมโทรพาร์ค ถนนกัลปพฤกษ์ แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนปลูกจิต สำนึกงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2541	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (สาขาดูริยางค์ไทย) จาก วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
พ.ศ. 2543	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาดูริยางค์ไทย) จาก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2557	การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ